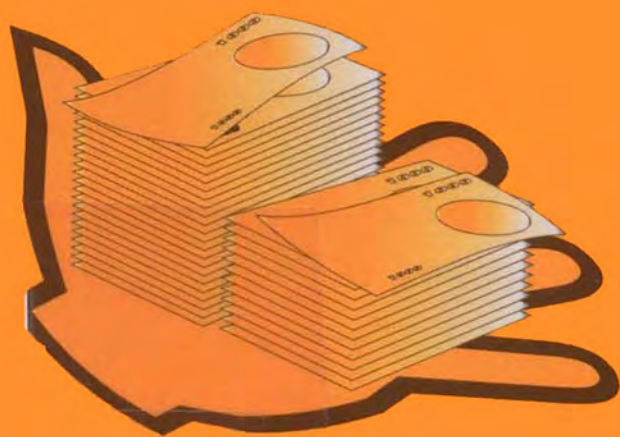

เราจะป้องกันแก้ไขปัญหา การทุจริตคอรัปชั่น ในยุคปฏิรูปกันอย่างไร

=

**เราจะป้องกันแก้ไขปัญหา
การทุจริตคอร์รัปชัน
ในยุคปฏิรูปกันอย่างไร**

สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย

กรรมการบริหารกิจการสมาคมฯ

1. นายนพดล เสงเจริญ	นายกสมาคมฯ
2. ศาสตราจารย์ ดร.วรเดช จันทรรคร	อุปนายกสมาคมฯ คนที่ 1
3. ดร.บุญปลุก ชายเกตุ	อุปนายกสมาคมฯ คนที่ 2
4. นายจาดูร อภิชาติบุตร	อุปนายกสมาคมฯ คนที่ 3
5. นายโพยม วรรณศิริ	เลขาธิการ
6. นายสมพาศ นิลพันธ์	รองเลขาธิการ
7. นายธวัชชัย เทอดเผ่าไทย	ปฎิคม
8. ดร.เชาวนะ ไตรมาศ	สราณีเยกรและวิชาการ
9. นายธวัชชัย พักอังกูร	นายทะเบียน
10. น.ส.สุภา ปิยะจิตติ	เหรัญญิก
11. นายสุชาติ สุชาติเวชภูมิ	ประชาสัมพันธ์
12. นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์	กรรมการ
13. นายวุฒิพันธ์ วิชัยรัตน์	กรรมการ
14. นางพัชรี อรรถจินดา	กรรมการ
15. นายรัชดา สิงคาลวณิช	กรรมการ
16. นายแพทย์สงวน นิตยารัมภ์พงษ์	กรรมการ
17. นายสุธี สุทธิสมบูรณ์	กรรมการ
18. นายสุรชัย ภูประเสริฐ	กรรมการ
19. นายสุรินทร์ จิรวินิชย์	กรรมการ
20. นายสมพงษ์ ปองเกษม	กรรมการ
21. นายอดิศักดิ์ ตันยากุล	กรรมการ

คำนำ

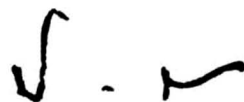
การทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาร้ายแรงซึ่งมีความสำคัญในลำดับต้นๆ ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย การทุจริตคอร์รัปชันทั้งในวงราชการและในวงการเมืองนั้น เป็นข้ออ้างของการปฏิวัติรัฐประหารมาแล้วหลายครั้งในอดีต ซึ่งส่งผลให้การเติบโตและพัฒนาการของประชาธิปไตยไทยสะดุดหยุดลงหลายครั้ง และการแก้ปัญหาทุจริตคอร์รัปชันนี้ ถือเป็นเป้าหมายสำคัญประการหนึ่ง ของการปฏิรูปการเมือง และการปฏิรูประบบราชการ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันซึ่งถือเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปนั้น ได้ให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาคอร์รัปชันในระดับโครงสร้าง โดยการยกระดับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตเดิมในรูปของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ขึ้นเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อย่างกว้างขวางและมากขึ้น โดยมีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้นในลักษณะเป็นการใช้อำนาจกึ่งตุลาการได้

ด้วยตระหนักในปัญหาดังกล่าว สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงจัดสัมมนาทางวิชาการในหัวข้อ **“เราจะป้องกันแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในยุคปฏิรูปกันอย่างไร”** ขึ้น เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2546 ณ หอศิลปวัฒนธรรม (หอประชุมเล็ก) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ โดยมีการปาฐกถาพิเศษโดย ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี และ

การอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใน การป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ได้แก่ เลขาธิการ คณะ กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ง. รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาษ และคุณคณิน บุญสุวรรณ ซึ่ง การสัมมนาดังกล่าวนั้นได้ผลการสัมมนาอันเป็นประโยชน์ในการนำไปสู่ พัฒนาการของการป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้ สมดัง เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการสัมมนาดังกล่าวทุกประการ

เพื่อให้ผลการสัมมนาอันเป็นประโยชน์ยิ่งนี้ได้รับการเผยแพร่ไป อย่างกว้างขวางอันจักนำไปสู่การนำไปประยุกต์ปฏิบัติอันจะก่อให้เกิดผล สัมฤทธิ์ในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้ในทางปฏิบัติ สมาคม ข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย จึงนำโครงการ และผลการสัมมนา ดังกล่าวมาจัดพิมพ์เป็นหนังสือเรื่อง **“เราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริต คอร์รัปชันในยุคปฏิรูปกันอย่างไร”**

ข้าพเจ้าจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้ จักเป็นประโยชน์ทั้ง ต่อการประยุกต์ปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันทั้งในการปฏิรูป การเมืองและการปฏิรูประบบราชการ รวมทั้งเป็นการจุดประกายความคิด เพื่อต่อยอดให้มีการนำไปศึกษาพัฒนาเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพใน กระบวนการดังกล่าวให้ยิ่งขึ้นสืบไปสมดังเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

(นายหนพดล เสงเจริญ)

นายกสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย

สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย

๗๓๖/๑ ซอยเศรษฐสุสุนทร ถนนพระรามที่ ๕ กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทร. ๒๔๑๓๘๓๙, ๒๔๓๑๕๒๑, ๒๔๓๒๗๕๐ แฟกซ์ ๒๔๑๓๘๓๙

โครงการสัมมนาทางวิชาการ ในหัวข้อ

“เราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในยุคปฏิรูปกันอย่างไร”

1. หลักการและเหตุผล

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ในระบบราชการไทย เป็นปัญหาที่รุนแรง และนับวันจะมีมากขึ้น รวมทั้งจะพัฒนารูปแบบที่ซับซ้อนเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบซึ่งเรื่องนี้ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาในรูปแบบพิเศษ หรือในภาวะวิกฤติ โดยการร่วมมือร่วมใจขององค์กรภาครัฐและภาคเอกชนทุกองค์กร รวมทั้งประชาชนทั่วไป

สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย ร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงเห็นควรจัดสัมมนาทางวิชาการ ในหัวข้อ “เราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ในยุคปฏิรูปกันอย่างไร”

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อรับฟังข้อเท็จจริง ข้อค้นพบ จากการศึกษาวิจัยทางวิชาการ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ระหว่างนักวิชาการ ข้าราชการ นักการเมือง ผู้แทนองค์กรเอกชนตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง

2.2 เพื่อนำข้อมูลมาสรุป ประมวลผล เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการ รวมทั้งการเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับทราบ

2.3 เพื่อนำไปสู่การศึกษาค้นคว้า และวิจัยในเชิงลึก อันจะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ในระยะยาวต่อไป

3. ขอบเขตการสัมมนา

อภิปรายในสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ข้อเท็จจริง และข้อค้นพบการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย การเสนอข้อคิดเห็น การให้แนวทาง และหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติ เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. วิธีการสัมมนา

4.1 ปาฐกถาพิเศษ โดย นายแพทย์ประเวศ วะสี

4.2 อภิปรายเป็นคณะ โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

(1) เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(2) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

(3) เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ง.

(4) รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส

(5) คุณคณิน บุญสุวรรณ

ดำเนินการอภิปราย โดย นายนพดล เสงเจริญ นายกสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย

4.3 การอภิปรายโดยผู้ร่วมสัมมนา

4.4 สรุปผลการสัมมนา

5. ระยะเวลาและสถานที่การสัมมนา

5.1 กำหนดการสัมมนา วันพุธที่ 15 มกราคม 2546 เวลา 09.00 - 12.00 น.

5.2 สถานที่ หอศิลปวัฒนธรรม (หอประชุมเล็ก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์)

6. ผู้เข้าร่วมการสัมมนา

ประกอบด้วย นักวิชาการ ข้าราชการ นักการเมือง นักเรียน นิสิต นักศึกษา ผู้นำ หรือตัวแทนจากภาคประชาชน สื่อมวลชน และประชาชนที่สนใจ จำนวน 500 คน

7. งบประมาณ

งบประมาณจากสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย และ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 เปิดเผยประเด็น ข้อเท็จจริงของสถานการณ์คอร์รัปชันจากอดีตสู่อนาคต เพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงปัญหาที่เข้าสู่ภาวะวิกฤติ

8.2 เพื่อให้ทราบแนวคิด ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ อันจะนำไปสู่การดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหาในระยะเร่งด่วนที่เป็นรูปธรรม รวมทั้งการส่งเสริมผลักดันการวิจัยในเชิงลึก เพื่อวางแนวทางป้องกันปัญหาในอนาคต

9. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย และสำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย

๗๓๖/๑ ซอยเศรษฐสุสุนทร ถนนพระรามที่ ๕ กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทร. ๒๔๑๓๘๓๙, ๒๔๓๑๕๒๑, ๒๔๓๒๗๕๐ แฟกซ์ ๒๔๑๓๘๓๙

กำหนดการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “เราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในยุคปฏิรูปกันอย่างไร”

วันพุธ ที่ 15 มกราคม 2546

ณ หอศิลป์วัฒนธรรม (หอประชุมเล็ก)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

08.00 น. - 09.00 น.	ลงทะเบียน
09.00 น. - 09.10 น.	พิธีเปิดการสัมมนา - ประธานในพิธี : รองศาสตราจารย์ ดร.นริศ ชัยสูตร อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ - กล่าวต้อนรับโดย : นายนพดล เสงเจริญ นายกสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย
09.10 น. - 10.00 น.	ปาฐกถาพิเศษ โดย ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี
10.00 น. - 12.00 น.	อภิปรายเป็นคณะ โดย 1) เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. 2) ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน 3) เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ง. 4) รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาษ 5) คุณคณิติน บุญสุวรรณ ดำเนินการอภิปรายโดย นายนพดล เสงเจริญ นายกสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย
12.00 น. - 12.15 น.	ถาม - ตอบ และปิดการสัมมนา

การสัมมนาทางวิชาการ

เรื่อง

**“เราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน
ในยุคปฏิรูปกันอย่างไร”**

โดย

สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย ร่วมกับ
สำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
วันพุธที่ 15 มกราคม 2546 เวลา 09.00 - 12.00 น.

ณ หอศิลป์วัฒนธรรม (หอประชุมเล็ก)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

รศ.บำรุง สุขพันธ์ : ในนามของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขอต้อนรับทุก ๆ ท่านที่มาร่วมสัมมนาในวันนี้ เนื่องจากท่านอธิการบดีไปต่างประเทศ ได้มอบหมายให้ผมทำหน้าที่แทน การจัดกิจกรรมในวันนี้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ร่วมกับสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย มีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้ธรรรงค์ในเรื่องนี้ เพราะฉะนั้น การจัดกิจกรรมนี้ ถ้าหากวันนี้ท่านฟังแล้ว จะมีกิจกรรมต่อ ๆ ไป เมื่อสักครู่นี้ คุยกับศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ว่า เรื่องธรรมาภิบาลก็น่าสนใจ เพราะฉะนั้น ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านที่มาในวันนี้คงจะได้รับความรู้ แนวกว้าง เพื่อไปใช้ประโยชน์ต่อไป มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้นมีความมุ่งมั่น และมีความตั้งใจที่จะทำกิจกรรมหลาย ๆ เรื่องให้เกิดประโยชน์ตามปรัชญาที่ว่า เป็นเลิศ เป็นธรรม ร่วมนำสังคม จุดนี้ จึงได้ร่วมงาน หรือร่วมสัมมนา หรือร่วมความคิดจากหน่วยงานต่าง ๆ มา ระดมความคิดในแนวกว้าง กำหนดยุทธศาสตร์ในการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด จุดนี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เห็นว่า สังคมจะได้พัฒนาในทางที่ดี ในวันนี้เป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่งก็คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ร่วมกับสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย จัดกิจกรรมในวันนี้ขึ้น อย่างไรก็ตามความคิดทั้งหลายคงจะฝากกับข้าราชการและท่านผู้มีเกียรติทุกท่านที่รับฟังรายการวิทยุกระจายเสียงด้วย และรวมทั้งมาร่วมสัมมนาและระดมความคิดในวันนี้ด้วย อันจะช่วยพัฒนาความคิดและมีการป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้เป็นระบบมากขึ้น อย่างไรก็ตามสมควรนำเอาความรู้ไปช่วยกันเผยแพร่ต่อไป ในแนวกว้างวันนี้คิดว่าได้ประโยชน์ เมื่อสักครู่นี้คุยกับท่านนายกสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย บอกว่าจะพิมพ์หนังสือเผยแพร่ด้วย ได้ปรึกษาหารือกับสมาคมฯ คิดว่าวิทยากรที่มาในวันนี้จะให้แนวคิดที่กว้าง โดยเฉพาะศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ซึ่งจะเป็นองค์ปาฐก

จะปาฐกถานำเป็นแนวคิดที่กว้างไกล และวิทยาการที่เชี่ยวชาญทางด้านต่างๆ จะได้เสนอแนะต่อไป ความร่วมมือระหว่างสถาบัน จะเป็นความร่วมมือที่ดี และทำให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมต่อไป ทุกท่านคงจะร่วมกับกิจกรรมทั้งหลายของสมาคมฯ ร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ขณะนี้ปัญหาสังคมจะมีมาก ปัญหาทางด้านยาเสพติด ปัญหาทางด้านคอร์รัปชัน ปัญหาทางด้านความไม่รู้หรือความยากจนทั้งหลาย ก็จะมีมาก เพราะฉะนั้น หากทุกท่านได้ช่วยกันก็จะเป็นประโยชน์โดยส่วนรวม ในนามของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และในฐานะผู้แทนอธิการบดี ขอต้อนรับทุก ๆ ท่านที่มาร่วมสัมมนาในวันนี้ คิดว่าแนวคิดจะได้พัฒนาในส่วนรวมต่อไป ตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ว่า เป็นเลิศ เป็นธรรม ร่วมนำสังคม ขอกล่าวเปิดการสัมมนา และขอทุกท่านได้ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติสืบไป

คุณนพดล เสงเจริญ : กราบเรียนท่านวิทยากร ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนา ในนามของคณะกรรมการบริหารสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทยขอต้อนรับท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน และขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้สละเวลามาร่วมในการสัมมนาในหัวข้อ เราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในยุคปฏิรูปกันอย่างไร เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการไทย เป็นส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นปัญหาที่รุนแรง และนับวันจะมีมากขึ้นกล่าวได้ว่าคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นย่อมมีข้าราชการบางส่วนเข้าไปมีส่วนร่วม มีส่วนเกี่ยวข้อง และมีส่วนรับผิดชอบอยู่ด้วย และปัญหาคอร์รัปชันนั้น นับวันจะพัฒนารูปแบบที่ซับซ้อนเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบ จึงเป็นภาระหน้าที่ของรัฐบาล องค์กรอิสระ องค์กรเอกชน และภาคประชาชนทั้งหลายที่จะต้องร่วมมือร่วมใจ และต้องตระหนักว่าปัญหาคอร์รัปชันนั้น เป็นภาวะวิกฤติจริง ๆ คงต้อง

ช่วยกันหาแนวทางในการที่จะป้องกันแก้ไขในรูปแบบที่เรียกกันให้ทันสมัย ต้องเรียกว่า เป็นรูปแบบของการป้องกันแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันแบบบูรณาการ ต้องช่วยกันสร้างกระแสให้สังคมได้ตระหนักจากภัยของการทุจริตคอร์รัปชัน หากยังมีการทุจริตคอร์รัปชัน เชื่อว่าปัญหาพื้นฐานของบ้านเมือง ไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน ปัญหาความไม่รู้ โรคภัยไข้เจ็บ รวมตลอดทั้งปัญหาของสิ่งแวดล้อมนั้น ย่อมไม่มีทางที่จะแก้ไขให้หมดสิ้นไปได้ สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย จึงเห็นสมควรจัดโครงการสัมมนา โดยได้รับความกรุณาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเฉพาะสำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม ที่ได้ให้การสนับสนุน ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง นอกจากนั้น องค์กรอิสระและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนในการสนับสนุนการจัดสัมมนาครั้งนี้ การสัมมนาครั้งนี้ มีความคาดหวังที่สำคัญเพื่อจะเปิดเผยประเด็นข้อเท็จจริงของสถานการณ์คอร์รัปชัน จากข้อค้นพบและจากการศึกษาวิจัยทางวิชาการ เพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงปัญหาที่เข้าสู่ภาวะวิกฤติรวมทั้งหาแนวทางที่จะป้องกันและแก้ไขในระยะเร่งด่วนที่เป็นรูปธรรม เชื่อมั่นว่าการสัมมนาครั้งนี้จะส่งผลสำคัญนำไปสู่การป้องกัน โดยการสร้างจิตสำนึกในหมู่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชน รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าและวิจัยในเชิงลึกอันจะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระยะยาว โดยเฉพาะจะช่วยกระตุ้นเปิดโปงถึงพฤติกรรมกรรมการทุจริตในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้การปราบปรามนั้นได้ดำเนินการไปอย่างจริงจังและเด็ดขาด รวมตลอดทั้งเร่งเร้าให้มีการประชาสัมพันธ์ ถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย ภายใต้คณะกรรมการบริหารสมาคมชุดปัจจุบัน ซึ่งผมทำหน้าที่เป็นนายกสมาคมตั้งแต่วันที่ 14 พฤศจิกายน 2545 ที่ผ่านมา ทางสมาคมได้วาง

วิสัยทัศน์ให้สมาคมข้าราชการพลเรือนนั้น เป็นองค์กรกลางของข้าราชการ โดยข้าราชการและเพื่อข้าราชการในการที่จะบูรณาการพลังของข้าราชการ ให้เป็นที่พึ่งของประชาชน ยึดมั่นในระบบคุณธรรม และเป็นกลไกของรัฐ ในการที่จะพัฒนาประเทศให้ทันกับการปฏิรูป สมาคม มีนโยบายเร่งด่วนที่จะรณรงค์สร้างจิตสำนึกและร่วมมือในภาคปฏิบัติกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้าราชการได้น้อมนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นหลักในการปฏิบัติราชการ การเรียนรู้เพื่อสร้างสมพื้นฐานของความสามารถใหม่ ให้สอดคล้องกับระบบราชการแนวใหม่ ภายใต้การปฏิรูประบบราชการตามนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะการสะท้อนปัญหาของเพื่อนข้าราชการที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิรูประบบราชการในกรณีที่มีการยุบส่วนงานบางส่วนในระดับกรม หรือยุบบางส่วนงานในระดับย่อยลงไป กิจกรรมสำคัญที่สมาคมได้ดำเนินการไป ได้แก่ การสัมมนาเรื่องการปฏิรูประบบราชการ กับแนวทางการปรับตัวของข้าราชการในยุคของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งกระทำไปเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2545 ก่อนหน้านั้น ได้กระทำมาครั้งหนึ่ง ได้จัดเสวนาโต๊ะกลมรับฟังปัญหาของข้าราชการที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิรูป เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2545 และเราได้สะท้อนปัญหานี้ ไปให้ทาง ก.พ. ทาง ก.พ.ร. และรองนายกรัฐมนตรี ท่านวิษณุ เครื่องามรับทราบเพื่อจะได้หาทางแก้ไขเยียวยาต่อไป นอกจากนี้ทางสมาคมฯ ยังได้มีโครงการสำคัญที่จะจัดเสวนาโต๊ะกลม ในเรื่องของการปรับตัวของข้าราชการกับเป้าหมายของการปฏิรูป ในเรื่องผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ ความคุ้มค่า และความรับผิดชอบต่อผลของงาน ซึ่งเป็นบทบัญญัติของมาตรา 3/1 ของกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งเป็นจุดสำคัญที่จะเปลี่ยนวัฒนธรรม ในการทำงานของเพื่อนข้าราชการ จะจัดสัมมนาในเรื่องการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่เพื่อรองรับกฎหมายวิธีการงบประมาณ และกฎหมายการเงินและบัญชีภาครัฐแบบใหม่

โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสมาคมฯ จะเร่งรัดดำเนินโครงการฝึกอบรมข้าราชการทั่วไป ในเรื่องข้าราชการพัฒนาประชาชาติกับยุทธศาสตร์การทำงานตามแนวพระบรมราโชวาทควบคู่กับโครงการฝึกอบรมในหลักสูตรยุทธศาสตร์การทำงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สมาคมฯ ดำเนินการต่อเนื่องมาหลายปีแล้ว

ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ การจัดสัมมนาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี ก็ด้วยความกรุณาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยเฉพาะสำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม ซึ่งเจ้าหน้าที่ทุกคนได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งได้รับความกรุณาจากท่านวิทยากร โดยเฉพาะท่านศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ซึ่งพวกเรารู้จักและเป็นที่ยกย่องศรัทธาของสังคมโดยส่วนรวม ได้ให้เกียรติมาร่วมในการสัมมนาครั้งนี้ ต้องขอกราบขอบพระคุณในนามของสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคณะผู้จัดการสัมมนาไว้ ณ ที่นี้ด้วย โอกาสนี้ใคร่ขอกราบเรียนเชิญท่านศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้กรุณาปาฐกถาพิเศษ ในหัวข้อเราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในยุคปฏิรูปกันอย่างไร ขอกราบเรียนเชิญในโอกาสนี้

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี : ท่านนายกสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย ท่านผู้อำนวยการสำนักเสริมศึกษาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านกรรมการองค์กรอิสระข้าราชการ ท่านผู้มีเกียรติ ผมขออนุโมทนาในการที่ทางสมาคมข้าราชการพลเรือนฯ กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ร่วมกันจัดการสัมมนาในเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ เรื่องปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เรื่องทุจริตคอร์รัปชันนั้น พวกเราทราบกันดี เป็นเสมือนมะเร็งร้ายของสังคมที่ระบอบไปทั่วองคาพยพของประเทศ ตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนกระทั่งถึง

บนถนน ถ้าเราดูให้ดีจะเห็นปัญหาเรื่องทุจริตคอร์รัปชัน ตั้งแต่กินหัวคิวมอเตอร์ไซด์ ถ้าเราแตกไปที่ไหนอาจจะพูดอย่างนั้น เรียกว่าจะเจอหน้าไปทั้งตัว ปัญหาที่ว่าแตกไปถึงไหม แตกได้หรือเปล่า เราเห็นกระทรวงต่างๆ ที่กำลังมีปัญหา ถ้าเทียบกับร่างกาย ถ้าร่างกายเป็นมะเร็ง และมะเร็งระบาดไปทั่วทั้งตัว ก็ตายอยู่ไม่ได้ ระบบร่างกายจะเป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดที่จะใช้มอง ถ้าเกิดความถูกต้องทั้งระบบร่างกายของเรา ก็จะมีสุขภาพหรือมีความเป็นปกติ แต่ถ้าเกิดความไม่ถูกต้องด้วยประการใดก็ตามก็จะเกิดความไม่ปกติ การเป็นโรค การต้องเข้า ICU การล้มตายลงไป ในระบบร่างกายจะมีระบบหนึ่งเรียกว่า ระบบภูมิคุ้มกัน ที่จริงมะเร็งเกิดขึ้นทุกวันในตัวเรา แต่ว่าการที่เราไม่เป็นมะเร็งเพราะระบบภูมิคุ้มกันจัดการทำลายไม่ให้ลุกลาม เซลล์มะเร็งนี้เกิดทุกวัน ทีนี้ถ้าจะดูในสังคม สังคมจะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันจะพูดถึงว่าระบบภูมิคุ้มกันอ่อนมะเร็งก็เกิด คิดว่าเรื่องคอร์รัปชันอย่างที่ท่านนายกสมาคมฯ พูดจะเป็นตัวบ่อนทำลายทำให้ประเทศของเราอ่อนแอ ภูมิคุ้มกันต่ำ เมื่อภูมิคุ้มกันต่ำเราแก้ปัญหามากๆ ไม่ได้ ซึ่งเหมือนโรคที่เกิดขึ้น เชื้อโรคเข้าร่างกายทุกวัน แต่ถ้าภูมิคุ้มกันแข็งแรงก็จะเป็นโรค คิดว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะเป็นเรื่องยาเสพติด เรื่องอาชญากรรม เรื่องโรคเอดส์ ถ้ามีภูมิคุ้มกันต่ำถูกทำลายด้วยทุจริตคอร์รัปชัน จะไม่มีภูมิคุ้มกันที่จะต่อสู้กับโรคนั้นๆ ได้

โรคอย่างหนึ่งที่กำลังเกิดขึ้นและน่ากลัวมาก คือ การที่ต่างชาติ รุกรานเข้ามา ในระบบโลกาภิวัตน์ที่บอกว่าต้องเปิดประเทศ การค้าเสรี การเงินเสรี อันนี้เป็นการเปิดทางว่าต่างชาติ ซึ่งก็เกิดขึ้น เห็นเป็นลำดับๆ ไป จะเข้ามายึดสื่ออย่างด้วยกัน อย่างที่หนึ่ง ยึดเรื่องธนาคาร ซึ่งขณะนี้เรียกว่าหมดแล้ว ขณะนี้ธนาคารคนไทยถึงเดือนต้องไปรายงานกับต่างชาติ ถ้าต่างชาติเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นเจ้าของ อย่างที่สอง รุกเข้ายึดอุตสาหกรรม โดยใช้กลไกทางการเงิน อย่างที่สาม รุกเข้ายึดการค้าปลีก ตอนนี้อันการค้า

ใหญ่ ๆ ก็เป็นของต่างชาติทั้งสิ้น จะทำลายรายเล็กรายน้อย โฉวห่วย ซึ่งเคยอยู่ด้วยกันอยู่เป็นชุมชนได้ขายโน่นขายนี่ เลี้ยงลูกส่งลูกเรียนหนังสือ ตอนนี้ก็ล้มระเนระนาดหมด อย่างที่สี่ รุกเข้ายึดฐานทรัพยากร บ้านเรามีความเข้มแข็งในเรื่องฐานทรัพยากร มีที่ดิน มีความหลากหลายทางชีวภาพ ในเมืองหนานนั้นต้นไม้มีไม่กี่ชนิดอย่างที่เราเห็น ของเรามีเป็นพัน ๆ ชนิด และความหลากหลายทางชีวภาพมีค่ามาก เพราะว่าอาหารได้มาจากความหลากหลายทางชีวภาพ ยาส่วนใหญ่มาจากทางชีวภาพ นอกจากนั้น ที่รู้กันน้อยคือ ตัวความรู้ ตัว DNA ที่เป็น Code บอกให้ผลิตอะไร ต้นไม้อะไร ผลิตสารอะไร ลัตว์อะไรผลิตอะไร ตัวนั้นเป็นความรู้ ถ้าเรารู้ตัวนั้น และเอามาใช้ประโยชน์ จะเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจมหาศาล ยกตัวอย่างถึงแม้ขณะนี้อุตสาหกรรมจะก้าวหน้ามาก แต่การผลิตตู้กระบวนกรธรรมชาติไม่ได้ ไยแมงมุมถ้าคิดเป็นกรัมต่อกรัม มีความแข็งแรงยิ่งกว่าเหล็กกล้า เอาไยแมงมุมมากรัดหนึ่งกับเหล็กกล้ากรัดหนึ่ง ไยแมงมุมแข็งแรงกว่าตัวเส้นที่สร้างขึ้นมา หรือว่าเปลือกหอยเป่าชื่อดีกว่าเซรามิกใดๆทั้งสิ้น นอกจากนั้น สิ่งที่ธรรมชาติสร้างยังทำลายได้ด้วยกระบวนการทางชีวภาพที่เรียกว่า Biodegradation คือไปทำลายสิ่งแวดล้อม ถ้าเรามีความรู้เรื่อง DNA ว่า DNA อะไร ทำให้พืชอะไรผลิตยาอะไร ผลิตสารอะไร อันนั้นจะเป็นสมบัติอันมีค่า แต่ว่าต่างชาติรู้ พยายามจะมาได้ที่ดิน ตัวอย่างกล้วยไม้คนไทยพยายามพัฒนามาหลายสิบปี อาจารย์รพี สาคริก พัฒนาเป็นคนเป็นหมื่น ๆ คน ทำเรื่องกล้วยไม้เป็นการค้าขายส่งออก วันดีคืนดีบอกว่าไต้หวันจะเอาเงินมาลงทุน 35,000 ล้านบาท ซื้อที่ดินจะทำกล้วยไม้ อันนี้เรียกว่าเด็ดยอด มาเด็ดยอดโดยใช้เงิน เพราะวิชาการเราสร้างมา มากผู้คนมากมายสร้างมาพยายามทำการทดลอง อันนี้เอาเงินจำนวนมากเข้ามา เด็ดยอด ซื้อที่ดินนั้นจะทำ คนไทยจะหมดอาชีพลง ถ้าไม่ดูแลเรื่องคอร์รัปชันและบ้านเมืองของเราอ่อนแอไป ภูมิคุ้มกันไม่มี หหมดไป ต่างชาติ

จะเข้ามายึดสื่ออย่าง ถ้ายึดไปได้สื่ออย่างเหมือนที่ทำกับประเทศในอเมริกาได้ ในฟิลิปปินส์หมดแล้วจะไม่ฟื้น ถ้ายึดไปได้ทั้งสื่ออย่าง โดยเฉพาะลง ถึงฐานทรัพยากร จะไม่ฟื้น คนไทยจะกลายเป็นอะไรทราบไหม คนไทยจะ กลายเป็นเหมือนวัวควายที่ทำงานหนัก แต่ต่างชาติเอาประโยชน์ไปหมด จะทำงาน Fully Employ ทำงานหนัก ท่านทั้งหลายลองนึกถึงสัตว์ที่อยู่ใน ไร่ป่าและมีอิสระจะเป็นช้าง วัว เลือกกินนั่นกินนี่ พักผ่อน เลือกที่เย็นได้ แต่ถ้าสัตว์ที่ถูกใช้งานเต็มเวลา Fully Employ เหนื่อยเหลือกำลังต้องลาก เกวียน ต้องบรรทุกของ และคนไทยจะเป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้น เป็นเรื่องที่น่ากลัวมากเรื่องภูมิคุ้มกันอ่อนแอลงไปด้วยทุจริตคอร์รัปชันที่ เต็มไปหมด เพราะฉะนั้น จำเป็นที่คนไทยทั้งหมดทั้งประเทศจะต้อง เรียกว่า เพื่อกู้ชาติ เพื่อรักษาชาติไว้ โดยการพัฒนาความเข้มแข็งทั้งทางกาย ทาง จิต ทางสังคม และทางปัญญา เพื่อจะได้สามารถเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ ที่กำลังบ่อนทำลายความเป็นชาติ ในทางสังคมนั้นต้องร่วมกัน ในทางจิต นั้นจะต้องมีจิตใจที่เข้มแข็งตั้งมั่นอยู่ในความดี สังคมนั้นต้องรวมตัวร่วม คิดร่วมทำที่จะทำ เรื่องปัญญานั้นจะต้องมีปัญญารู้เท่าทันสิ่งต่าง ๆ อันนี้จะเป็นส่วนสำคัญในเรื่องของปัญญาที่จะเข้าใจเรื่องนี้ ถ้าเราบอกว่ากอดคอกันไว้ แต่ไม่เรียนรู้ จะกอดคอกันตาย กอดคอกันไว้มีความสำคัญแต่กอดคอกัน ไว้ต้องเรียนรู้ร่วมกัน ไม่มีปัญญาจะไปไม่ได้

สำหรับรากเหง้าของคอร์รัปชันนั้น อยากให้ดูในสามประการ จะ เห็นว่า

ประการที่หนึ่ง สังคมของเราเป็นสังคมที่มีโครงสร้างเชิงอำนาจ ถ้าใครอยากอ่าน เรื่องนี้มีหนังสือจากการวิจัยโดยหม่อมราชวงศ์ อคิน รพีพัฒน์ ซึ่งเดิมเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวิทยานิพนธ์ ปริญญาโทของท่านที่มหาวิทยาลัยคอนเนล ท่านทำเรื่องลักษณะสังคม

ไทยในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ วิจัยมาจากทางกฎหมาย ท่านเป็นนักกฎหมาย วิจัยกฎหมายจะสะท้อนลักษณะของสังคม ลักษณะสังคมไทย เป็นความสัมพันธ์กันเชิงอำนาจระหว่างผู้มีอำนาจกับผู้ไม่มีอำนาจ เป็นความสัมพันธ์ทางดิ่ง ผู้มีอำนาจเรียกว่า นาย ซึ่งมีสองชนิด ผู้ไม่มีอำนาจเรียกว่า ไพร่ ซึ่งมีสองชนิดเหมือนกัน ลงไปดูความสัมพันธ์ที่ตรงนั้น จะเห็นการที่มีความสัมพันธ์ทางดิ่งระหว่างผู้มีอำนาจกับผู้ไม่มีอำนาจ จะเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ผู้มีอำนาจจะใช้อำนาจหาประโยชน์ มีความฉ้อฉลมาก ผู้ไม่มีอำนาจจะแสวงหาความอุปถัมภ์ หากความอุปถัมภ์เจ้านายของตนอุปถัมภ์ไม่พอ พยายามไปหาเจ้านายอื่นวิ่งเต้นเส้นสายต่างๆ แต่อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นและจะเข้าใจสังคมไทย พฤติกรรมในสังคมไทยจากโครงสร้างอันนี้ โครงสร้างอันนี้คือว่า เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอำนาจกับผู้ไม่มีอำนาจ ผู้มีอำนาจถ้ามีโอกาสก็จะโกงมาก แต่ไหนแต่ไรมาแล้ว ไปดูย้อนไปแต่ครั้งโบราณด้วยวิธีต่างๆ แม้แต่โกงพระเจ้าแผ่นดินก็โกง ถ้าไปดูในประวัติศาสตร์ ผู้ไม่มีอำนาจเนื่องจากถูกบีบคั้น บีบคั้นด้วยประการต่าง ๆ จะถูกเกณฑ์มาทำงานและต้องเอาข้าวของตนเองมากินด้วย ไม่มีเงินเดือน ที่มาทำงานต้องหึงครอบครัวมา เมื่อบีบคั้นมากเขาจะแก้แค้น แก้แค้นโดยทำสองอย่างหนึ่งโดยหนึ่งงาน สองจะขโมยของหลวงถ้าขโมยได้ อันนี้จะเป็นพฤติกรรมประจำจากโครงสร้างอย่างนี้ คือคนข้างบนถ้ามีโอกาสจะโกงมาก คนข้างล่างจะแก้แค้นด้วยการหนึ่งงาน กับการโกงของหลวงไม่รักของหลวงเพราะถูกบีบคั้น นี่เป็นพฤติกรรมโดยทั่วไปในสังคมซึ่งมาจากโครงสร้างๆ เป็นเครื่องกำหนดคุณสมบัติ อันนี้เป็นหลักการทุกอย่าง โครงสร้างของโต๊ะก็กำหนดคุณสมบัติของโต๊ะเป็นไม้เหมือนกัน แต่ถ้าโครงสร้างเป็นโต๊ะก็มีคุณสมบัติเป็นโต๊ะ เป็นไม้เหมือนกันแต่โครงสร้างเป็นเรือก็ลอยน้ำได้ โครงสร้างกำหนดคุณสมบัติ โครงสร้างสังคมจะกำหนดคุณสมบัติในสังคม และเป็นที่ยึดจากการวิจัย วิจัยขนาดใหญ่มากกว่า สังคมใดที่สังคมมีความสัมพันธ์

ทางดิ่ง ที่เรียกว่า Vertical Relationship เศรษฐกิจจะไม่ดี การเมืองจะไม่ดี และศีลธรรมจะไม่ดี สังคมใดเป็นสังคมที่มีโครงสร้างทางราบ มีความสัมพันธ์กันด้วยว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีมีความเสมอภาคและเข้ามาร่วมมือกันทำอะไรด้วยกัน มีความเป็นสมาคม มีความรวมตัวกันเป็นชุมชน มีความเป็นกลุ่มเป็นก้อนทางราบเศรษฐกิจจะดี การเมืองจะดี ศีลธรรมจะดี ถ้าอยากอ่านเรื่องนี้มีการวิจัยโดยคนชื่อ โรเบิร์ต พัดนัม แต่วิจัยที่อิตาลี เพราะอิตาลีเป็นประเทศเดียวแต่เหมือนสองประเทศ ภาคเหนือกับภาคใต้ของอิตาลีไม่เหมือนกันเลยทั้ง ๆ ที่ใช้กฎหมายฉบับเดียวกัน ภาคเหนือเศรษฐกิจดี การเมืองดี และศีลธรรมดี แต่ข้างล่างลงไปพวกเขาเพียยกหีบคะแนน ซ่าหัวคะแนน มีทุกอย่าง คำถามคือว่าประเทศเดียวกัน กฎหมายฉบับเดียวกัน ทำไมถึงต่างกันอย่างนั้น การวิจัยโดยละเอียดใช้ข้อมูลโดยสรุปว่า ภาคเหนือกับภาคใต้โครงสร้างสังคมไม่เหมือนกัน ภาคเหนือเป็นโครงสร้างที่เรียกว่า Civil Pattion มีความเป็นประชาสังคม อันนี้จะช่วยบอกเราหลายสิ่งหลายอย่างถ้าเราดูตรงนี้ว่าประเทศไทยเป็นเมืองพุทธศาสนา พุทธศาสนาเป็นของดี โฉนจึงมีการเสื่อมเสียทางศีลธรรมเต็มไปหมด เพราะว่าพุทธศาสนาซึ่งเน้นความสัมพันธ์ทางราบ พระพุทธเจ้าเป็นเจ้าแต่ลาออกมาเป็นคนขอทานใครมาบวชมาจากตระกูลสูงต้องเท่ากันหมด แต่เมื่อเข้ามาถึงประเทศไทยซึ่งมีโครงสร้างทางดิ่ง โดนโครงสร้างทางดิ่งเข้าครอบงำ ดูการปกครองของคณะสงฆ์เป็นทางดิ่งพระทุกองค์อยากเป็นสมเด็จพระที่นั่ง เป็นเรื่องทางดิ่งที่เราเห็นถึงแม้เป็นเมืองพุทธ พุทธศาสนาเป็นของดี ความเสื่อมเสียทางศีลธรรมเต็มไปหมด ไปเอาตัวเลขมาดู อัตราการฆ่ากันตายในเมืองไทยเคยสูงเป็นที่สองในโลก ขณะในยุโรปการฆ่ากันตายจะประมาณ 1-2 ต่อแสนต่อปี ในญี่ปุ่นประมาณนั้น 1 - 2 ต่อแสนต่อปี ในอเมริการุนแรงกว่าในยุโรปมาประมาณ 9 ต่อแสน แต่เมืองไทยสูงกว่า ดูตัวเลขต่างๆ ก็จะบอกถึงความเสื่อมเสียทางศีลธรรม อันนี้จะช่วยตอบเรา

ถ้าเราเข้าใจเรื่องโครงสร้างสังคม ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน รากเหง้ามาจากโครงสร้างสังคมซึ่งเป็นโครงสร้างอำนาจ ถ้าใครมีอำนาจจะโกงมากโกงเป็นร้อยล้านพันล้านหมื่นล้านแสนล้าน ถ้าเป็นคอร์รัปชันเชิงนโยบายเป็นแสนล้าน และถูกกฎหมายด้วย คอร์รัปชันเชิงนโยบายจะซับซ้อนมากและถูกกฎหมายถ้าจะผิดกฎหมายก็แก้กฎหมายได้เพราะอำนาจมี อันนี้เวลาพระให้ศีลทุกวัน จินตนาการของท่านเพียงแต่ว่าขโมยกล้วยหวีหนึ่ง มะม่วงผลหนึ่ง ท่านไม่มีจินตนาการไปถึงมหาอำนาจที่กำลั่งเกิดขึ้น ดีไม่ดีท่านก็ไปอนุโมทนากับคนคอร์รัปชันด้วย เพราะท่านโยงไปไม่ถึงความซับซ้อน จึงไปอนุโมทนาคนโกงให้มีความเจริญยั่งยืนให้พระไพรีพินาศไปด้วย เพราะท่านไม่เข้าใจพอในเรื่องความซับซ้อนทางสังคม อันนี้เป็นประเด็นที่หนึ่งที่เป็นรากเหง้าของคอร์รัปชัน

ประการที่สอง ขึ้นกับแนวทางการพัฒนา เราพัฒนามาในสมัยใหม่ โดยเอาเงินเป็นตัวตั้ง 40 , 50 ปี ที่ผ่านมารีบเอาแนวทางการพัฒนาของตะวันตกเข้ามา ตะวันตกมีดีหลายอย่าง แต่ว่า พื้นฐานต้องดูโดยพื้นฐาน พื้นฐานมาจากการแย่งชิง เมื่อยุโรปพบวิทยาศาสตร์ประมาณ 400 ปี วิทยาศาสตร์เป็นของดีทำให้เกิดความรู้ที่ชัดเจนคมชัดลึก ความรู้หรือวิทยาศาสตร์ควรจะนำไปสู่ Wisdom ควรจะนำไปสู่ปัญญาแต่คนยุโรปได้เลือกลงต่ำเอาวิทยาศาสตร์ไปทำเทคโนโลยี ตรงนี้เป็นจุดเปลี่ยน วิทยาศาสตร์ควรไปสู่ปัญญา แต่ชาวยุโรปได้เลือกที่จะเอาวิทยาศาสตร์ไปสู่เทคโนโลยี ทำเรือปืน ทำปืนใหญ่ ทำปืนกล แล้วใช้เทคโนโลยีอาวุธเหล่านี้ ยึดบ้านเล็กเมืองน้อยหมดทุกทวีป ไปอเมริกาฆ่าอินเดียนแดงเพื่อจะเอาดินแดน อเมริกาได้ฆ่าพวกแอสเทค บางทีสูญพันธุ์ไปเรียกว่า Genocide เอาใช้ทรัพย์สินใส่ให้ระบอบ เพราะในทวีปอเมริกาไม่มีใช้ทรัพย์สินไม่มีภูมิคุ้มกันพอได้เชื้อไประบาดล้มตายมากในแอฟริกาทั้งทวีป มาเอเชียไม่ว่า

อินเดีย รอบบ้านเรา เมืองจีนเอาปืนไปไล่ยิงคนอินเดียที่ชุมนุมกันที่เมือง อัมริสตาตายหมดทุกคนเอาปืนกลยิง มีกองพันหนึ่งของจีนต่อสู้กับอังกฤษ โดยใช้อาวุธ ใช้ทวน ใช้กระบี่แต่ทหารอังกฤษใช้ปืนกลยิงตายหมดทุกคน เห็นออสเตรเลีย เห็นนิวซีแลนด์สวยอยากได้ เอาปืนไปไล่ยิงคนพื้นเมือง เหมือนไล่ยิงจิงโจ้และยีดมา ฉะนั้นพื้นฐานเขามาจากการแย่งชิง ทีนี้เมื่อเป็นอย่างนี้เขามีอำนาจมากก็พยายามเผยแพร่แนวทางการพัฒนา และ ยากที่จะมีประเทศใดในโลกที่จะไม่คล้อยตามไม่ทำตาม ไม่ทำตามก็ใช้อาวุธ ฆ่าคน ญี่ปุ่นปิดประเทศอยู่ 260 ปี ในสมัยเอโดะ ตื่นเช้าวันหนึ่งเห็นเรือดำ ลำใหญ่ สีดำ จอดอยู่ในอ่าวโตเกียว ต้องเปิดประเทศ พอเปิดไม่กี่ปี ญี่ปุ่นพัฒนาอุตสาหกรรม ก็บุกไปยึดเกาหลี บุกเข้าแมนจูเลีย ฆ่าคนจีนตายไป 20 ล้านคน อันนี้เป็นเรื่องความรุนแรงเพราะเป็นวัตถุนิยมเอาเงินเป็นตัวตั้ง เราก็รับแนวทางนี้มา วัตถุนิยม บริโภคนิยม เงินนิยม อย่างนี้คอร์รัปชันยิ่ง กำเริบเพราะต้องแสวงหาเงินกันทุกคนเรื่อยลงไปจนถึงหมู่บ้านเวลาหนึ่ง ล้อมผ้าไปขายที่หมู่บ้าน วันก่อนหนึ่งฉายวันหนึ่งกับหลังฉายวันหนึ่งขโมย จะขึ้นบ้านคนเพื่อเตรียมทรัพยากรไว้ไปดูหนัง พอตอนดึกก็ฉายหนังไป หนุ่มสาวก็มั่วกันโรคเอดส์ก็ระบาด นี่คือการพัฒนาที่ใช้อยู่ ตัวนี้ จะส่งเสริมการทุจริตคอร์รัปชันเรื่องแนวทางการพัฒนาที่เน้นเอาเงินเป็น ตัวตั้ง

ประการที่สาม ความอ่อนแอในระบบ ถ้ามว่าระบบอะไรบางอย่างที่ อ่อนแอ หนึ่งระบบการเมือง สองระบบราชการ สามระบบการศึกษา สี่ ระบบการพระศาสนา ห้าระบบสื่อมวลชน อ่อนแอหมด เพราะเรามาจาก สังคมอำนาจคิดเชิงอำนาจทั้งสิ้น ไม่ได้คิดเชิงปัญญา ไม่ได้ใช้ความรู้ ส่วนใหญ่ใช้ความเห็นมากกว่าความรู้ ความเห็นจะแก้คอร์รัปชันไม่ได้ และ เขาไม่กลัวความเห็น อภิปรายในสภาเท่าไรก็ไม่กลัวเพราะรัฐบาลจะชนะ

เสมอเพราะมีเสียงข้างมาก เดิมเราเข้าใจผิดไปคิดว่าสภานั้นคือการคานอำนาจรัฐบาล ไม่ใช่ เป็นความจริงอยู่ชั่วระยะสั้นๆ ในอังกฤษเมื่อเริ่มต้น เพราะตอนนั้นพระเจ้าแผ่นดินตั้งรัฐบาล ประชาชนเลือกผู้แทนคนละอำนาจกันคานกัน แต่หลังจากมีพรรคการเมืองและพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากจัดตั้งรัฐบาลตรงนี้ก็ไม่ใช่แล้ว เพราะรัฐบาลมีเสียงข้างมากในสภา ฉะนั้นสภาจะคุมไม่ได้ อันนี้ผมทราบ ตอนเราเคลื่อนไหวทำรัฐธรรมนูญ เราจึงต้องการรัฐธรรมนูญที่ปฏิรูปการเมือง เมื่อเราอ่อนแอหมดทั้งการเมือง ราชการ การศึกษา การพระศาสนา การสื่อมวลชน เท่ากับภูมิคุ้มกันบกพร่องหมดแล้วทั้งระบบ โรคต่างๆ ก็เกิด และแก้ปัญหานี้ไม่ได้ วิกฤติเศรษฐกิจ เรื่องความยากจน ความไม่ยุติธรรมในสังคม ยาเสพติด โรคเอดส์ การรุกรานจากต่างชาติ จะทำอย่างไรถ้าระบบทั้งหมดอ่อนแอ สังคมทั้งสังคมเป็นโรคเอดส์ คือ เป็นโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง เป็น Social Aids ฉะนั้น โรคต่างๆ ก็เกิดขึ้น

ในส่วนแนวทางแก้ไขจะทำอย่างไร ผมเสนอแปดประการด้วยกัน อาจเรียกว่า **“มรรคแปด”** แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นตามนี้ ท่านอาจจะคิดน้อยกว่านี้มากกว่านี้เพิ่มเติมอะไรก็ได้อย่าไปยึดมาก เพื่อให้จำได้ง่ายวิธีจำได้ง่ายคือ พุดเป็นข้อๆ แต่อย่ามากข้อเกินจะจำไม่ไหว ทางพระจะชอบละเอียดมาก บอกกิเลสมีร้อยกว่าชนิดจำไม่ไหว พระมีเวลาคิดละเอียดทางวิชาการ แต่ถ้าคิดเชิงยุทธศาสตร์ต้องน้อยข้อที่จะเดินยุทธศาสตร์ ถ้าบรรยายแบบวิชาการก็มาก ๆ ไว้ดี

ข้อหนึ่งการวิจัย ถ้าไม่วิจัยให้รู้ความจริงก็จะพุดไปเรื่อยๆ เป็นความเห็น ประเทศไทยใช้ความเห็นมากกว่าใช้ความรู้ เมื่อใช้ความเห็นร้อยคนเห็นร้อยอย่างไม่ตรงกัน ขาดการเห็นพ้องก็ไม่มีพลังที่จะเคลื่อนไหวและจะทะเลาะกันมาก ทะเลาะกันเพราะความเห็น แต่ถ้าใช้ความรู้ที่เป็นความ

จริงจะเถียงยาก ตอนที่เกิดเรื่องพฤษภาคม 2535 ตอนนั้นพูดกันว่าคนตายเท่าไร บางคนบอกห้าร้อยคน บางคนบอกหกหรือเจ็ดร้อยคน บางคนบอกเป็นพันคน ศพอยู่ไหน บอกเขาชนไป อะไรร้อยแปด ไม่เป็นที่รู้กันแน่ ต่อมามีการวิจัยโดยอาจารย์กฤติยาฯ วิจัยละเอียดชื่ออะไรที่ว่าหาย ๆ จริงหรือเปล่าคนตายก็คนยังถูกตรงไหน เข้าข้างบนหรือข้างล่างวิจัยละเอียด พอผลวิจัยออกมาก็ Settle เป็นผลชัดเจน เดียวนี้ใช้ตัวเลขวิจัยกันผมเป็นกรรมการที่เรียกว่าคณะกรรมการอิสระเพื่อช่วยเหลือญาติวีรชนพฤษภาคม 2535 และแบ่งเป็นอนุกรรมการสองคณะ คณะหนึ่งคือติดตามผู้สูญหาย ตอนนี้มีตัวเลขมีชื่อ การวิจัยจำเป็นและยังทำไม่พอนำน้อยมาก วิจัยเรื่องคอร์รัปชัน คิดว่าจำเป็นต้องวิจัยให้มากขึ้นที่จริงมหาวิทยาลัยทุกมหาวิทยาลัย น่าจะต้องมีการวิจัยเรื่องคอร์รัปชัน เป็นปัญหาใหญ่มาก แล้วถ้าเป็นคอร์รัปชันเชิงนโยบายจะซับซ้อนมากไม่มีทางที่คนทั่วไปจะรู้ ซับซ้อนมาก ในแง่กฎหมายในแง่กฎระเบียบต่างๆ แล้วแต่ ฉะนั้นจำเป็นต้องมีการวิจัยอย่างมากเพื่อจะเอาผลมาเผยแพร่กันเอาผลมาสู่จิตสำนึกของคนต้องมามีผล มีข้อมูลจนถึงจะเกิดจิตสำนึกถ้าพูดเรื่อยๆ เป็นจิตสำนึกไม่เกิด อันนี้จะ เป็นทุกระดับหมด ขณะนี้กำลังทำเรื่องชุมชนมาก ชุมชนเป็นผู้วิจัยเอง เอาตัวเลขมาดูเอง วิจัยว่าค่าใช้จ่ายในตำบลมีอะไรบ้าง พอวิจัยได้ตัวเลขมาก็เกิดจิตสำนึก ค่าเครื่องดื่มในตำบลทราบไหมว่าเท่าใด ปีหนึ่งยี่สิบห้าล้านบาท พอวิจัยได้ตัวเลขมาก็เกิดจิตสำนึกและเกิดคำถามและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพราะฉะนั้นประเด็นที่หนึ่งจำเป็นต้องมีการวิจัยให้มากกว่านี้ และเอาผลมาเผยแพร่เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกของคนทั้งประเทศให้คิดว่าคอร์รัปชันเป็นวาระแห่งชาติ นายกรัฐมนตรีจะประกาศคนเดียวไม่พอ ผู้มีอำนาจประกาศคนเดียวเป็นนโยบายคนอื่นจะเฉย ต้องคนอื่นมีส่วนร่วมในการสร้างนโยบายนั้น

ข้อสองสื่อมวลชน ถ้าดูในต่างประเทศถามว่าอะไรที่จะหยุดยั้งคอร์รัปชันที่ชะงักที่สุดคือ สื่อมวลชน การที่สื่อมวลชนมีหลักฐานแล้วมารายงานมาเปิดเผย อย่างในอเมริกาคอร์รัปชันจะทำยากมากเพราะสื่อเข้มแข็ง ไล่ตามติดตามไม่ทิ้งที่เรียกว่า Investigative Journalism ไล่ตาม และไปดูประวัติเรื่องราวต่างๆ เอ็ดเวิร์ด เคนนาดี อยากเป็นประธานาธิบดี ขยับตัวเมื่อใดสื่อจะเอาเรื่องประวัติมาลงว่าเอ็ดเวิร์ด เคนนาดี เคยพาผู้หญิงคนหนึ่งชื่อโจแอน โคเปคเน่ ไปจมน้ำตายและไม่รับแจ้ง เป็นไปได้ อย่างนี้ เนลสัน ร็อกกีเฟลเลอร์ อยากเป็นประธานาธิบดี แต่ขยับตัวที่ไร สื่อบอกคนนี้หย่าภรรยาที่อยู่ด้วยกันมานาน แค่นี้ก็ไม่ได้แล้ว ถ้าใช้มาตรฐานอย่างนั้นมาจับไม่รู้ของเราเหลือบ้างหรือเปล่า คนนี้หย่าภรรยาที่อยู่ด้วยกันมานาน แล้วไปแต่งงานกับอดีตภรรยาของหมอกคนหนึ่ง ชื่อ แฮ็ปปี้ที่ทำงานกับร็อกกี เฟลเลอร์ อย่างนี้ไม่ได้ จริยธรรมไม่ดีเป็นประธานาธิบดีไม่ได้ แกรีฮาร์ท ซินเตอร์ รัฐโคโรราโด กำลังแข่งเป็นผู้ทำชิงตำแหน่งประธานาธิบดี หนังสือพิมพ์เอามาลงว่า แกรีฮาร์ทไปอุ้มผู้หญิงที่ไม่ใช่ภรรยาแต่งงานสัก อย่างนี้เป็นประธานาธิบดีไม่ได้ ถ้าประเทศไทยลองใช้มาตรฐานอย่างนั้นมาจับไม่ทราบจะเหลือรัฐมนตรีกี่คน คนหนึ่งเป็นคนเก่งมาก และขยันทำงาน เป็นปลัดบัญชาการของประธานาธิบดี ไอเซนฮาวร์ ประธานาธิบดีอเมริกัน มีปลัดบัญชาการคนเดียวคือไอเซนฮาวร์ นอกนั้นไม่มี ให้ปลัดบัญชาการ และประเทศไทยไปเอาอย่างมาทั้งรัฐบาล จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีหลวงวิจิตรวาทการเป็นปลัดบัญชาการ ปลัดบัญชาการของไอเซนฮาวร์นี้เก่งขยัน ไอเซนฮาวร์รักมาก สื่อมวลชนไปเปิดเผยว่าไปรับพรหมชิ้นหนึ่งเป็นของขวัญ เขาห้ามเจ้าหน้าที่รัฐจะไปรับของขวัญไม่ได้ ไอเซนฮาวร์พยายามช่วยแต่เอาไม่อยู่ สื่อมวลชนลงข่าวจนต้องออกจากตำแหน่ง เพราะฉะนั้นความเข้มแข็งของสื่อมวลชนที่ทำ Investigative Journalism สำคัญมากที่จะหยุดยั้งคอร์รัปชัน แต่สื่อมวลชนของเรายังไม่

เข้มแข็งโดยมากก็ชอบลงแกว่าใครว่าใคร ใครด่าอะไรใครอยู่อย่างนั้น จำเป็นต้องสนับสนุนสื่อมวลชนไทยให้สามารถทำ Investigative Journalism อันนี้จะซะงักที่สุด เขาจะจำหนด้วยหลักฐานเขาไม่กลัวการอภิปรายถ่าลงมติก็ไว้วางใจเพราะเสียงข้างมาก

ข้อสามองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอิสระที่สร้างขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้ เป็นเครื่องมือของประชาชน พอมีส่วนร่วมตั้งแต่เป็นประธานคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย ที่คิดทำกรอบความคิดเรื่องจะปฏิรูปการเมือง จะเน้นเรื่องการเมืองของพลเมือง Empower Public ที่นี้ Public ต้องมีเครื่องมือ เครื่องมือของสาธารณะคือองค์กรอิสระที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ และเรื่องคอร์รัปชันเป็นเรื่องสำคัญที่องค์กรอิสระทุกองค์กรควรจะร่วมมือกัน ถึงแม้จะไม่ได้เรียกว่า ป.ป.ช. โดยตรง แต่คิดว่าองค์กรอื่นด้วย เพราะว่าประชาธิปไตยมีคนใช้คำว่าอย่างนี้ ประชาธิปไตยต้องกินได้ คือ ไม่ใช่เป็นเพียง กลไก ประชาธิปไตยต้องสร้างความถูกต้องขึ้นในบ้านเมือง ประชาธิปไตยจะเป็นกลไกแค่นั้นไม่ได้เป็นกลไกก็เป็นเกมเป็นกลไกกันไปเรื่อยๆ ประชาธิปไตยต้องสร้างความถูกต้องในบ้านเมือง สร้างความอยู่ดีกินดี สร้างความร่มเย็นเป็นสุขในบ้านเมืองให้ได้ ประชาธิปไตยต้องออกดอกออกผล จะเป็นแต่กลไกกลไกแค่นั้นไม่ได้ เพราะฉะนั้น คิดว่าองค์กรอิสระทุกองค์กรควรจะร่วมมือกันดูเรื่องคอร์รัปชัน แค่นั้นยังไม่พอคิดว่าความร่วมมือขององค์กรอิสระน่าจะทำงานกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งหมด ร่วมมือกับภาคประชาชน ร่วมมือกับสื่อมวลชน ตรงนี้จะมีพลังมากขึ้นเพราะว่าองค์กรอิสระถึงแม้รัฐธรรมนูญจะสร้างขึ้นและคิดให้เป็นอิสระจะได้มีอำนาจในการดูแลในการตรวจสอบ แต่ว่าก็เพิ่งเริ่มต้นและเป็นการทดลองทำ เห็นแล้ว ว่าทำงานด้วยความยากลำบาก เวลาเกี่ยวข้องกับผู้มีอำนาจจะลำบากมาก ตรงนี้จำเป็นอย่าไปอยู่กับตัวเอง

เนื่องจากเป็นเครื่องมือของประชาชน ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรอิสระ เพราะนั่นคือเครื่องมือของท่านอย่าปล่อยให้ไปโดดๆ พอร่วมมือกันตรงนี้ เช่น ร่วมมือกันแล้วไปจี้มหาวิทยาลัยว่าต้องวิจัยมากขึ้น ถ้าองค์กรอิสระร่วมมือกันแล้ว ไปจี้เขาจะอยู่ไม่ได้ จะเฉยอยู่แบบเดิมไม่ได้ คุยกับสื่อมวลชน คุยกับประชาชนต่างๆ มีการพบปะกัน มีการร่วมมือกัน ก็จะมีพลังเกิดขึ้น เพื่อให้เป็นรูปธรรม คิดว่าองค์กรอิสระที่ร่วมมือกัน ดังกล่าว

ข้อสี่ตั้งกองทุนวิจัยคอร์รัปชัน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทั้งประเทศบริจาค ยิ่งมากยิ่งดี จำนวนคนบริจาคสิบบาท ยี่สิบบาท ร้อยบาท อย่านำไปเอาจากรัฐบาล สมมติรัฐบาลโยนมาให้พันล้าน เราไม่เป็นอิสระ และคนจะตั้งคำถามว่า รัฐบาลให้เงินมาจะไปเอาเรื่องเฉพาะฝ่ายค้าน หรือเปล่าแต่ไม่เอาเรื่องฝ่ายรัฐบาลหรือเปล่าจะเกิดปัญหาต่างๆ ให้ประชาชนเป็นเจ้าของกองทุนจะดี ประกาศว่ากองทุนวิจัยคอร์รัปชัน ไม่มีข้อห้ามว่าองค์กรอิสระจะตั้งกองทุนนี้ไม่ได้ และสื่อมวลชนเข้ามามีส่วนร่วมโฆษณาอย่างกว้างขวางให้คนบริจาค หลวงตาบัวยังไปเรียโรมาหลายคน น่าจะบริจาคมาที่นี้ บริจาคแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองช่วยให้บ้านเมืองมีภูมิคุ้มกันมากขึ้นต้องมีกองทุนวิจัยที่เป็นอิสระจะได้มีการวิจัยมากขึ้นไปหนุนสื่อมวลชนให้วิจัยเพื่อให้เกิดนิสัยใหม่เกิดพฤติกรรมใหม่ของสื่อมวลชนผมพูดตรงนี้มาอย่างแรงแต่ไม่ได้รับความสนใจพูดต่อหน้าคุณทักษิณ ฯ หลายครั้ง ถ้ารัฐบาลเอาจริงเรื่องคอร์รัปชันส่งเสริมให้ตั้งกองทุนวิจัยคอร์รัปชัน ถ้าดีจริงจะไปกลัวอะไรใครวิจัยยิ่งเห็นความบริสุทธิ์ยิ่งดี

ข้อห้าปฏิรูปความสัมพันธ์ระหว่างระบบราชการกับการเมือง คิดว่าความสัมพันธ์ตอนนี้ไม่ดีและข้าราชการลำบากมาก ในเมื่อนักการเมือง

เข้าไปนั่งคร่อมแล้วล้วงลูกไปหมดจนถึงกองก็มี บางกระทรวง บางสมัย รัฐมนตรีล้วงลูกไปถึงกอง และข้าราชการจะอย่างไร ปลัดกระทรวง อธิบดี จะอย่างไร ลำบากมากจะย้ายวันไหนก็ได้ ไม่ไปนั่งทำงานอยู่ท่ามกลางความกลัวต่าง ๆ คิดว่าตรงนี้สำคัญพยายามพูดตรงนี้มาหลายปีแล้ว ต้องปรับตรงนี้ใหม่ความสัมพันธ์ตรงนี้ การเมืองทำแต่นโยบายอย่าเข้ามาบริหาร การเมืองไม่ชอบทำนโยบายแต่ชอบมาบริหาร รัฐมนตรีทำนโยบายและบริหารนโยบายไม่เป็นแต่ชอบมาบริหารกระทรวงทำหน้าที่เป็นซูเปอร์ปลัด บางประเทศรัฐมนตรีไม่ได้มานั่งที่กระทรวงแต่อยู่ที่สภา ไปดูที่แคนเบอร์รา รัฐสภาแคนเบอร์รา มีที่นั่ง รัฐมนตรีอยู่ที่นั่น อย่าไปบริหารกระทรวง ชอบบริหาร เพราะนโยบายกินไม่ได้แต่ตรงบริหารกินได้ บางทีล้วงกินไปถึงกอง ตรงนี้น่าจะปรับใหม่ ข้าราชการขวัญเสียหมดทุกกระทรวงไม่เป็นอันทำอะไร ไม่รู้เมื่อใดจะถูกสั่งย้าย จำเป็นต้องรวมตัวกันทำตรงนี้ คุณทำนโยบายอันนี้ ทำเรื่องบริหารและมีระเบียบการคัดเลือกคนจะมาดำรงตำแหน่งปลัด ที่จริงสมาคมฯ น่าจะทำได้เพราะเป็นการทำทางวิชาการ มีกระบวนการคัดเลือกอย่างไรที่จะได้คนดีเข้ามาและน่าจะมีเทอมเป็นปลัดครั้งหนึ่ง เป็นอธิบดีครั้งหนึ่งสี่ปี หรือห้า หรือเท่าไร ระหว่างนั้นจะไม่ต้องคอยระวังอยู่ทุกวันว่าจะโดนปลดเมื่อใด มีเทอม ไม่ได้แปลว่านักการเมืองเปลี่ยนไม่ได้ แต่จะเปลี่ยนต้องมี เหตุผลว่าเขาทำงานไม่ได้หรืออะไร มีกรรมการที่จะประเมิน ตรงนี้คิดว่าสำคัญ ไม่อย่างนั้น ข้าราชการรวนหมดทั้งประเทศและน่าสงสารมาก ในความเห็นคนที่ดีที่สุดเก่งที่สุดอยู่ในภาคราชการ แต่ตัวระบบลำบากโดนอำนาจคร่อมอยู่อย่างนี้ตายลูกเดียว ไม่เป็นตัวของตัวเองเสียศักดิ์ศรี ไม่ทำตามใจเขาก็ย้าย ก็ปลด ตรงนี้คิดว่าสมาคมน่าจะทำได้และทำพร้อมกับ Public พร้อมกับมหาวิทยาลัย พร้อมกับสื่อมวลชน ทำความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับระบบราชการเสียใหม่ ไม่อย่างนั้นคิดว่าท่านไม่อยู่

ข้อหาคความโปร่งใส ความเป็นสาธารณะ ให้รู้กันทั่ว ตรงนี้สำคัญ บางทีทำอะไร พยายามทำแทบตายไม่สำเร็จยาก ยกตัวอย่าง ผมพยายามให้โรงพยาบาลรับคนไข้หนักที่มายามวิกาล นานมาแล้วหลายปีน้ำท่วมกรุงเทพฯ มีคนตกบ้านขาคกลางดึก และหิวขามาปวดด้วยไปโรงพยาบาลรามาธิบดี โรงพยาบาลรามาธิบดีบอกเตียงไม่ว่าง ถามว่าจะไปที่ไหน บอกไม่รู้ เป็นเรื่องของ คุณต้องไปหาเอง ก็ไปโรงพยาบาลวชิระ โรงพยาบาลวชิระบอกไม่ว่าง ก็มาโรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลศิริราช บอกไม่ว่าง แค่นี้ลำบากแค่นี้ ทำอย่างไรก็จะเกิดอย่างนี้แก้ไม่ได้ คิดเพียงบารมีสมเด็จฯ ผมชอบอยู่กับเลขาธิการสภาอากาศ คือ อาจารย์หม่อมหลวง เกษตร สนิทวงศ์ ไปขอท่านนัดประชุมได้ไหม นัดตำรวจมาด้วย เพราะว่ารถตำรวจวิ่งอยู่ทั่ว และมีวิทยุ รับคนไข้มาจะได้วิทยุไปว่าโรงพยาบาลไหน รับได้จะได้ตรงไป คนไข้จะได้ไม่ลำบาก เขาก็ตั้งเครื่องรับวิทยุทุกโรงพยาบาลแต่วิทยุไปบอก ว่าไม่ว่างเหมือนเดิม ไม่สำเร็จ ที่จริงขณะนี้ผู้คนสนใจเรื่องคอร์รัปชันมากขึ้น ที่บอกว่าคอร์รัปชันพบทุกวันบางที่ไม่มากขึ้น แต่มีความสว่างมากขึ้นและก็เลยเห็น เดิมอยู่ในความมืด สังคมไทยอยู่ในความมืด ผมคิดว่าช่วยกันทำ ตรงนี้และให้รายละเอียดที่จะต้องให้รู้กันทั่ว การประมวลทุกชนิดจะต้องมาเปิดเผย เปิดประมวลอย่างไรใครมาประมวล ข้อมูลนี้ต้องเปิดเผยหมดที่ต่างประเทศที่เรียกว่า เทศบาล เวลา City Crow Celery จะประชุมเทศมนตรี เมืองต้อง Tilefish ออกให้ประชาชนดูว่าคุณพูดอะไรกันบ้าง พอมีคนดู การฮั้วกัน อะไรนี้ลำบากทำให้เป็น Public ที่จริงพวกมหาวิทยาลัยต้องมาช่วยทำ

ข้อเจ็ดระบบการศึกษาของเราที่อ่อนแอที่จริงเป็นระบบที่ภาคใญ่มาก มีคนเกี่ยวข้องมากเป็นล้านๆ คน แต่ที่เราอ่อนแอ เพราะว่าเป็นระบบการศึกษาที่อยู่นอกสังคม ระบบการศึกษาของเราทั้งหมดเป็นระบบที่อยู่

นอกสังคม คือ ไม่รู้ร้อนรู้หนาวกับสังคม ไม่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ไม่ร่วมแก้ปัญหา สิ่งที่ทำคือไปเอาตำรามาท่อง ถ่ายทอดความรู้เก่าที่มหาวิทยาลัยทำอยู่เกือบทั้งหมดคือถ่ายทอดความรู้เก่าสร้างความรู้ใหม่ เช่น วิจัยคอร์รัปชัน สร้างความรู้ใหม่มีน้อยมาก แต่การจัดการความรู้ให้เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง เรียกว่าไม่มีเลยตรงนี้ ผมคิดว่าจำเป็นต้องปฏิรูประบบการศึกษาให้เป็นระบบที่เข้ามาอยู่ในสังคมรู้ร้อน รู้หนาว ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมแก้ปัญหา มันจะเก่ง ทุกวันนี้ไม่เก่งเลย มีชื่อเสียงปลอม ๆ ไปอย่างนั้น ไม่เก่งจริงเลย ผมรู้ผมเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยเขาห้องหนังสืออย่างเดียวถ่ายทอดความรู้เก่า ไม่สร้างความรู้ใหม่ตามสถานการณ์ความเป็นจริงและโยงความรู้ ผมอยากเล่าให้ฟังนิดหนึ่ง ผมไปจังหวัดหนึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด สนใจทำเรื่องยาเสพติดมากและทำได้ผลมาก ผู้ว่าราชการจังหวัด รู้หมดใครติดยา มีรายชื่อหมดให้ผมดู คนค้ายากี่รู้หมดทุกคน และก็ทำงานร่วมมือกันหลายฝ่าย ทั้งข้าราชการ ทั้ง NGO ทั้งสาธารณสุข ทั้งพระ ทั้ง อบต. ร่วมกันหมด นี่ขณะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ยังเอาไม่อยู่เลยถูกย้าย พลังของความซำม้นมาก ขณะเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดอยากทำความดียังไม่อยู่เลยถูกย้าย ถ้ามหาวิทยาลัยไปสนใจพื้นที่ มหาวิทยาลัยมีความเป็นกลาง มีวิชาการ มันจะได้มีพลังที่จะต่อสู้กับความไม่ถูกต้องเพียงมหาวิทยาลัยเข้าไปเบาลงแล้ว สมมติผู้ว่าราชการจังหวัดทำได้ดีได้อยู่คนเดียวสู้ไม่ไหว สู้พลังของความไม่ถูกต้องไม่ไหวเลยตรงนั้น เพราะฉะนั้นมหาวิทยาลัยจำเป็น ที่จริงผมพูดกับ นายกรัฐมนตรีตรงนี้บอกว่า ถ้าอยากปฏิรูปการศึกษาตรงนี้ใช้เงินอย่างนี้ ให้จัดเงินให้ สกว. เพิ่มขึ้นปีละหนึ่งพันล้านบาท แล้วให้ สกว. มาสนับสนุน มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏ ราชมงคลทั้งหมด ไปวิจัยโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งทุกวันนี้มหาวิทยาลัยทั้งหมดไปถือว่าความรู้อยู่ในตำรา ความรู้ไม่ได้ อยู่ในใจของจริง จึงอ่อนแอหมดถ้าปรับตรงนี้ว่ามหาวิทยาลัยทั้งหมด ราชภัฏ ราชมงคล ไปวิจัยโดยเอาพื้นที่เป็นตัวตั้ง วิจัยหมดครบทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

พื้นที่ก็จะมีพลังทุกทาง พลังทางเศรษฐกิจ พลังทางสังคม พลังของความถูกต้องเกิดขึ้น ขณะพูดกับนายกรัฐมนตรีโดยตรงตัวนี้ เพราะกลไกของรัฐบาลที่จะทำเรื่องดี ๆ ยังมีปัญหาผมคิดว่าอย่างนั้น ตรงนี้น่าทำมาก และผมบอกว่าใช้เงินพันล้านเอง ไปใช้อย่างอื่นมาก แต่ต้องผ่าน สกว. ต้องผ่านการจัดการ ถ้าผ่านทบวง ทบวงจัดการตรงนี้ลำบากเพราะเป็นระบบราชการ ต้องมีการจัดการไปทำทนายมหาวิทยาลัยว่า คุณทำไหม คุณเอาไหม คุณจะเอาเงินเท่าไร คุณจะออกเงินของคุณเท่าไร หรืออะไร มีการต่อรองกันคุณจะวิจัยอะไร เรื่องอะไร คุณทำอย่างไร ทำไมการวิจัยของคุณจึงมีคุณภาพดีต่าง ๆ เป็นต้น

ข้อแปด ข้อสุดท้ายผมคิดว่าประเทศของเราต้องไปสู่ **ภพภูมิใหม่ของการพัฒนา** ขณะนี้เราพัฒนาภพภูมิอยู่ในทางวัตถุ คิดแต่เรื่องเงินทอง บริโภคนิยม วัตถุนิยม ก็เกิดเรื่องอย่างที่ว่า ผมคิดว่าโลกทั้งโลกไปไม่ได้แล้วด้วยการพัฒนาแบบวัตถุนิยม บริโภคนิยม เอาเงินเป็นตัวตั้งเกิดความแตกแยก เกิดการทำลายไปทั่ว สงครามที่กำลังจะเกิดท่านทั้งหลายไปดูว่าทำไมไปเอาอิรัก ทำไมไม่เอาเกาหลีเหนือ เกาหลีเหนือทำทนายอเมริกา มากกว่าอิรักอีก เกาหลีเหนือไม่มีน้ำมันเข้าไปแล้วตายเปล่าตัวเองตายแล้วไม่ได้อะไร ตรงไหนใครมีทรัพยากร ตรงนั้นจะแย่งชิงกัน และนำไปสู่ความรุนแรง เราต้องการโลกาภิวัตน์แบบใหม่ ขณะนี้เป็นโลกาภิวัตน์แบบด้อยพัฒนาเป็น univalent pauperizations คิดแต่จะไปแย่งชิงเอาเปรียบกัน มนุษย์ถ้าเจริญจริงต้องคิดว่าทั้งหมดเป็นพี่น้องกัน แบบท่านมหาตมะคานธี บอกทั้งผองพี่น้องกันต้องมีความเอื้ออาทรต่อกัน คิดถึงการอยู่ร่วมกันด้วยสันติระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับธรรมชาติ ผมคิดว่าเราต้องการจิตสำนึกใหม่ อย่าไปคิดว่าเป็นไปไม่ได้ ขณะนี้มีกระบวนการเกิดขึ้นมาก ขบวนการที่เรียกว่า จิตสำนึกใหม่ที่จะยกจิตสำนึกให้มันสูง อันนี้เป็นศักยภาพของมนุษย์ที่จะไปได้สูงพัฒนาภูมิทาง

วัตถุประสงค์ที่เรียกว่าเป็นแบบสัตร์ ทางวัตถุประสงค์อื่น ๆ แบบสัตร์ ก็เราจะพอใจอยู่อย่างนั้นได้อย่างไร เพราะมนุษย์มีศักยภาพที่จะสูงขึ้นสูง จิตใจสูงขึ้น ตัวนี้ผมคิดว่าเป็นข้อแปด เป็นส่วนที่จะลึกที่สุด ผมว่าข้อสุดท้ายถ้าเรายังพัฒนาแบบเดิม เอาเงินเป็นตัวตั้งก็ยุ่งกันไปหมดทั้งโลกอันนี้ก็ขอนำเสนอที่เรียกว่า “มรรคแปด” ในการต่อสู้ป้องกันควบคุมคอร์รัปชันก็เสนอไว้พิจารณาเป็นรายละเอียดต่อไป แต่ไม่จำเป็นต้องมีแค่นี้ ทุกคนได้ช่วยกันคิดว่าจะมีอะไรอีกก็ขอขอบพระคุณทางสมาคมฯ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และท่านทั้งหลายโดยทั่วกัน ขออย่าได้ทอดทิ้งประเทศไทย ขอฝากประเทศไทยไว้กับท่านทั้งหลายไว้ทุกคน ประเทศของเราเราต้องรักชาติ เราต้องกู้ชาติ เราจะต้องสร้างศักดิ์ศรี มีศักดิ์ศรีคือมีความถูกต้องขอขอบพระคุณมาก

พิธีกร : คณะผู้จัดขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ที่วันนี้ท่านกรุณามาปาฐกถาจุดประกายความคิดในเรื่องเกี่ยวกับเราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในยุคปฏิรูปกันอย่างไร ในโอกาสนี้ขอเรียนเชิญ ท่านนายกสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย คุณนพดล เฮงเจริญ ได้มอบของที่ระลึกจากการปาฐกถาของท่านศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ที่ผ่านไปก็จะเข้าสู่เรื่องราวที่ท่านอาจารย์อยากจะเห็นว่าสังคมไทยจะมีหน่วยงานใด โดยเฉพาะหน่วยงานทางด้านสถาบันการศึกษา ที่จะต้องเร่งทำการวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชันให้เกิดรูปธรรมให้มากยิ่งขึ้น และวันนี้ทางสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ของเรา ก็ได้ระดมท่านนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิที่เรียกว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการที่จะร่วมกันหาแนวทางป้องกัน และแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันในยุคปฏิรูป ซึ่งวันนี้ก็มาจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างเช่น ป.ป.ช. สตง. ป.ป.ง.

และทั้งทางสถาบันการศึกษา รวมถึงท่านที่อยู่ในแวดวงการเมือง ท่านก็กรุณาที่จะมาร่วมระดมความคิดในเรื่องราวเกี่ยวกับการที่จะช่วยป้องกันแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันในยุคปฏิรูปไปได้อย่างไรบ้าง ในโอกาสนี้ผมขออนุญาตเรียนเชิญ ท่านผู้ดำเนินรายการ คือ ท่านนายกสมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย คุณนพดล เสงเจริญ ได้ดำเนินการในช่วงต่อไป

คุณนพดล : กระผมกราบเรียนเชิญท่านวิทยากรได้กรุณาขึ้นสู่เวที ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ บัดนี้ถึงวาระสำคัญที่ทางคณะวิทยากรเองจะได้ร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่เราได้กำหนดเอาไว้ว่าเราจะมีแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกันอย่างไร ท่านผู้มีเกียรติ จากงานวิจัยได้มีการกล่าวกันว่าไว้มากเหมือนกันว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันนั้นยังรากลึกมากในบ้านของเราและการสืบสวนสอบสวนการทุจริตนั้นก็พบว่ามีมูลความผิดที่พบเพียงร้อยละหนึ่งเท่านั้นเอง ผู้ถูกลงโทษส่วนใหญ่ก็จะเป็นข้าราชการ โดยเฉพาะข้าราชการผู้น้อยและปีนี้เป็นปีแพะก็คงไม่มีแพะมากขึ้นในบ้านของเรา คณะวิทยากรที่ได้ให้ความกรุณามาร่วมรายการอภิปรายในวันนี้ ผมเองใคร่ขอถือโอกาสนี้ แนะนำตามลำดับจากขวามือของผม ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส ท่านดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านสำเร็จการศึกษารัฐศาสตร์บัณฑิตเกียรตินิยมจากจุฬาฯ และปริญญาเอกทางด้าน Public Administration & Public Affairs จาก Virginia Polytechnic Institute and State University, U.S.A. มีประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี โท และเอก ท่านดำรงตำแหน่งทางด้านงานบริหาร คือ เคยเป็นรองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์จากจุฬาฯ ในทางการเมือง ท่านเคยดำรงตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ผลงานที่สำคัญของท่านก็คือ งานทางด้านวิจัย

ซึ่งเป็นผลงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการคอร์รัปชันโดยตรง ท่านขวามือผมถัดเข้ามา คือ ท่านทองสุด กลิ่นประวัศกร ท่านมาแทนท่านเลขาธิการ ป.ป.ช. เผอัญญาท่านเลขาธิการ ป.ป.ช. ต้องทำหน้าที่ในฐานะเป็นเลขานุการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในวันนี้ท่านทองสุดฯ ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านการไต่สวนและกฎหมายของสำนักงาน ป.ป.ช. ท่านเคยดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพิ่งเกษียณอายุมาได้ปีเศษ ๆ ท่านสำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านมีส่วนสำคัญในการทำหน้าที่เป็นประธานคณะทำงานยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซ้ายของกระผม ขอเริ่มจากซ้ายมือสุด ท่านคณิน บุญสุวรรณ พวกเราคงรู้จักกัน ท่านคณินฯ นั้นท่านเป็นนักการเมือง เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรีหลายสมัย เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร และเคยดำรงตำแหน่งที่สำคัญหลายตำแหน่ง ขณะนี้ทำหน้าที่ในงานวิชาการให้ความรู้ร่วมในงานวิชาการต่างๆ หลายแห่งด้วยกันท่านสำเร็จการศึกษาระดับรัฐศาสตรบัณฑิตทั้งปริญญาตรีและปริญญาโทก็เป็นที่รู้จักกัน ท่านถัดมา คือ ท่านจาวรวรรณ เมณฑกา ท่านดำรงตำแหน่งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ท่านแรกซึ่งท่านเป็นหญิงเก่ง หญิงที่มีความเข้มแข็งท่านหนึ่ง ท่านสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิตศึกษาด้านศึกษาศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วปอ. รุ่นที่ 41 เคยดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และเคยดำรงตำแหน่งกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเมื่อเป็นองค์กรอิสระ ครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูป ท่านมีผลงานทางภาคเอกชนเป็นเลขาธิการและเป็นอุปนายกสมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทย และทำหน้าที่เป็นอาจารย์พิเศษหลายแห่งเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่งในสังคมของเรา ถัดมาท่านสุดท้าย คือ ท่านพันตำรวจเอกสีหนาท ประยูรรัตน์ ท่านดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศและติดตามประเมินผล สำนักงาน ป.ป.ง.

เพื่อยุทธานุภาพ ป.ป.ง. ท่านไปราชการต่างประเทศก็เลยมาทำหน้าที่แทน ท่านสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ และสำเร็จปริญญาโทจากสหรัฐอเมริกาทางด้านรัฐศาสตร์ รวมทั้งสำเร็จนิติศาสตร์จากทางจุฬาลงกรณ์ฯ ในระดับปริญญาโทด้วย ท่านเคยดำรงตำแหน่งสารวัตรสอบสวน และเป็นพนักงานทำหน้าที่ตาม กฎหมายปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก็มีประสบการณ์ในเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชัน

ท่านที่เคารพครับ การสัมภาษณ์เรามีเวลาค่อนข้างจำกัด เพราะฉะนั้น การสัมภาษณ์นั้น ผมเองใครที่จะขอความกรุณาให้ท่านวิทยากรแต่ละท่านนั้นได้ให้ข้อมูล ให้แง่คิดเป็นผลที่ท่านได้ศึกษาได้ค้นคว้าได้พบเห็นในข้อเท็จจริง ตลอดจนแง่คิดมุมมองต่าง ๆ ในเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อแจ้งไปยังสาธารณะให้เกิดความรู้สึกระหันทันปัญหาคอร์รัปชัน ที่เป็นวิกฤติที่สำคัญของชาติ ระยะเวลาที่จะขอความกรุณาในชั้นแรกก็คงจะประมาณไม่เกินยี่สิบนาที ผมเองอยากจะใคร่ขอถือโอกาสนี้เรียนเชิญวิทยากรท่านแรก คือ ท่านรองศาสตราจารย์ ศุภชัย ยาวะประภาส ในฐานะที่ท่านมีส่วนรับผิดชอบงานวิจัยในภาคราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อจะได้ชี้ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงแห่งพฤติการณ์ของการคอร์รัปชัน และต้นตอของการคอร์รัปชันรวมทั้งแง่คิดมุมมองต่าง ๆ ที่จะเสนอต่อที่ประชุม เพิ่มเติมจากที่ท่านองค์ปาฐกได้กล่าวนำมาเมื่อสักครู่นี้ เรียนเชิญครับ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส : ขอบพระคุณท่าน นพดลฯ และ สวัสดิ์ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน สิ่งที่ผมได้เตรียมนำเสนอเพื่ออยากจะชี้ให้เห็นว่าเมื่อสองปีที่แล้วที่มีการศึกษาวิจัยและมีการรณรงค์ค่อนข้างมากในเรื่องของการทุจริตคอร์รัปชัน มีผลจากการศึกษาวิจัยออก

มาอย่างไรบ้าง และหลังจากที่นำเสนอตรงนี้แล้วใครขอให้ท่านลองพิจารณาว่าหลังจากช่วงนั้นมาแล้วการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างที่เป็นความคืบหน้า และท้ายที่สุด ก็เป็นการนำเสนอความเห็นหรือข้อวิจารณ์บ้าง เมื่อสักครู່ฟังท่านอาจารย์หมอบระเวศ แล้วก็รู้สึกว่เรื่องที่ยากจะพูดอาจารย์อาจจะพูดไว้หมดแล้ว แต่ว่าอย่างไรก็ตาม ก็จะขออนุญาตชี้ให้ท่านทั้งหลาย

ข้อแรก เรื่องคำจำกัดความของ “คอร์รัปชัน” ที่เขียนเอาไว้ว่ามีกรรับ ให้สิ่งของ ทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่ใช้ตัวเงิน อันหลังๆ ที่สำคัญที่ไม่ใช่ตัวเงิน เพราะว่าจะออกมาหลากหลายแบบ เหลือเกิน

ข้อสอง คือ การช่วยเหลือพวกฟ้องเพื่อให้หาประโยชน์ในอนาคตไม่แน่ใจเหมือนกันว่าตรงนี้ในสังคมแบบไทยเราจะเรียกว่าคอร์รัปชันหรือเปล่า แต่ผมอยากจะเรียกอย่างนั้น ที่บอกว่าในสังคมแบบไทย เพราะว่าบางครั้งผมก็มีความรู้สึกว่สังคมของเราวันนี้เรามักจะบอกว่ากฎหมายเป็นข้อยุติของทุกอย่างทั้งๆ ที่จริงแล้วหลายเรื่องอาจจะถูกกฎหมาย แต่ไม่ค่อยถูกต้องตามหลักของศีลธรรมสักเท่าไร แต่ว่าเราก็จะบอกว่าทั้งหมดนี้ข้อยุติอยู่ข้อกฎหมายเท่านั้น เพราะว่าสังคมแบบไทยเป็นสังคมที่รัฐใหญ่กว่าสังคมมานานแล้ว อย่างที่ท่านหมอบระเวศฯ ท่านกล่าวไว้ในช่วงต้นว่าสังคมไทยเป็นสังคมแบบอำนาจนิยม สังคมแบบที่ลงมาเป็นแนวตั้งอย่างไรก็ตามคำจำกัดความของคอร์รัปชันข้อสองลองใส่เอาไว้ให้ดูด้วย

ข้อสาม คือ เรื่องของการยกยอกเงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดินอย่างที่ท่านอาจารย์หมอบระเวศฯ ได้กล่าวไว้ว่า ในสังคมแบบอำนาจนิยมคนที่อยู่ข้างล่างท่านใช้คำว่าด้วยความโกรธแค้นชิงชังก็เลยเอาของหลวงไปใช้บ้าง เอาเวลาหลวงไปใช้บ้าง เอาน้ำหลวง ไฟหลวง แต่ว่าในระดับที่สูงกว่านั้นก็คงเห็น ๆ กัน

ข้อสี่ คือ การจงใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่อันก่อให้เกิดความ

เสียหายต่อส่วนรวม

คำจำกัดความพวกนี้ เป็นคำจำกัดความที่ได้มาจากการค้นคว้า เอกสารงานวิชาการต่างๆ เพราะว่าเมื่อย้อนไปดูเท่าที่พอหาได้ งานวิจัยเรื่อง เกี่ยวกับการคอร์รัปชันที่มีการบันทึกไว้และมีการอ้างอิงกันจริง ๆ ก็มีมา ตั้งแต่ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงในเดือนตุลาคม 2516 ช่วงนั้นก็มีการ วิจัยออกมาที่หน่วยงานที่มีการสนับสนุนให้ดำเนินการเรื่องนี้ก็คือสภาวิจัย แต่แล้วก็วิจัยออกมาแล้วนำเสนอแล้วและก็หยุดอยู่แค่นั้น แต่จริงๆ แล้ว น่าสนใจเหมือนกัน เพราะในงานวิจัยก็ข้อหนึ่งที่ยกมาให้ตั้งหน่วยงานอย่าง ป.ป.ช. ก็เป็นผลจากงานวิจัยในช่วงนั้นด้วย เพราะฉะนั้น ข้อสรุปเรื่องคำ จำกัดความในความเห็นในความรู้สึกของตัวนักวิชาการเอง และจากบรรดา ข้าราชการทั้งหลาย ที่ได้มีโอกาสเข้าไปสัมผัส ไปสัมภาษณ์ คราวนี้ก็เป็น ข้อสรุปในทางวิชาการที่มีคนเขียนเอาไว้ว่า คอร์รัปชันเป็นวัฒนธรรมย่อย ของคนกลุ่มหนึ่ง คงเคยได้ยินกับคำว่า วัดเครื่องหนึ่งกรรมการเครื่องหนึ่ง เมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้มีโอกาสนั่งคุยกับเพื่อนนักวิชาการคนหนึ่งเขาบอกว่า มีท่าน นายธนาคารใหญ่คนหนึ่งมีโอกาสเข้าไปทำงานที่ค่อนข้างจะเกี่ยวข้องกับ ทางภาครัฐและท่านถึงบอกว่าเป็นอย่างนั้นจริงๆ ว่า วัดเครื่องหนึ่ง กรรมการเครื่องหนึ่งเห็นชัด ๆ เมื่อก่อนไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นแต่ก็เป็นวัฒนธรรม แบบนี้ เป็นวัฒนธรรมที่ถ้าคนนอกจะไม่รู้จัก ตอนนี้มีลูกศิษย์คนหนึ่ง กำลังทำวิทยานิพนธ์อยู่กำลังจะจบภายในสักเดือนสองเดือนคงเสร็จ ลักษณะจะคล้ายกับงานวิทยานิพนธ์ที่เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ที่มีคุณอรุณีสาฯ ที่มหาวิทยาลัยบูรพาทำเกี่ยวกับเรื่องการฮั้วในเรื่องของการจัดจ้าง ลูกศิษย์ ที่ทำเขาบอกว่าบ้านเขาทำรับเหมามาสามชั่วอายุคนแล้ว และเขาก็รู้สึก อึดอัด บางครั้งต้องทำในสิ่งที่ไม่อยากจะทำก็เมื่อมาเรียนปริญญาโทแล้วก็อยาก บันทึกเอาไว้ และในวัฒนธรรมย่อยมีหลาย ๆ คำที่เวลาผมนั่งอ่านงานเขา ตอนนี้ก็กำลังดูอยู่ว่าอ่านแล้วก็รู้สึกเรียนรู้ไปด้วย เพราะว่าผมก็เพิ่งจะรู้

อาจจะเป็นประเภทพวกที่ไม่ค่อยรู้อะไรเลยก็ได้ หรือเพียงรู้อย่างมีอาชีพบางอย่าง เช่น อาชีพรับจ้างชั่วคราว มีศัพท์บางอย่าง อย่างเช่นการกินข้าว และมีศัพท์อีกมากซึ่งเป็นศัพท์เฉพาะของเขาเองเขาบอกว่าผู้หญิงคนหนึ่งที่มานั่งข้างๆ ผมอาจารย์คนนี้มีอาชีพรับจ้างจัดข้าว และมีรายละเอียดอีกมากซึ่งเป็นวัฒนธรรมของเขาโดยเฉพาะ น่าเสียดายนิดหนึ่งเขาบอกว่าทำเสร็จแล้วยังไม่รู้เลยว่าจะเผยแพร่ดีหรือเปล่า เขาก็เอารูปมาให้ผมดู ในระหว่างที่ทำเดือนสองเดือนอาจารย์ดูรูปคนนี่สิ อาจารย์อาจจะไม่รู้หรือกว่าคนนี่เมื่อสัปดาห์ที่แล้วถ้าอาจารย์ตามหนังสือพิมพ์บ่อย ๆ อาจารย์จะพบว่าคนนี่เมื่อสัปดาห์ที่แล้วไปเป็นพยานในคดีอยู่คดีหนึ่งอีกสัปดาห์หนึ่งผมถ่ายรูปมาให้อาจารย์ดู ตอนนี้เป็นศพไปเรียบร้อยแล้ว และก็ที่เป็นศพไปเรียบร้อยแล้ว ถ้าไม่มีใครตามเรื่องจะไม่รู้ว่าต่อเนื่องกัน แต่เขารู้เพราะเขาอยู่ในวงการเดียวกัน และเขาบอกว่าพวกผมนี้บางครั้งอยากที่จะช่วยราชการ แต่กรณีอย่างนี้มีให้เห็นอยู่ทั่วไป เผลอเพียงเกิดขึ้นก็เลยตัดหนังสือมาให้อาจารย์ดู แต่เขาบอกว่าเชื่อว่าอาจารย์ดูแล้วอาจารย์ก็ไม่ว่าที่มาที่ไปเป็นอย่างไร แต่พวกผมรู้เพราะฉะนั้นเป็นวัฒนธรรมย่อยจริงๆ และอย่างที่บอกเป็นวิถีที่ลงตัวของการทำงานอยู่และเติบโตเพราะว่าในหลายที่ๆ ที่ไป เขาก็บอกว่าในต่างจังหวัดถ้ามีการเมืองระดับท้องถิ่นตกลงกันได้หมด เราไม่มีทางรู้ว่าเกิดอะไรขึ้น เพราะว่าถ้ามีการแบ่งสรรผลประโยชน์กันลงตัวแล้วไม่ออกมาข้างนอก และก็อย่างที่เมื่อกี้ผมเล่าเรื่องวัฒนธรรมย่อยที่ผมพอรู้บ้าง เพราะว่าเขาก็ต้องอยู่รอดโดยวิธีการอย่างนั้นมาสามชั่วอายุคนแล้ว แต่เขารู้สึกว่าเขาไม่อยากเป็นอย่างนี้ต่อไป เขาบอกว่างานเสร็จแล้วอาจารย์เอาไปเผยแพร่ในต่างประเทศได้ แต่ถ้าเผยแพร่ในประเทศไทยเดี๋ยวผมขอปรับคำพูด พอดีผมก็เลยให้ลูกศิษย์อีกคนหนึ่งที่เป็นผู้พิพากษาช่วยดูเดี๋ยวแก่ถูกฟ้องแล้วยุ่ง คดีที่ไม่ปรากฏผู้เสียหายก็อย่างที่บอกคนจับและคนผิดอยู่บ้านเดียวกันนี่ก็เป็นงานวิจัยที่พูดออกมาตั้งแต่ปี 2515 พิธีกรรมทาง

ราชการไม่เพียงพอจริง ๆ ที่ลูกศิษย์คนนี้ทำเขาอยากจะทำกว่ากฎหมายที่ออกมาเกี่ยวกับเรื่องการป้องกันการฮั้ว มีข้อบกพร่องอะไรบ้าง และเขาบอกว่าไม่มีทางใช้ได้เลย ขอแยกให้ดูที่ละมาตราเป็นเพราะอะไรบ้าง เพราะฉะนั้นพิธีกรรมทางราชการไม่พอ ก็คงอาจจะจริงเพราะว่าเมื่อตามดูข่าวในช่วงนี้แม้แต่ท่านนายกรัฐมนตรีเองก็บอกว่า ท้าพหลักในการต่อสู้กับคอร์รัปชันนี้ไม่ใช่รัฐบาลแต่คือประชาชนอย่างที่อาจารย์หมอบระเวศพูดถึง เพราะว่าพิธีกรรมทางราชการเฉย ๆ ไม่มีทางพอในการที่จะจัดการ และก็อย่างที่บอกมีมากมายหลายวิธีสลับซับซ้อนเข้าอย่างที่ท่านอาจารย์หมอบระเวศบอก อันนี้ก็เป็นที่ได้มาจากการพูด การระดมสมอง ปกติเวลาที่มีการทำให้สังคมลดในเรื่องของคอร์รัปชันไป เรามักจะมองในเชิงของการป้องกัน และมองในเชิงบวกมากกว่า เพราะว่าถ้าไปมองในเชิงการไล่จับส่วนใหญ่แล้วประเทศที่ประสบความสำเร็จ มักจะมองในการสร้างสังคมให้เป็นสังคมปลอดคอร์รัปชันมากกว่า

อาจารย์หมอบระเวศ ท่านพูดถึงมรรคแปดในเรื่องของการต่อต้านคอร์รัปชันเอาไว้ อันนี้ก็เป็นที่อีกอันหนึ่งซึ่งอยากจะย้ำก็คงจะเหมือนกับที่ท่านนายกรัฐมนตรีเคยประกาศไว้ที่หนึ่งท้าพหลักคือประชาชน คือสังคม เพราะว่าจริง ๆ แล้วมันมีมาเวลานั่งอ่านพวกนิยายจีนกำลังภายใน เราจะพบว่าหลายเรื่องสะท้อนสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมจีนเมื่อสามสี่พันปีมาแล้ว และสมัยนั้นเรื่องของคอร์รัปชันก็รู้กันมานาน เพราะฉะนั้นมันก็มีมาก่อนเราเกิดและจะมีต่อไปหลังจากที่เราเกิด เพียงแต่ว่าทำอย่างไรที่จะต้องหาคนมาช่วยกันดูแลและผมคิดว่าเจ้าของที่สำคัญก็คือ “สังคมและประชาชน” จริง ๆ อันนี้เป็นเรื่องที่ผมทำก็คือดูเรื่องของการซื้อขายตำแหน่ง แต่ว่าระเบียบวิธีการก็เป็นการไปสัมภาษณ์ให้ดูเฉย ๆ ก็ทำอยู่หลายครั้งและก็พบว่าจริง ๆ เดือนตุลาคมที่ผ่านมาตั้งใจที่จะลองทำสำรวจดูอีกสักครั้งหนึ่ง เผอิญอยู่ในเรื่องของการที่หัวข้อสัมมนาวันนี้ก็คือ ยุคปฏิรูปข้าราชการ ที่

ทำส่วนใหญ่จะเน้นข้าราชการต่างจังหวัด ข้าราชการต่างจังหวัดจริง ๆ เขา
 ยังไม่รู้เลยว่าตกลงตัวเองวันนี้ทำงานที่ไหน วันนั้นนั่งฟังท่านรองนายกวิษณุ
 บอกว่าข้าราชการบางหน่วยงานตอนเช้าเดินไปที่เดิม แต่ชื่อที่ทำงานหายไป
 แล้วก็มีสมุดเซ็น ก็ไปเซ็นชื่อไว้ก่อนเพราะเดี๋ยวถูกไล่ออก และตอนเย็น
 ใครขยันก็กลับไปเซ็นอีกทีหนึ่ง เพราะหน่วยงานหายไปแล้ว และตัวเขาไม่รู้
 เขาสังกัดที่ไหนแน่เพราะยังไม่มีใครบอกเขาเลย ก็เลยไม่รู้จะไปทำการ
 สำรองความคิดเห็นได้อย่างไร เพราะว่าคนสำรวจตัวเองยังไม่รู้ตัวเองอยู่
 ที่ไหนแต่ว่าไม่ว่าจะถามกี่ครั้ง ๆ อย่างครั้งที่สามก็พบว่าในช่วงยุคปีแรก
 ของท่านนายกทักษิณ พบว่าการซื้อขายตำแหน่งมีมากกว่าสมัยก่อนอีก
 ประมาณ 60% ที่ตอบมานี้ 64% ก็เป็นอะไรที่น่าคิด ความจริงผมอยากดู
 เมื่อที่ผ่านมามาแต่ไม่ดูไม่ได้

ส่วนหนึ่งถามว่าทำไม คนที่ตอบว่าไม่มีการซื้อขายตำแหน่ง เพราะ
 อะไรเขาก็จะบอกว่าเพราะว่าระบบ Personal system แข็งแรงก็เลยไม่เป็น
 แต่อีกอันหนึ่งที่บอกว่าไว้ ก็คือว่า ภารกิจของหน่วยงานไม่เอื้อให้หาผล
 ประโยชน์ ก็ไม่รู้ว่าจะไปซื้อตำแหน่งขายตำแหน่งกันทำไม ส่วนที่บอกว่ามี
 การซื้อขายนี้ส่วนใหญ่บอกว่า ระบบบริหารบุคคลไม่มีประสิทธิภาพอย่างที่
 อาจารย์หมอบระเวศฯ ท่านยกไว้อันหนึ่งว่า ทำอย่างไรถึงจะปรับปรุง
 ประสิทธิภาพในเรื่องความสัมพันธ์กับการเมืองกับการบริหาร โดยเฉพาะใน
 เรื่องของการแต่งตั้ง โยกย้าย ข้าราชการ ตอนนี้อะไรก็สไปที่ในระดับบน
 แต่จริง ๆ ในระดับล่าง โดยเฉพาะในระดับจังหวัด ในระดับอำเภอที่เขาต้อง
 ติดต่อประชาชนพวกนั้นขวัญความมากกว่าตรงกลางมาก แล้วเวลามีอะไร
 เกิดขึ้นไม่มีใครรู้ ผมเคยถามเจ้าหน้าที่ในระดับของหัวหน้าสำนักงาน
 เขาบอกอาจารย์ พี่อยู่ตรงนี้และพี่เป็นผู้หญิงด้วยยังดีที่พี่มีหลายคนเป็น
 เกราะกำบัง เมื่อตอนย้ายมาใหม่ ๆ พี่ก็เข้มงวดค่อนข้างมากเขาอยู่สรรพากร
 มีคนบอกว่าระวังให้ดีๆ เพราะเขาวางแผนว่าจะอุ้มและเอาไป ช่มชู้และฆ่า

ทิ้งไปเลย และในต่างจังหวัดถ้าไปดูจริงๆ บ้านพักข้าราชการยิ่งถ้าเป็นผู้หญิงด้วยความรู้สึกปลอดภัยไม่ค่อยมี และไม่มีใครคุ้มครองดูแลได้ วันนั้นผมนั่งเจอลูกศิษย์ก็เลยถามเขาที่เขามีการตั้งกรมใหม่อยู่ที่กระทรวงยุติธรรม เป็นกรมที่ทำหน้าที่ในเรื่องการคุ้มครองพยาน ถามว่ามีเจ้าหน้าที่กี่คน ตอนนี้มีแปดคน ผมคิดว่าเขาคู่มือคุ้มครองตัวเองได้หรือเปล่ายังไม่รู้ ถามว่าตำแหน่งที่มีการซื้อขายมากเพื่อคนที่เราสอบถามจะเป็นในระดับของที่สัมผัสประชาชนโดยตรงก็ส่วนใหญ่ก็จะเน้นมาที่ในระดับ 8 อย่างที่เห็น และระดับข้างบนด้วย

สาเหตุที่มีการซื้อขายตำแหน่ง ส่วนใหญ่ก็บอกว่าตัวข้าราชการเองเป็นตัวที่สำคัญ อย่างที่อาจารย์หมอประเวศ พูดถึงว่าวัฒนธรรมบางอย่าง ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอำนาจนิยมคนอยากมีอำนาจ วัฒนธรรมของการบริโภคนิยมที่อยากได้โน่นอยากมีนี่ บางครั้งตัวข้าราชการเองเป็นคนเริ่มรูปแบบการซื้อขายตำแหน่งส่วนใหญ่ก็ต้องให้ทั้งเงินและให้ทั้งของและคอยดูแลกันตลอดเวลา คนที่ประสานในการซื้อขายตำแหน่งที่จะพูดเหมือนกันก็คือ นักการเมือง และคนใกล้ชิด และก็ซื้อขายตำแหน่งกันมากเมื่อไร ก็ตลอดระยะเวลาโดยเฉพาะช่วงที่มีการแต่งตั้งโยกย้าย อันนี้ก็ไปดูแล้วก็รู้สึกครั้งแรกๆ ที่ถามมันเป็นเรื่องเลวร้ายต้องรีบแก้ไข ที่ผมเป็นห่วงถ้านานๆ ไป กลายเป็นว่าเป็นเรื่องปกติที่ต้องทำสงสัยจะแยเหมือนกัน เขาบอกว่าข้าราชการนี้เป็นความเห็นของข้าราชการที่ควรจะทำที่นักการเมืองต้องไม่ยุ่ง คราวนี้ปัจจัยการกำหนดความสำเร็จในส่วนของรัฐบาล รัฐบาลก็คงต้องทำหลายอย่าง คือถ้าเรามีการจัดระเบียบสังคม เราคงต้องมีการจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับนักการเมืองเสียใหม่และก็ต้องให้กลไกในภาคอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วม สื่อมวลชนอันนี้ก็คล้ายกับที่ท่านอาจารย์หมอประเวศพูดถึงก็ผมขอดูรูปนิดเดียวเท่านั้นว่ารูปนี้ในหลายๆ ประเทศที่เขาทำเรื่องนี้ ทั้งหมดมีปฏิสัมพันธ์ก็คล้ายอย่างที่อาจารย์หมอ

ประเวศ วูฒถึง คราวนี้ถ้าดูรูปที่อยู่ตรงกลางการสร้างจิตสำนึกตอนนี้ตั้งแต่มีการรณรงค์มาสำนักงาน ก.พ. ก็มีการดำเนินการในเรื่องของการสร้างจิตสำนึก มีการสร้างมูลนิธิประเทศไทยใสสะอาด มีโครงการอะไรต่างๆ แต่ว่าคงต้องทำมากกว่านี้ และจริงๆ สมาคมข้าราชการพลเรือนก็อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำได้ การป้องกันไม่เกิด ผมคิดว่าสิ่งที่เราอาจจะมึงานวิจัยอยู่บ้างแล้ว แต่สิ่งที่ขาดจะเป็นงานวิจัย อย่างเช่น ที่ลงหนังสือพิมพ์เมื่อสองสามวันนี้ สิ่งที่ขาด คืองานวิจัยที่ทำในลักษณะที่ถ้าเป็นอินไซด์ได้จะดี ส่วนใหญ่แล้วสังคมของเราไม่ค่อยสนับสนุนการทำวิจัยในลักษณะที่เป็นเบสิกริเชด เท่าไร เราทำอะไรในลักษณะที่ถ้าเป็นงานวิจัยประเภทที่ทำแล้วได้ลงหนังสือพิมพ์รู้สึกเราจะฮือฮา กัน แต่งานวิจัยประเภทสร้างฐานความรู้เพื่อที่จะเข้าใจว่าจะคอร์รัปชันกันอย่างไร เราไม่ค่อยทำ

ผมเองนึกเสมอว่าถ้าเราอยากให้สังคมเข้ามาเป็นคนที่ตรวจสอบสังคมเป็นกองทัพหลักแบบที่ท่านนายกรัฐมนตรึว่า คนที่จะตรวจสอบได้ต้องรู้กฎหมายกติกาก และต้องรู้ว่าในแต่ละช่วงเวลา ต้องทำอะไรบ้าง ถ้าไม่รู้กติกาก ไม่มีทางที่จะดูกีฬาเป็นแล้วนักกีฬาโกงกันเมื่อไรเราก็ไม่รู้ เพราะฉะนั้นงานวิจัยในลักษณะที่ดีแผ่ออกมาว่ากฎหมาย กติกากในแต่ละเรื่องนั้มันมีโอกาศที่จะเกิดช่องว่างตรงไหนบ้างต้องเอาให้รู้ ทุกวันนี้คนที่รู้กติกากกลายเป็นอริ เป็นคนที่รู้ยังไม่ก็คน ไม่ก็กลุ่ม และเป็นคนที่จะออกมาบอกสังคมว่าต้องตีความอย่างนี้ถึงจะถูกแต่ตีความอย่างอื่นผิด แต่เราไม่ค่อยให้ความรู้กับสังคมว่าตกลงแล้วกติกากแท้ๆ เป็นอะไรจะมีช่องว่างตรงไหนบ้าง มีรูรั่วตรงไหนบ้างเมื่อไหร่ที่ต้องระวังบ้าง เหมือนอย่างทีหลายประเทศทีประสบความสำเร็จในการทำเรื่องคอร์รัปชัน ตอนนั้ก็มีคัพทีใหม่ๆ อย่างเช่น เอ็กทีเกอร์ ออกเเในเตชัน แล้วก็ตีความรู้ในเรื่องของ Redmanatment กระบวนการคลังก็ทำรายการตรงนั้ออกมาซึ่งผมว่าเป็นเรื่องทีดี แต่ว่าจะรู้กันเฉพาะในกลุ่มทีแคบ เพราะไม่ได้เผยแพร่ออกไปสู่สังคมอย่างทีอาจารย์

หมอบประเวศพูดว่าทำเสร็จแล้วต้องให้สังคมรับรู้รับทราบจริงๆ เรามีน้อยกว่าที่เราควรจะมี

สมาคมวิชาชีพ อย่างเช่น สมาคมข้าราชการพลเรือน อาจจะต้องเดินเข้ามามีบทบาทมากขึ้นหรือเปล่า เพราะจริงๆ ถึงวันหนึ่งเวลาข้าราชการถูกกระทำ ส่วนใหญ่ประชาชนชอบเพราะประชาชนไม่ค่อยชอบชี้หน้าข้าราชการอยู่แล้วแต่ถ้าข้าราชการดีๆ พอถูกกระทำก็เลยกลายเป็นเหยื่ออีกรายหนึ่ง เพราะฉะนั้นสมาคมที่น่าจะตีตรงนี้ออกมามากๆ คราวจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ววันนี้ก็อาจจะเป็นอีกวันหนึ่งที่ ป.ป.ช. กำลังจะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ ผมชี้ตรงนี้เพราะผมคิดว่าทุกอย่างมันยึดโยงกันไปหมดเลย แต่ที่สำคัญที่สุดที่ผมคิดว่าหลายประเทศที่ทำแล้วประสบความสำเร็จได้ต้องให้สังคมเปิดไฟทำงาน ห้องต้องสว่าง ถ้าห้องมืด และมีคนบางคนเท่านั้นที่คอยดูอยู่ที่สวิตช์ และบอกว่าจะหันสปอร์ตไลท์ไปที่ไหน บอกว่าสังคมแบบนี้ไม่มีทางที่จะจัดการอะไรกับคอร์รัปชันได้สักเท่าไร เพราะว่าถ้าเขาอยากจะจัดการกับบางกรณี เขาก็หันสปอร์ตไลท์ไปทางนั้น กรณีไหนที่เขาไม่อยากจะให้มันเป็นที่รับรู้รับทราบ เขาหรี่ไฟเสียเราก็มองไม่เห็นแต่มากกว่านั้น งานวิจัยผมสนับสนุนเห็นด้วย และคิดว่าน่าทำให้เกิดขึ้น อย่างที่อาจารย์หมอบประเวศฯ ว่าน่าจะสนับสนุนให้มีการทำวิจัยในเรื่องนี้ในทุกๆ ที่ในสถาบันราชภัฏ เขาจ้างสถาบันการศึกษาสามสี่แห่งศึกษาเรื่องเดียวกันและเขาเลือกเอาเฉพาะงาน แต่ละจุดของแต่ละเจ้าเอาไปใช้ประโยชน์ เพราะเขามีสตางค์และไม่ได้เกิดขึ้นแค่หน่วยงานเดียว หลายหน่วยงานที่มีสตางค์ทำแบบนี้จริงๆ ผมไม่แน่ใจเหมือนกันเวลาสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไปตรวจท่านอาจไม่รู้ว่างานชิ้นนี้มีทำหลายเจ้า และเขาเลือกเอาไปใช้เฉพาะเจ้าที่เสนอความเห็นแล้วตรงกับเขา เพราะฉะนั้นพูดถึงวิจัยจะต้องระวังเพราะว่ามีหน่วยงานหลายแห่งฉลาดพอที่จะใช้คนที่รับจ้างทำวิจัยและใช้วิจัยให้เป็นประโยชน์โดยบอกว่าวิจัยมาเรียบร้อยแล้ว

แต่วิสัยพวกนั้นส่วนใหญ่จะเป็นวิสัยในลักษณะที่เป็นวิสัยประยุกต์ เป็นกรณี ๆ ไป เราคงต้องสร้างงานในลักษณะที่เป็น เดสทินีริเชิสหรือ เบสิกรีเชิส ได้มากขึ้น เราไม่ค่อยทำเราก็รู้ว่าทำแล้วไม่ค่อยหวือหวาอะไร ไม่เป็นข่าว แต่จริงๆ ถ้าไม่ทำโอกาสในการที่จะป้องกัน โอกาสที่จะทำให้ ประชาชนมีความรู้ โอกาสที่จะทำให้ประชาชนเฝ้ามองได้จะไม่มี และ ประชาชนก็จะถูกเขาหลอกไปเรื่อยๆ ก็คิดว่าใช้เวลามาครบตามท่านผู้ดำเนิน รายการให้ไว้แล้ว ก็อยากจะขออนุญาตรอบแรกแค่นี้ก่อน

คุณนพดล ฯ : ต้องขอขอบคุณท่านอาจารย์ศุภชัยฯ ที่ท่านได้ให้ แก่คิด มุมมองต่าง ๆ โดยเฉพาะท่านได้ให้คำนิยามถึงปัญหาเรื่องคอร์รัปชัน และที่สำคัญก็คือว่าท่านได้ชี้ให้เห็นว่าเหตุสำคัญของการคอร์รัปชันนั้นมา จากการซื้อขายตำแหน่งซึ่งเชื่อมโยงกับระเบียบความสัมพันธ์ระหว่าง ข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ ตามที่ท่านอาจารย์หมอบระเวศฯ ได้กรุณากล่าวนำเมื่อสักครู่ อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญที่ท่านได้พูดถึงคือ เรื่องของการฮั้ว การฮั้วนี้เป็นภารกิจความรับผิดชอบโดยตรงของทาง ป.ป.ช. ที่จะดูแล ผมใคร่ถือโอกาสนี้เรียนให้ท่านทองสุด กลิ่นประภัสกร ในฐานะ ผู้แทน ป.ป.ช. ได้ลองพูดถึงเรื่องฮั้วว่า ข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่พบเห็น เป็นอย่างไร และจะมีปัญหาใด ๆ ที่ทำให้กฎหมายป้องกันการฮั้ว ทำให้ใช้ บังคับไม่ได้หรือใช้ได้ไม่เต็มที่ รวมตลอดทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ การทุจริตอื่นๆ ที่ทาง ป.ป.ช. ได้พบเห็นและดำเนินการรวมทั้งแง่คิดมุมมองในเรื่องของคอร์รัปชันว่าเราจะป้องกันแก้ไขต่อไปอย่างไร เวลาไม่เกิน 20 นาที ครับท่าน

คุณทองสุด ฯ : กราบเรียนท่านอาจารย์ประเวศ ะสี และท่าน ผู้มีเกียรติทุกท่าน ก่อนอื่นต้องขออนุญาตว่าวันนี้จริงๆ ท่านเลขาธิการ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ท่านกล้าณรงค์ จันทิก ตั้งใจจะมาร่วมในวันนี้เอง เกิดติดภารกิจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ใ้ได้นัดประชุมเป็นนัดพิเศษในเรื่องที่มีข่าวอยู่ เรื่องการถอดถอนรัฐมนตรี ผมขออนุญาตปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของเมืองไทยก็เป็นทีที่ทราบกันว่าเป็นปัญหาสำคัญที่หยั่งรากมานาน มีใครหลายท่านถามว่าจะหาข้อมูลได้ใหม่ว่าการทุจริตเกิดมาตั้งแต่สมัยใดและเหตุผลของการทุจริตครั้งแรกเกิดขึ้นเพราะอะไร ผมบอกว่าอยากมันเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ ตั้งแต่สมัยสุโขทัยก็มีหลักฐานศิลาจารึกปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีการทุจริต อันนี้สาเหตุคงจะหาไม่ได้ แต่ถ้ามาในสมัยปัจจุบันว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศไทย และเกิดความเสียหายอย่างไร ผมกราบเรียนว่าถ้าจะมองเป็นความเสียหายทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม เศรษฐกิจเสียหายอย่างไร ถ้าเกิดมีการทุจริตคอร์รัปชันมาก ๆ ในประเทศ ความเชื่อมั่นการลงทุนระหว่างประเทศก็จะลดน้อยถอยลง ด้านสังคมพื้นฐานของประชาชนในประเทศไทยก็จะไม่รับความเป็นธรรมอย่างเสมอภาค ท้องถิ่นใดที่มีการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐ งบประมาณที่จะลงไปเพื่อพัฒนาท้องถิ่นนั้น ประชาชนก็จะไม่ได้รับหรือรับน้อยกว่าที่ควรจะได้รับ ในด้านการเมืองผมคิดว่าถ้าประเทศใดก็ตามที่นักการเมืองหรือข้าราชการมีการทุจริตคอร์รัปชันมากมาย ความมั่นคงของรัฐบาลก็จะต้องสั่นคลอน อย่างเช่นปัจจุบันนี้ที่มีข่าวผมสามารถที่จะพูดได้ว่า การถอดถอนรัฐมนตรีที่พรรคฝ่ายค้านได้ยื่นขึ้นมาก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้รัฐมนตรีเกิดความหวั่นไหว จะจริงเท็จอย่างไรก็เกิดความไม่มั่นคง ถ้ากระแสอันนี้ออกไปต่างประเทศ แน่นอนความเชื่อถือความเชื่อมั่นของต่างประเทศว่ารัฐมนตรีถูกถอดถอน สภาพการณ์จะเป็นอย่างไร อันนี้ก็กว้าง ๆ ก็จะไปพูดถึงโทษของการทุจริตคอร์รัปชัน

ในอดีตที่ผ่านมา ระบบการตรวจสอบของเราเป็นอย่างไร การใช้อำนาจรัฐในสมัยก่อนนั้นคิดว่าเป็นไปอย่างกว้างขวางมาก ประชาชนหรือข้าราชการระดับท้องถิ่น ระดับรากหญ้าของประเทศไม่มีโอกาสที่จะทราบได้ว่างบประมาณแผ่นดินปีนี้มีเท่าไร โครงการที่จังหวัดนั้นจะได้เท่าไร กว่า จะไปถึงจังหวัดนั้นงบประมาณเหลือเท่าใด ประชาชนไม่มีโอกาสทราบ ข้าราชการเองบางทีก็ไม่ทราบ หรือถ้าทราบพฤติกรรมอะไรต่างๆ ก็ไม่กล้าที่จะมาพูด ไม่กล้าที่จะมาเปิดเผยเพราะไม่มีกฎหมายที่จะคุ้มครองความปลอดภัย ไม่ว่าจะในชีวิตราชการ ความปลอดภัยในชีวิตของตัวเองหรือครอบครัวอันนั้นก็ เป็นปัญหา ระบบการตรวจสอบของรัฐเองในช่วงนั้นก็อาศัยระบบการตรวจสอบสามอย่าง ซึ่งกระผมกราบเรียนว่าอย่างหนึ่งที่หนึ่งก็คือ ระบบกระบวนการยุติธรรมของศาล ซึ่งระบบนี้เป็นที่ทราบกันต้องมีพื้นฐานมาจากพนักงานสอบสวน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องไปตรวจสอบหาหลักฐานรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งกว่าจะขึ้นไปสู่ระบบกระบวนการยุติธรรมของศาล หลักฐานอะไรต่าง ๆ ก็จะอ่อนแอลง ก็คือระบบการตรวจสอบทางรัฐสภา อันนี้แน่นอนที่ผ่านมามากท่านก็ทราบว่าระบบรัฐสภาของเมืองไทยนี้ฝ่ายรัฐบาลจะมีเสียงข้างมากกว่าฝ่ายค้านอยู่ตลอด ระบบการตรวจสอบของรัฐสภาเป็นไปไม่ได้ว่ารัฐบาลหรือข้าราชการทุจริต และจะมีการถอดถอนรัฐมนตรีหรือถอดถอนข้าราชการระดับสูงซึ่งเป็นพวกมือไม้ของข้าราชการการเมืองโดยอาศัยระบบรัฐสภา ต่อมาหลังจากนั้นก็ มีระบบองค์กรตรวจสอบหลาย ๆ องค์กรเกิดขึ้นในระยะก่อนๆ นั้น เช่น กตพ. กตป. และมา ป.ป.ป. องค์กรตรวจสอบเหล่านี้มีข้อจำกัดหลายสิ่งหลายอย่าง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดในเรื่องอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ข้อจำกัดในเรื่องกรอบขององค์กรซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับของรัฐบาล แน่แน่นอนบางสิ่งบางอย่าง รัฐบาลอาจจะไม่ก้าวล่วงถึงการดำเนินการขององค์กรเหล่านี้ แต่ผู้กำกับดูแลทุจริตเสียเององค์กรซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลนั้น

ใครที่จะไปกล้าที่จะให้เขามาถูกลงโทษได้ อันนี้ก็เป็นปัญหาในสมัยเดิม

ในสมัยปัจจุบันหลังจากที่มีการปฏิรูปการเมือง หลังจากที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งกระผมเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับปฏิรูปมีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างเกิดขึ้น ทำให้การบริหารประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐเกิดขึ้นหลายองค์กร เช่น ป.ป.ช. สตง. ป.ป.ง. เป็นต้น แต่ระบบการตรวจสอบอันนี้เกิดขึ้นมาก็จริงตามองค์กรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แต่ว่าการทุจริตคอร์รัปชันมันก็เกิดตามขึ้นมา ท่านจะได้ยินได้ฟังข่าวจากสื่อสารมวลชนทุกวันในระบอบนี้ว่ามีการทุจริตคอร์รัปชันที่โหดที่นี้มากมายหลายแห่งสาเหตุทำไมเดิมก่อนที่จะมีการปฏิรูปก่อนที่จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญเหตุใดข่าวคราวการทุจริตถึงไม่ค่อยมีข่าวอย่างเช่นปัจจุบัน ผมคิดว่าปัญหาประการที่หนึ่งก็คือว่า รัฐธรรมนูญให้สิทธิ ให้หน้าที่ของปวงชนชาวไทย โดยเฉพาะสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะประชาชนมีสิทธิมีหน้าที่ ผมชอบใจบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญอยู่ 2 - 3 มาตรา เช่น มาตรา 70 ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐทั่วไปจะต้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ฉะนั้น ต่อไปนี้ ข้าราชการจะไปใช้อำนาจกับประชาชนคงไม่ใช่ อีกประการหนึ่งจะดูมาตรา 76 ของรัฐธรรมนูญที่บอกว่า รัฐจะต้องสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายกำหนดแผนงานอะไรต่างๆ และสุดท้ายก็คือว่า รวมทั้งมีหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐทุกประเภท ผมชอบใจเป็นอย่างยิ่งที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจของคนกลุ่มใหญ่ สังคมส่วนใหญ่คือประชาชน กระผมจะเรียนต่อไปว่าการจะแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันนอกจากองค์กรอิสระแล้ว องค์กรที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยกันดูแลการปราบปรามการคอร์รัปชันก็คือองค์กรของประชาชนหรือปวงชนชาวไทยนั่นเอง ที่นี้จะมาพูดถึงระดับของการทุจริตคอร์รัปชันจะมีอะไรบ้าง ผมเรียนในสามระดับ

ซึ่งช่วงเช้าอาจารย์ประเวศได้กล่าวปูพื้นไว้แล้ว

ระดับแรก ก็คือ การทุจริตทั่ว ๆ ไป เช่น รับเงินอะไรต่าง ๆ ใช้สิทธิไม่ถูกต้อง เบิกค่าเช่าบ้านไม่ถูกต้อง จ้างค่าแรงงานเท็จ หรือเรียกรับเงินที่ละร้อยบาท พันบาท อะไรต่าง ๆ นี้ ถ้ามองว่าการทุจริตทั่ว ๆ ไป ก่อเกิดความเสียหายให้กับประเทศใหม่ ท่านอย่าลืมว่าการทุจริตทั่ว ๆ ไป เกิดได้ทุกพื้นที่ทุกหย่อมหญ้า ลักษณะของน้ำซึมบ่อทราย ท่านเอาน้ำแก้วหนึ่งไปรดต้นไม้ซึ่งเราจะหล่อเลี้ยงให้เจริญเติบโตขึ้นมา ถ้าเป็นต้นไม้ที่ปลูกด้วยพื้นทรายท่านคิดใหม่น้ำอันนี้ไหลลงไปถึงรากกว่ารากจะดูดซึมเข้าไป ลำต้นมันระเหยละลายไปส่วนอื่นมากน้อยแค่ไหน ฉะนั้นที่พูดว่าการทุจริตทั่ว ๆ ไป เป็นเรื่องเล็ก เรื่องน้อยคงไม่เป็นปัญหาไม่เป็นพิษภัยร้ายแรงต่อสังคม ต่อประเทศชาติ ผมคิดว่าไม่ใช่ ถ้าภาพรวมแล้วจะเสียหายมาก และจะมีการทุจริตคอร์รัปชันทุกวันแต่ละวัน ๆ แต่ผมคิดว่าไม่ใช่ทุกห้องที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนที่จะมีพฤติกรรมดังกล่าว

ระดับที่สอง ก็คือ ทุจริตในเรื่องของโครงการ มีโครงการมากมายที่มีการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นตั้งแต่สมัย ป.ป.ป. ที่มีการตรวจสอบ สมัย ป.ป.ช. ก็มีการตรวจสอบก็พบตัวอย่างมากมาย ผมจะยกตัวอย่างในเรื่องของการฮั้วทุจริตโครงการมีมากมายเช่นว่า โครงการสนามบินสุวรรณภูมิ หรือหนองงูเห่า โครงการทางด่วน โครงการรับจำนำข้าว โครงการโคกระบือ โครงการนม หรืออาหารเสริมของนักเรียน ผมเรียนในจุดนี้ว่าอาหารเสริมของนักเรียนโดยเฉพาะนม ไม่ใช่เฉพาะนมยังมีอาหารกลางวันของนักเรียนด้วย เจตนาของรัฐบาลของผู้บริหารประเทศต้องการเองงบประมาณส่วนหนึ่งจำนวนไม่น้อยเลยไปอุดหนุนเด็ก ส่งเสริมเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับประทานอาหารที่มีคุณภาพ รับประทานนมเพื่อบำรุงสมองให้เป็นเด็กและเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของชาติ ทำไมข่าวคราวเรื่องการทุจริตเรื่องนมจึงมาเปิดเผยในช่วงนี้เดิมไม่มีการทุจริตกันหรืออย่างไร ผมเรียนว่าก่อนที่จะมี

ข่าวคราวเรื่องนมที่เป็นข่าวอื้อฉาวอยู่นี้การทุจริตนมนี้เกิดขึ้นมาตั้งแต่เริ่มโครงการ เริ่มตั้งแต่งบประมาณอันนี้มอบให้กระทรวงศึกษาไปดำเนินการ กระทรวงศึกษาได้มอบให้โรงเรียนต่างๆ ไปจัดการเอง มีเป็นจำนวนไม่น้อยสามารถจะเปิดและมีตัวอย่างได้ชัดเจนว่า ผู้รับผิดชอบผู้บริหารของโรงเรียนบางแห่งนำเงินส่วนนี้ไม่ได้ไปจัดนมให้นักเรียนรับประทานเลยมีตัวอย่างให้เห็นชัดเจนว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านหนึ่ง สามีเป็นนักธุรกิจค้าขายก็เกิดเอาเงินงบประมาณมาจัดซื้อนมและไปเก็บไว้ที่บ้าน หลังจากนั้นสามีตัวเองก็เอานมที่จัดซื้อให้นักเรียนไปขายให้โรงเรียนอื่นต่อ นักเรียนโรงเรียนนั้นไม่ได้รับประทานนมแม้แต่กล่องเดียวในงบประมาณก้อนนั้น นอกจากนั้นก็มีหลายแห่งเอาเงินงบประมาณอันนี้ไปจัดซื้อนมซึ่งหมดอายุแล้วแน่นอน ผู้ขาย บริษัทผู้ส่งรู้ว่านมนี้หมดอายุหมดคุณภาพ เพราะฉะนั้นการขายนมให้กับโรงเรียนแทนที่จะขายกล่องละห้าบาท ก็เหลือ สามบาท สองบาท เงินส่วนเกินเป็นอย่างไรก็สองฝ่ายทั้งผู้ขายและผู้ซื้อที่ได้รับประโยชน์กันอันนี้เป็นเรื่องของโครงการอาหารกลางวันอีกเช่นเดียวกัน ของนักเรียนบางแห่ง ไม่ได้จัดอาหารกลางวันให้นักเรียนได้รับประทาน โดยอ้างว่าเงินอาหารกลางวันที่ได้รับมาจะต้องไปจัดการจัดซื้ออุปกรณ์การทำครัวไปจัดซื้อเครื่องแอร์สำหรับผู้บริหาร จากการตรวจสอบก็ปรากฏว่าเขาอ้างมาเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นเครื่องอะไรก็แล้วแต่จัดทำสร้างอะไรต่างๆ ส่วนหนึ่งเอาเงินบริจาคจากผู้ปกครองของนักเรียนเอามาทำเขาถามว่าเงินอุดหนุนของงบประมาณที่ให้ไปจัดอาหารกลางวันก็ดี ที่ให้ไปจัดซื้อนมโรงเรียนให้กับเด็กก็ดีมันไปไหน อันนี้เป็นสาเหตุของการทุจริตพื้นฐานของนักเรียนทำไม่ถึงไปอาศัยเบียดเบียนกับเด็ก ซึ่งเรียกว่าไร้เดียงสาระดับประถม อันนี้ก็เป็นเรื่องการทุจริตทั่วไป รวมทั้งโครงการเรื่องการฮั้วก็อยู่ในรูปแบบของการทุจริตตามโครงการเช่นเดียวกัน โครงการฮั้วที่ว่าทำไม่ถึงมีการทุจริตเริ่มต้นตั้งแต่เริ่มทำงบประมาณโครงการ ผมเรียนตัวอย่างให้ฟัง

สักเรื่อง ยกตัวอย่างง่าย ๆ เมื่อ ป.ป.ช. ซ้ำมูลไม่หนานี่เอง โครงการอันนี้ ก่อสร้างสิ่งก่อสร้างอย่างหนึ่ง งบประมาณสามล้านกว่าผู้มีอำนาจเกี่ยวข้อง ในการจัดจ้างครั้งนี้ได้เรียกร้องเงินผลประโยชน์เป็นเงินห้าแสนบาท จากการก่อสร้าง ครั้งนั้นก็มีการรับเงินจ่ายเงินกันถูกต้องเรียบร้อย ไม่ใช่ถูกต้องมันผิดกฎหมายแต่คำถามถามว่า งบประมาณสามล้านกว่ากับสิ่งที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเรียกไปเป็นก้อน ห้าแสนกว่าที่เห็น ส่วนค่าน้ำร้อนน้ำชา ที่กรรมการตรวจการจ้างจะต้องเดินทางไปรับงาน จะต้องเลี้ยงอาหาร กลางวันนั้นอีกส่วนหนึ่งไม่รวมถึงห้าแสน ถ้าถามว่างบประมาณสามล้านกว่าที่ไปสร้าง เรื่ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารเงินเอง รับผิดชอบเงินเองเสร็จ รับเงินเองอะไรต่าง ๆ ก็จะมีปัญหามากในเรื่องพวกนี้ กฎระเบียบต่าง ๆ บางองค์กร พุดถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. อบจ. ต่าง ๆ จะไม่ค่อยทราบระเบียบ หรือทราบระเบียบแต่แก่งเป็นไม่ทราบก็มี อีกโครงการหนึ่งว่า ราคาากลางประมาณเก้าสิบล้านกว่าล้าน แต่ผู้เสนอราคาเสนอได้เจ็ดสิบล้าน หกสิบล้านกว่าล้านเศษ ถามว่าราคาทำไมต่างกันมากมาย ผู้รับเหมาก็คิดเนื้อที่ตามที่งบประมาณตั้งไว้ ทำไมผู้คิดงบประมาณถึงคิดงบประมาณเหลือเฟือไว้มากมายเช่นนั้น ลักษณะเช่นนี้ไม่มีการฮั้วกันไหม ถ้าผู้รับเหมาคนนี้รู้เห็นกับเจ้าหน้าที่ หรือผู้รับผิดชอบ โครงการอันนี้เสนอวงเงินเต็มงบประมาณในวงเงินร้อยล้าน เป็นอย่างไร ประเทศชาติสูญเสียเงินไปมากมาย ทุจริตต่างๆ ที่มีข่าวอยู่ เช่น ทางด่วนก็ดี อันนี้เป็นเรื่องของตัวเจ้าหน้าที่ไม่ใช่ระบบ เพราะเจ้าหน้าที่ไปทุจริตเอาตัวหมุนเวียนไป มีหลายแห่งเรื่องการฮั้วงาน เรื่องการประมูล แต่ละแห่งบางที่ผู้รับเหมาจะหมุนเวียนอยู่สองสามเจ้า ประมูลงานครั้งใดก็หน้าเดิมมาประมูล อย่างที่ชัดเจนมีข่าวลง ผมสามารถจะเปิดเผยได้ที่เมืองกาญจนบุรีมีการฮั้วกันชัดเจนว่ากลุ่มบุคคลเท่านั้นเอง และมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปยุ่งเกี่ยวด้วย กลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งพยายามที่จะฮั้วก็คิดกันไม่ให้

ผู้รับเหมารายอื่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการฮั้วครั้งนี้ด้วย คนที่จะเข้าไปเสนอหนึ่งต้องมีการยื่นเงื่อนไขว่าคุณยื่นมา ยื่นมาให้ราคาสูงผมจะให้คำตอบแทนคุณเท่านั้น เท่านั้น ถ้าไม่ตกลงก็ใช้อิทธิพลบังคับขู่เช็ญ เช่น ที่เมืองกาญจนบุรี ทางตำรวจกับ ป.ป.ช. ได้ร่วมไปดำเนินการที่เป็นข่าวคราวอยู่แล้ว อันนี้ก็เป็นที่ขึ้นของการทุจริตตามโครงการต่างๆ

อีกระดับที่ท่านอาจารย์ประเวศได้พูดถึงอันนี้น่าเป็นห่วงมากคือ ทุจริตเชิงนโยบาย เป็นการทุจริตเรียกว่าในยุคโลกาภิวัตน์ การทุจริตอันนี้อาจจะเกิดหรือไม่เกิด หรือเกิดขึ้นแล้ว การตรวจสอบจะไร้ร่องรอยจะไม่ปรากฏหลักฐาน แต่ถ้าพิจารณากันให้ดี ๆ จะเชื่อมโยงกันไปหลายๆ สิ่งหลายๆ อย่าง เช่น ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ก็คือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น ผมยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม ยกตัวอย่างคงไม่ใช่เป็นเรื่องจริง เช่นว่านโยบายการลดค่าเงินบาทของประเทศไทย สมมติอย่าไปเอาเรื่องจริงถ้าผมทราบว่าผมจะลดเงินค่าเงินบาทผมไปรวบรวมดอลลาร์ร้อยล้านพันล้านก็ลดค่าเงินบาทเข้าไป ผลประโยชน์ที่ได้รับเป็นอย่างไร แต่ว่านโยบายต่าง ๆ ที่มิงบประมาณจะต้องใช้งบประมาณถึงหมื่นล้านบาท แสนล้านบาท อันนั้นน่าเป็นห่วง ผมคิดว่าทุกท่านจะต้องจับตาดูในเรื่องการทุจริตเชิงนโยบายในอนาคตว่าจะเกิดหรือไม่เกิด

ถ้าจะมาพูดในเรื่องของการช่วยกันป้องกันอย่างไร ไม่ให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในยุคการปฏิรูปที่กระผมกราบเรียนว่า กรรมการ ป.ป.ช. เองก็มองเห็นความสำคัญในเรื่องการป้องกัน ไม่อยากให้เกิดขึ้น แต่จะป้องกันอย่างไรไม่ให้การทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้น ขณะนี้สังคมทุกคนพยายามเฝ้าจับตาดู ผมเรียนว่าการทุจริตไม่ใช่เยียวรักษาได้เฉพาะเอาคนที่กระทำผิดมาลงโทษ หรือชดใช้เงินค่าเสียหายจากการทุจริตคอร์รัปชันเงินหลวงไปเท่านั้น แต่ผลเสียหายตามมากจากการทุจริตคอร์รัปชันมีมาก

ผมยกตัวอย่าง เช่น ขออนุญาตเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าถ้าสมมติเจ้าหน้าที่ตำรวจไปเรียกรับเงินพ่อค้ายาบ้า เป็นการทุจริตต่อหน้าที่และปล่อยให้พวกนี้ไปค้ายาบ้า ผลตามมาเป็นอย่างไรผลร้ายของประเทศชาติเกิดขึ้นมากมายในเรื่องการค้ายาเสพติดแต่ละคนๆ เดียวเจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวไปทุจริตเสียก็เกิดปัญหาตามมามากมาย คนเสพเกิดเป็นภัยต่อสังคม ผมชอบใจเมื่อวานนี้ท่านนายกรัฐมนตรีได้พูดในที่ประชุมสัมมนาว่า ต่อไปนี้ในสามเดือนเราจะประกาศสงครามเรื่องการปราบปรามยาบ้า ผมมาคิดในใจว่าทำไมรัฐบาลทำไมท่านนายกฯ ไม่ประกาศสงครามการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันบ้าง ถ้านโยบายของรัฐบาลชัดเจนว่าต่อไปนี้อาแล้วสามเดือน หกเดือน ต่อไปนี้ทุกหน่วยงานจะต้องปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชัน หน่วยงานใดปล่อยให้มีการทุจริตคอร์รัปชัน ผู้บังคับบัญชาต้องรับผิดชอบ และไม่ใช้รับผิดชอบแค่โทษวินัยอย่างเดียว จะต้องถูกลงโทษอย่างอะไรก็แล้วแต่ ให้สังคมปลอด ให้สังคมย้าย ตอนนี้นำพูดถึงคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งนโยบายว่านโยบายต่อไปนี้กรรมการ ป.ป.ช. จะเน้นในเรื่องการป้องกันเป็นหลักแต่ก็ทำควบคู่ไปกับเรื่องการปราบปราม จะไปละเว้นไปไม่ได้ในการปราบปราม เพราะมันเกิดขึ้นแล้วขณะนี้กรรมการ ป.ป.ช. มีโครงการหลายโครงการที่จะทำให้สังคมได้รับรู้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นพิษร้ายแรงอย่างไร และจะช่วยกันป้องกันอย่างไร เช่น โครงการให้ประชาศึกษาความรู้ มีการสัมมนาครูอาจารย์ทุกโรงเรียนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษา โครงการมีการประกวดคำขวัญ มีการพูดประกวดพูดอะไรต่างๆ อีกโครงการหนึ่งที่สำคัญก็คือว่า โครงการประชาศึกษาและชุมชนสัมพันธ์ เราได้สร้างวิทยากรกลางร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อไปสร้างวิทยากรระดับจังหวัด ขณะนี้มีวิทยากรจังหวัดแล้วหนึ่งพันแปดร้อยคน วิทยากรจังหวัดพวกนี้จะลงไปสู่พื้นที่จะไปให้ความรู้ กับผู้นำหมู่บ้าน และประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านแล้ว และ อบต. อบจ. ต่างๆ ให้รู้ถึงการทุจริตคอร์รัปชันเป็น

อย่างไร เราจะคอยเฝ้าตรวจระวังการทุจริตคอร์รัปชันเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 อย่างไร พื้นที่จะมีการก่อสร้างถนน พื้นที่นี้จะมีการก่อสร้างสาธารณูปโภค
 อะไร ประชาชนจะต้องรู้จะต้องเข้าไปตรวจสอบ จะต้องคอยระวังตรวจตรา
 ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอะไรบ้าง มีอะไรที่ผิดสังเกตบ้างก็จะต้องให้แจ้งเบาะแส
 มาที่หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบ เช่น ป.ป.ช. สตง. ก็คงแค่นี้
 นี้ก่อนรอบแรก ขอขอบคุณมากครับ

คุณนพดล ๗ : ต้องขอบคุณท่านทงสุดที่ท่านได้ให้ข้อเท็จจริง
 และให้แง่คิดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทาง ป.ป.ช. โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านได้ชี้
 ให้เห็นถึงระดับของการทุจริตในระดับทั่วไป ระดับโครงการและระดับ
 นโยบายในระดับโครงการนั้น จากวิจัยของทางสภาอุตสาหกรรมการ
 ก่อสร้างไทย เขาก็บอกว่า การทุจริตที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการก่อสร้างของ
 ทางราชการเป็นจุดสำคัญ ในแง่คิดมุมมองหรือข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ ทาง
 สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นหน่วยธุรการ หรือหน่วยงานอิสระ
 ขององค์กรอิสระคือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน จะเข้ามามีบทบาท
 ดูแลในการตรวจสอบเรื่องนี้ และถ้าพวกเราได้ติดตามข่าวคราวทาง
 สื่อมวลชนจะพบว่าจะมีผลการตรวจสอบของทางสำนักงานการตรวจเงิน
 แผ่นดินที่ได้ดำเนินการในหลายเรื่องหลายตอนด้วยกัน ผมใคร่ขอถือ
 โอกาสนี้เรียนเชิญ ท่านจรรุวรรณ เมณฑกา ท่านผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
 ได้ช่วยให้ข้อมูลข้อเท็จจริง รวมตลอดทั้งแง่คิดมุมมองต่าง ๆ ในอันที่จะ
 ป้องกันแก้ไขการทุจริตคอร์รัปชันในบ้านของเรา เรียนเชิญครับ

คุณจรรุวรรณ เมณฑกา : ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาวันนี้สวัสดี
 ข้าราชการพลเรือน เป็นผู้จัดและเรื่องที่กำลังดังสุดขีด ดิฉันจะเรียนอย่างนี้
 หัวข้อนี้เป็นหัวข้อที่น่าฟังจริง ๆ ตอนแรกกำลังคิดว่าวันนี้ดิฉันถูกสภาเรียก

สองกลุ่ม สามกลุ่ม ก็นึกว่าเดี๋ยวต้องไปเสร็จแล้วพอมาดูชื่อ คนเชิญชื่อ นพดล เฮงเจริญ ดิฉันชอบความสามารถอย่างไรก็จะพอใจให้ แต่จะพูด แทนพวกเราว่าถ้ามีนายกสมาคมแบบนี้แล้ว แล้วพวกเราไม่ร่วมวันนี้ก็ไม่ ตายแต่ไม่โตใช่ไหม และยังคิดว่าต้องพินิจกันมากกว่านี้ ถ้าแก้อั้ววันนี้ยังว่าง งดหน้าเวลาจัดอะไรว่างไม่ได้เลย ถ้ามาเองไม่ได้ให้เมียน้อยมาก็ยังดี แต่ ไม่ใช่ปล่อยอย่างนี้ ก็เวลามีน้อยและใจก็กำลังเป็นห่วงที่อยู่ทีสภาวาปานนี้ โดนต้มยำตำแกงขนาดไหน ก็อยากจะเรียนว่า หัวข้อแบบนี้มันก็สะท้อนใจ เพราะว่าแปลว่ากำลังทำอะไรกันอยู่ในบ้านในเมืองเรา กำลังคอร์รัปชันกัน สุด ๆ หรือ ถึงต้องตั้งหัวข้ออย่างนี้ขึ้น ถ้าถามในฐานะสาวบัญชี ดิฉันก็จบ บัญชีพยายามที่จะหาแฟนนิติศาสตร์สักคนหนึ่งก็หาไม่ได้ สุดท้ายก็ต้องไป เรียนเองอยากจะเรียนว่าที่พูดกันว่าทุจริตอะไรกันนี้ พูดกันว่าคอร์รัปชัน เดียวนี้พูดกันเกล่อ และพูดกระทั่งเรารู้สึกว่าบ้านของเรานี้จะกินข้าวกับ น้ำพริกสักคำจะต้องมีการทุจริตคอร์รัปชันปนเข้ามาหรือไม่ ไปทานข้าวกับ เพื่อนกลุ่มไหนกลุ่มนั้นพูดถึงกันแต่เรื่องนี้ เมื่อวานขณะไปทานข้าวกับ พวก วปอ. ด้วยกัน เดียวนี้ดวงเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ชอบอยู่ท่ามกลางผู้ชาย จังเลย ชายหนุ่มทุกคนพูดเหมือนกันหมดเลย บอกเจ้าทำไมบ้านเราเป็น อย่างนี้ไปได้ ก็บอกว่าเอ็งไปทำอะไรอยู่ทำให้เป็นอย่างนี้ได้และมาบ่นอะไร แถวนี่แล้วไม่ทำ และบางทีก็สะท้อนใจหนักเข้าไปอีกระดับผู้หลักผู้ใหญ่ อธิบดีเวลาเจอหน้า รู้ว่าดิฉันทำหน้าที่อะไรอยู่ ก็ท่านนพดลฯ อุตส่าห์ ยกย่องบอกเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนแรกตามรัฐธรรมนูญก็รู้ว่า กำลังทำอะไรอยู่ใช่ไหม ทำให้คู้มค่าเงินเดือนที่จ่ายให้ เจอหน้าถาม เจ็ววันนี้ จะไปทะเลาะกับใครอีก ถามแบบนี้ถ้าเป็นสามีทำหยาแล้ว ถามน่าเกลียด มากแต่เขาก็ถามดิฉันก็นั่งนึกดูว่าคำว่า “ ทุจริต ” นี้มันอย่างไร ก็สำหรับ สตง. ก็ให้คำจำกัดความว่า เป็นการแสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรรได้โดย ชอบด้วยกฎหมาย หาผลประโยชน์ที่มีควรรได้ แต่ชอบด้วยกฎหมายเสร็จ

แล้วมันดีเป็นสิ่งที่ทำได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น สำหรับผู้อื่น ถ้าถามดิฉันว่าตรวจสอบเจอใหม่ เจอคะ แม้ผู้หญิงไม่ได้จดทะเบียนสมรสด้วย แต่คนนั้นเข้ามาครอบในหน่วยงานที่ท่านบริหารและคนนั้นก็ไปประโยชน์ไปกว่าเราจะตรวจเจอท่านเชื่อใหม่เลือดตาแทบกระเด็น เพราะต้องไปถึงว่าผู้หญิงคนนี้ชื่อไม่ได้เป็นนามสกุลเขาแน่และจะพิสูจน์ตรงนี้ได้อย่างไร สุดท้าย สตง. เก่งกว่าแพทย์เราไม่ได้ใช้ DNA เลย เราตรวจย้อนไปถึงลูกของผู้หญิงคนนี้ และเราก็พบว่าลูกของผู้หญิงคนนี้จดทะเบียนนามสกุลเดียวกับท่านผู้บริหารคนนั้น เพราะฉะนั้นท่านผู้ชายที่แอบไปมีอะไรก็ก๊ากก็ไหนระวังหน่อย สาว สตง. จะร้องจนเจอก็ไปเจอในทะเบียนว่าลูกของผู้หญิงคนนี้นามสกุลเดียวกับท่านกรรมการผู้จัดการใหญ่ โดยไม่ต้องใช้ DNA เพราะฉะนั้นอันนี้ก็เป็นการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อคนอื่นในเรื่องที่เราตรวจอันนั้น เดียวมีเวลาจะเล่าให้ฟังถ้าไม่ถูกเตือน

อีกคำหนึ่งที่ท่านนพดลฯ ขอให้ดิฉันมาพูดคือ คำว่าคอร์รัปชัน ดิฉันก็ไปแยกแยะว่า คอร์รัปชันคืออะไร ก็ไปเจอในพจนานุกรมของพวก Social Sciences พวกสังคมศาสตร์ เมื่อกี้ท่านอาจารย์หมอบระเวศฯ พูดภาษาอังกฤษได้ดิฉันก็พูดได้บ้าง เขาก็ให้คำจำกัดความบอกว่าเป็นการใช้อำนาจเพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไร ตำแหน่ง ชื่อเสียง เกียรติยศ หรือผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มเน้นเฉพาะกลุ่ม เฉพาะคนก็มี แต่วันนี้เป็นเฉพาะกลุ่มโดยวิถีทางที่ฝ่าฝืนกฎหมาย หรือว่าโดยมาตรการทางศีลธรรม ถูกฝ่าฝืน เพราะอันนั้นก็กลายเป็นเรื่องของคอร์รัปชันที่ว่าเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ตัวเองให้ตัวเองได้รับความพึงพอใจทั้งทางด้านเงินทอง ตำแหน่ง ชื่อเสียง ผลประโยชน์อันนั้นก็กลายเป็นคอร์รัปชันในวันนี้ที่เราตรวจสอบอยู่

ถ้าท่านจะถามว่าแล้ว สตง. เจอรูปแบบทุจริตคอร์รัปชันอย่างไรบ้างเล่าให้ฟังบ้างได้เลย จะเล่าให้ฟังเยอะมาก วันนี้ดิฉันยังพูดเลยว่ายังมีสุภาชิตกวางตั้งอยู่อันหนึ่ง จี้หยันจี้ซ่า แปลว่าคนเราเห็นหน้าไม่รู้ใจ เราเจอ

มากหน้าตาหล่อเหลา หน้าตาดีสุขภาพเรียบร้อย แต่ท่านคะข้างหลังไม่ใช่เลย
 ถามว่าเจออย่างไรบ้าง กรณีที่หนึ่งที่เขาเอาไปได้คือยกยอกเงินตั้งแต่วัยรุ่นนั้นก็
 เอาตั้งแต่รากหญ้าไปจนกระทั่งถึงระดับใกล้โลงเขาเอาได้ทั้งนั้น บางครั้งที่
 เราเจอง่ายๆ เลย โบนัสรับเงินใส่กระดาษก็อบบี้ใส่กลับด้าน เพราะ
 ฉะนั้นเวลาออกโบนัสรับเงินให้ที่เรามั่นใจเหลือเกินให้ท่านผู้บริหารว่าวาง
 ระบบควบคุมไว้อย่างดีแล้ว เวลาเราเข้าไปประเมินผลวางอย่างดีแล้ว มีคน
 ออกโบนัสไปจ่ายเงินอีกที่หนึ่งแต่เขาก็จับมือกันเรียบร้อย เพราะฉะนั้น
 เวลาเขาเขียนโบนัสรับเงินเขาก็กลับก็อบบี้เสียหมูใหม่ หมูเป็นวิธีการโกงที่
 อีเดียดีมากเลยง่ายๆ กับกระดาษก็อบบี้ติดไปกับข้างหลังโบนัสตัวจริงฉีก
 แล้วก็จ่ายให้กัน สมมติว่าคนไข้โรงพยาบาลจ่ายไป เพราะฉะนั้น รายนั้น
 ควรจะได้พันสามร้อยเจ็ดสิบสี่วันเขาก็มาเขียนใหม่ก็เหลือเจ็ดสิบบาท
 หายไปแล้วพันสาม อย่างนี้มากมายบางทีก็เอามันดื้อๆ อย่างนั้น เช่น
 ดิฉันไม่กล้าพูดอะไรเกี่ยวกับตำรวจท่านก็เบิกเบี่ยงเลี้ยงให้ลูกน้องเบิกก่อน
 โทเลย แต่ลูกพี่ก็เก็บไว้ก่อน เก็บไว้เราก็ไม่รู้สุดท้ายก็เก็บอยู่ตรงนั้นหรือ
 ไปไหนก็ไม่รู้ รู้แต่ลูกน้องเขาบอกว่าไม่เห็นได้เลย สาว สดง. ก็ต้องตาม
 ไปตรวจใครพูดอะไรไม่ได้ก็ตามไปดูทั้งนั้น ก็ตามไปดูก็เจอว่ามีคนเซ็นรับ
 เรียบร้อยแล้ว ก็ถามแล้วไปเซ็นรับได้อย่างไร ลูกน้องท่านก็บอกเขาให้ผม
 เซ็นไว้ก่อนบอกเซ็นไปก่อนก็จะได้วางเบิกได้ วันนี้นั่งกินข้าวอยู่เดี่ยวพี่ผม
 ต้องกลับไปก่อน ถามว่าทำไมพ่อค้าใหญ่อย่างคุณทำไมมีธุรกิจเงินเมี่ยจะ
 คลอดหรือเขาบอกว่าเปล่า ท่านขอเขาก็กลับไปเอา วันนั้นถ้ากล้าแบบวันนี้
 โอชั่นชาย วันนั้นฉันยังไม่โอชั่นชายพอ ก็นั่งเขื่อนั่งมอง อะไรนัดเรามากิน
 ข้าวอยู่ดี ๆ ออกไปแล้ว แต่ถ้าโอชั่นชายอย่างวันนี้จะขับรถตามไป ดูว่า
 เอาไปให้ใคร วันนั้นโอกาสทองก็หลุดลอย นาที่ทองเลยหายไป เพราะ
 ฉะนั้นจะมีลักษณะอย่างนี้ ก็คือเอาเงินเลย

อีกอันหนึ่งก็คือเอาทรัพย์สินของส่วนรวมหรือของหลวงไปใช้ วิธีนี้มันยกย่อนมากมายเหลือเกินอย่าไปพูดถึง เรื่องที่ว่าเอาพ็อกเก็ตคอม ของหลวงแต่เราไปทำรายงานแต่นี้กระจอก เวย์รี่ไปกว่านั้นก็มีเช่น โปรเจกต์ใหญ่อนุมัติแต่อนุมัติเสร็จแปลก ๆ ที่บ้านซึ่งเป็นเรือนหอมมายี่สิบกว่าปี วันนี้มีคนมาปลูกให้ใหม่ และท่านจะว่าอย่างไรอย่างนี้เอาใหม่อย่างนี้ก็ใช่

อีกอันหนึ่งเช่นว่ารับสินบนจะเรียกสินบนใหม่ ในความคิดของ เขาบอกไม่ใช่ก็เป็นการรับน้ำใจเล็ก ๆ น้อย ๆ เมื่อรับน้ำใจตัวนี้ไปแล้ว บางเรื่องที่เราจะรู้ที่ไม่ควรโง่ได้เลยก็แก้งโง่ ก็จะมีส่วนนี้ว่าเมื่อรับมาแล้ว นี่ก็ให้อำนาจตรงนั้น ให้คนอื่นก็หาผลประโยชน์ได้ ดิฉันว่าเรื่องนี้ไม่จำเป็นต้องกับบุคคลที่สาม แม้กับพวกเราภายในท่านเคยเห็นใหม่ในหน่วยงาน หน่วยงานหนึ่งแล้วก็ลูกน้องตำแหน่งสูงบางคนก็บังเอิญมีธุรกิจส่วนตัว และใน ธุรกิจส่วนตัวนั้นก็เข้าตลาดหลักทรัพย์ เป็นบริษัทจดทะเบียนซึ่งมีข้อ บังคับดี ๆ ก็เอาบังคับออกมาบอกว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดจะต้องมี กรรมการอิสระเข้ามาด้วย ท่านผู้บริหารท่านนั้นก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็น กรรมการอิสระกินเงินเดือนๆ ละแปดหมื่นบาท เพราะฉะนั้นคุณผู้หญิง คนนี้ที่เป็นลูกน้องท่านในองค์กรของรัฐในส่วนราชการอันนั้น ท่านก็คือ ก๊อดมาเตอร์ดี ๆ นี่เอง ท่านมีสิทธิ์สั่งการได้เสมือนหนึ่งท่านผู้บริหารท่าน นั้นสั่งการใคร ๆ ก็ต้องเกรงใจพวกเราเจออย่างนี้ใหม่ คือมีอำนาจสูงเหลือ เกินใครก็ต้องกลัวเพราะคุณแม่คนนี้พูดอะไรท่านผู้บริหารท่านนั้น say yes หหมด อย่างนี้ก็มักก็คือการอาศัยอำนาจหน้าที่ไปแสวงหาผลประโยชน์ โดยไปให้คนอื่น แต่ตัวเองได้มาในรูปของค่าตอบแทนเป็นกรรมการอิสระ ในบริษัทข้างนอกอย่างนี้ไม่ยกย่อนอะไรเลยของ Basic แต่เขาทำกันใน บ้านเราวันนี้

อีกวิธีหนึ่งที่เราเจอนอกจากเงิน เอาของ ใช้ตำแหน่งโดยลักษณะ แลกเปลี่ยนแบบนี้แล้ว กรณีที่สี่ที่เราเจอก็คือ ลักษณะเป็นการจัดทำ

โครงการแต่ไม่มีโครงการนั้นจริงๆ ท่านว่ามีไหมโลกนี้ ประเทศนี้มี พิสูจน์ยากลำบากเหลือเกินแม้เรื่องสัมมนาอย่างนี้ วันนี้ท่านนายกสมาคมข้าราชการพลเรือนไม่ชายบัตร์ แล้วบังเอิญท่านไม่ได้เป็นหน่วยรับตรวจของเรา เขาชายบัตร์และเขาก็เบิกทางราชการ บางครั้งเรานึกไม่ถึงว่าจะทำได้ จัดโครงการระดับปริญญาโท มีการเช่าเรือเพื่อไปทัศนศึกษาแต่ก็เก็บจากนักศึกษา ขณะเดียวกันก็เบิกจากทางมหาวิทยาลัยก็ไม่ ยังไม่ได้นับโครงการที่ฝึกอบรมแต่จริง ๆ ก็ไม่มี

มีอีกอันหนึ่งก็คือ สิ่งที่เราเรามักจะเจอก็คือรับคอมมิชชั่น แต่ว่าแล้วเราก็เอื้อประโยชน์ให้กับภาคเอกชนใครว่าไม่มีเรื่องนี้ เมื่อเวลาเราตรวจเจอเราก็ออกเป็นข่าวไปก็กลายเป็นเรื่อง ที่ว่าพอ ก็ต้องมีบ้าง ทำไมต้องมีก็พูดไม่ออก ถ้าท่านบอกว่ารู้แล้วว่ามีมากมายแล้วทำไมถึงมีได้ ท่านบอกดิฉันต้องหาสาเหตุทำไมมีได้ วันนี้ตัดสั้น ๆ แล้วกัน

สาเหตุที่หนึ่งเกิดจากพวกถมไม่เต็ม ดิฉันว่า ถ้าดูหน้าแล้วท่านกับดิฉันเราอยู่ยุคไล่ๆ กัน ยุคที่สุเทพ วงศ์คำแหง ยังร้องเพลงอยู่ ถมไม่เต็ม ถมเท่าไรก็ไม่เต็ม ถ้าถามว่าทำไมแล้วถมไม่เต็ม บางครั้งดิฉันยังบอกเอาเลยเอาให้พอโคตะละบิดา มารดาเลย เพราะว่าเก่งทำได้จริง ๆ และไม่ได้ทำแค่โครงการเดียว ทำหลาย ๆ โครงการ ในตำแหน่งหน้าที่อันนั้นด้วยเก่งมากเป็นอย่างนั้นจริงๆ ในตำแหน่งที่กำลังทำอยู่แม้วันนี้ก็เกิดอยู่ ท่านอย่าเครียดไม่ได้บอกให้ไปชิงบ้านชิงเมืองกับใคร วันนี้กำลังจะเล่านิทานให้ฟัง ดิฉันยังยิ้ม ๆ เล่าให้ฟังได้เลย แล้วท่านทำหน้าที่เหมือนจะออกไปสู้รบปรบมือกับใคร วันนี้เราไม่มีมือรบ ตรงใต้ต้นมะขามนั้นก็ไม่มีมือรบ ก็มีวิธีการคือโดยตำแหน่งของเขาทุกคนสรรเสริญ ทุกคนยกมือไหว้ เมื่อกี้เมื่อท่านประเวศบอกว่าเราคงต้องรู้สึกบ้างแล้วเรายกมือไหว้เทิดทูนหลาย ๆ คน ก็ยังเทิดทูนแต่ว่าโดยตำแหน่งของท่าน ท่านได้ตำแหน่งทางด้านบริหาร อำนาจทางบริหารไปจัดการไม่ใช่โครงการเดียวหลาย ๆ โครงการ แล้วเมื่อ

ท่านจัดการนี้เราก็บอกว่าไม่ถูกนะ แล้วเราก็ส่งเรื่องให้ทางพีทองส์จัดการต่อ เพราะว่าเข้าข่ายฮั้ว และบอกว่าโดยระเบียบแล้วนี่คุณเซ็ทเงื่อนไขออกมาอย่างนี้ไม่ถูก ทำไมต้องบอกว่าประสบการณ์ต้องสองหมื่นล้าน เราบอกไม่ต้องก็กฎเกณฑ์สำนักนายกฯ บอกมาว่า 50% เมื่อ 50% โครงการหมื่นหก 50% ก็แปดพันก็พอทำไมต้องเซ็ทตั้งสองหมื่นให้ใครเอ่ย แล้วเมื่อข้อที่หนึ่งผ่านก็ต้องเซ็ทสองหมื่น พอมาข้อที่สองทำไมคุณวางหลักเกณฑ์อย่างนี้ ใครผู้ใดก็ตามอีกข้อหนึ่งเมื่อได้งานแล้วให้มาวางเงินค้ำเท่ากับแปดสิบห้าล้าน เราว่าทำไมตั้งแปดสิบห้าล้าน จริงๆแล้วหลักเกณฑ์บอกต้อง 5% ของงาน 5% ของงานก็ตกประมาณร้อยกว่าล้าน ทำไมเหลือแปดสิบห้าแต่เขาก็มีเหตุผล แต่เมื่อเวลาเรื่องนี้เข้าสู่สาธารณะเขาชี้แจงเตลิดเปิดเปิงไปเรื่องอื่น งานนี้ต้องเสร็จถ้าไม่เสร็จประเทศชาติจะเสียหาย สดง. มาขัดขวางไม่ได้บอกว่าไม่ให้เสร็จบอกให้เสร็จ แต่เสร็จอย่างถูกต้องซิเพื่อน

อันที่สองจมไม่ลง อันนี้ลงมาระดับเล็ก ๆ หน่อยหนึ่ง พวกจมไม่ลง ท่านว่าเจอใหม่หน้า ดิฉันก็เจอก็เหมือนลูกๆ เราเรียนอยู่มหาวิทยาลัย ท่านรู้ใช่ไหมเด็ก ๆ ของเราเป็นอย่างไร เขาต้องใช้กระเป๋าหลุยวิกตองดิฉันเรียกหลุยติงติง เขาต้องใช้กางเกงชาจูดอง เขาต้องใช้เสื้อเวอ์ซาเซ แต่หัวสมองใช้เฟอร์สต์กัม ดิฉันก็บอกลูกว่า ดิฉันกับลูกเท่าเทียมกันเขาก็บอกว่าเขาเป็นผู้มีพระคุณมาเกิดทำไมอย่างนี้ เขาก็บอกว่าไม่ทำอย่างนี้ไม่ได้แม่อยากให้ลูกอายุเขาหรือคนอื่นเขาทำ ดิฉันกำลังจะบอกว่านี่ขอเถอะนะ มันจะใช้กระเป๋าอะไรก็ตามเถอะ อย่างเช่น ลูกสั่งให้ไปซื้อกระเป๋าคลิบลิงค์ ท่านซื้อบ้างไหม และก็เดินหาสุดๆ เลย ไปต่างประเทศ ประเทศชายแดนเราดิฉันก็ไปก็ความรักลูกก็หากระเป๋าคริปปีงเขาก็บอกว่าไม่มี จนกระทั่งดิฉันก็ตาไวตามภาษาคนทำบัญชีก็มองขึ้นไปข้างบนเห็นไอ้จ๋อตัวหนึ่งโผล่หน้าออกมา ให้ปริ่มน้ำอย่าให้เขาจมนได้ วันนี้เราต้องกู้ชาติ

อย่างที่อาจารย์หมอประเวศฯ บอกวันนี้ต้องกู้ชาติ วันนี้ไม่ใช่เวลาที่จะมา ฟุ่มเฟือย มาร้องเพลงสนุกสนาน

กรณีที่สาม คือใจอำมหิตเหลือเกินที่ สตง. เราตรวจเจอสิ่งได้อย่างไรตัวเองไม่ทำ ยกตัวอย่างสนุก ๆ ท่านก็เรียกผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานนั้นมาพบ ท่านผู้อำนวยการท่านพูดกับที่ปรึกษาผมได้เลย เสมือนหนึ่งพูดกับผมเองเขาตัดสินใจได้ทุกอย่างเป็นเหมือนกับตัดสินใจด้วยผมเลยและท่านก็หายไป เสร็จแล้วท่านที่ปรึกษาซึ่งไม่มีตำแหน่งทางการเมืองอะไรแต่ที่ปรึกษาไม่ได้ว่าที่ปรึกษาคนไหนในห้องนี้นะ พอท่านบ๊ิก ๆ ออกจากห้องไป ท่านที่ปรึกษาก็พูดว่า ท่านผู้อำนวยการยินดีที่ได้รู้จัก และเขาก็เล่านิทานเรื่องยาวกว่าจะจบแล้วเขาก็บอกว่าเพื่อยุติท่านที่เพิ่งออกไปนี้ ท่านมีภาระมากต้องดูแลมากสูตรของท่านก็คือ 10 8 6 3 ท่านช่วยไปพิจารณาที่ว่าเก้าอี้ของท่านเหมาะกับอะไร อันนี้ก็อีก ที่ดิฉันบอกว่า อำมหิตจังเลยทำได้อย่างไร แต่ถ้ายังพูดไม่รู้เรื่องโปรเจกต์นี้ก็ใช้ไม่ได้ อันนี้ก็ไม่ใช่เรื่อง แต่พอพูดกันรู้เรื่องก็ยอดเยี่ยมทุกอย่างโครงการนี้สุดยอดเหลือเกินย้าอีกที่ไม่ได้ว่าใคร

สาเหตุที่สี่ เกิดจากที่อำมหิตเสร็จแล้ว อีกกลุ่มหนึ่งถือเป็นสิทธิอันควรได้ คนอีกกลุ่มหนึ่งพอมองกลุ่มนั้นโอโอ้เทวดาทิ้งหลายทำไม่ง่ายเหลือเกิน ทำไม่ลอยเข้ามาเฉยๆทำไม่บุญหล่นทับตีนบนได้ และฉันละฉันก็คนเหมือนกันทำไมฉันยากไร้ เขาก็คิดว่านั่นที่เขาก็ไม่ผิดเขาก็ทำได้ ถ้าอย่างนั้นแล้วดิฉันก็ตัดตอนให้จบ ๆ ถ้าอย่างนี้แล้ววันนี้จะช่วยกันอย่างไรนี้มีอีกนะแต่เอาแค่นี้ก็แล้วกัน แล้วถ้าเผื่ออยากรู้ต่ออีก

วิธีที่จะป้องกันท่านบอกว่าหาวิธีมาป้องกัน อันที่หนึ่ง Good Governance ท่านพูดถึงเรื่องธรรมาภิบาล แต่ดิฉันเป็นมือปฏิบัติไม่ใช่มือทฤษฎี ต้องบอกธรรมาภิบาลที่พูดจำเขามาอันนี้เนื่องมาจากปี 2538 ดิฉันเป็นอุปนายกสมาคมผู้ตรวจสอบภายในอยู่ ทางบัญชีเรามีตรวจสอบภายใน

เราก็เรียกผู้ตรวจสอบภายในทั้งหลายบอกว่าคุณต้องทำหน้าที่ให้เข้มแข็งกว่าจะมาถึง อย่าง สตง. ทำหน้าที่ให้เข้มแข็งลุกขึ้นมายืนเลยให้สาธารณชนได้ยินดีเราจะได้มีเกราะป้องกันตัว อย่างที่วันนี้เราพยายามทำ ก็เชิญฝรั่งมาดิฉันก็พูดไปทางอเมริกาว่าคุณมาได้ นะเราจะให้โอกาสคุณโฆษณาตัว ออกตั้งค้ค่าเครื่องบิน ค่าโรงแรมเอง แล้วเขาถามว่าสมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทยจะให้อะไร บอกให้ข่าวสามมือและจะให้กระทรวงอันหนึ่งไปลอยกระทรวงเพราะช่วงนั้นมาใกล้ลอยกระทรวง เราก็เลยได้รับความรู้ตัวนั้นมา หลังจากนั้นดิฉันจำไม่ได้ว่าออกไปโด่งดังมาได้ยังไง คำว่าธรรมาภิบาล ธรรมรัฐ Good Governance ยังนึกถึงบุญคุณ ที่เขาอุทิศมาพูดให้โปร่งใสท่านพูดถึงโปร่งใสเรื่อยเลย แต่ดิฉันมีประสบการณ์อย่างหนึ่งใครก็ตามที่ชอบพูด Good Governance คนที่ธรรมรัฐดี ให้ช่วยกันดูแลให้คนที่พูดทำอย่างที่เขาพูดด้วย อันที่สองเราจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทนิยามของคำว่าคนเก่ง เมื่อเราพยายามทำให้ธรรมาภิบาลเข้ามาปรับบทบาทนิยามคนเก่ง คนเก่งของเราคืออะไร เรามองเห็นเขาอยู่ในตำแหน่งสูง ๆ เรามองเห็นเขามีสตางค์นั่งรถเบนซ์ S 500 แล้วเราก็ปลื้มอกปลื้มใจกับบารมีของเขา และตัวเองได้อะไรออกมาทำต้องปลื้มไปด้วย ดิฉันยังบอกกับลูกน้องหลายคนว่าไม่ต้องไปไหว้มัน นิสัยไม่ดีไม่ต้องไปไหว้มันก็ยังกลัวว่าวันหนึ่งกรรมจะสนองคือลูกไม่ไหว้บ้าง เพราะทุกวันนี้เขาติดป้ายประกาศว่าปฏิบัติหน้าที่แม่บกพร่อง เพราะไม่ค่อยกลับบ้านอยู่แต่ที่ทำงานเรื่อย เปลี่ยนนิยามของคนเก่ง คนเก่งไม่ใช่คนที่รวยเสมอไป คนเก่งไม่ใช่คนที่นั่งอยู่บนตำแหน่งสูงๆ เสมอไป ดิฉันจำได้ตอนปี 1962 - 1963 ได้ทุนสมัยยุคสมัย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ไปเรียนไฮสกูลอยู่ที่อยู่กับไฮสแพมมิลี่ก็ไปดูหนังตอนนั้นมีหนังท่านจำหน่ายเรื่อง I do founder him แล้วสาวน้อยอย่างพวกเราหลงไหลคลั่งไคล้พระเอกคนนั้นเหลือเกิน ก็ไปตีตัวดูหนัง เพราะเมืองเป็นเรลชิตเดิน เมืองอยู่อาศัยนักเรียนไปดูกัน

มากมายเพื่อนฝูงทั้งนั้นเลย ตอนนั้นไปนอกกันยากดิฉันเป็นกะเหรี่ยงคนเดียวในเมือง เป็นนักเรียนนอกคนเดียวในเมืองเรียนไฮสกูลอยู่ คนก็รู้จักมากก็บอกกับน้องสาวและน้องชายอีกคนที่อยู่ด้วยกัน เดี่ยวจะไปซื้อตัวให้ก็เดินไปก็ยิ้ม คนขายตัวก็เห็นกะเหรี่ยงมาเห็นต่างชาติมาเขาก็ยิ้ม เขาถามว่าอยากได้อะไร ก็บอกว่าอยากได้ตัวสามใบ ได้เลยคะ ดิฉันก็ภูมิใจภูมิใจถือตัวเดินมาหาน้องสาวและน้องชายที่คอยอยู่ข้างหลัง นึกเลยว่ามันต้องปรบมือ น้องชายมองหน้าแล้วบอกว่า ยูไม่ควรทำอย่างนี้เลย จากวันนี้จนวันนี้สี่สิบปี สะท้อนอยู่ไม่หายคิดอยู่ประโยคนี้อยู่ตลอดเวลาไม่ควรทำอย่างนี้เลย อย่างนี้น่าจะต้องใส่เข้าไป วิธีแก้ที่สาม เลิกเล่นละครเสียที่หยุดเล่นละครได้แล้ว ปรับระบบประเพณีของเรา วัฒนธรรมของเรา ธรรมเนียมปฏิบัติของพวกเรา เคารพคนที่เก่งจริง ๆ รู้จักชมคนอื่นบ้าง เพราะเราเสียอย่างหนึ่งชมคนไม่ค่อยเป็นใช่ไหม เวลาดิฉันชมลูกน้องเยี่ยมจังดีจังเลย ถูกลูกน้องคู่อีกคนบอกไปชมทำไมเดี๋ยวก็เหลิง มีอย่างนี้แต่เราต้องหัดชมเขาให้กำลังใจเขา ทุกวันนี้ดิฉันชมน้องๆ อีกข้อเดียวเท่านั้นเองเอาสุดท้ายที่อยู่ในใจ ท่านพูดถึงเรื่องก่อสร้าง พูดถึงเรื่องสัญญาต่าง ๆ ดิฉันช่วยเรียกร้อง ขอท่านช่วยเรียกร้องสัญญาทุกฉบับที่ทำโดยเงินหลวงต้องเป็นภาษาไทย หากเป็นภาษาต่างประเทศต้องมีภาษาไทยกำกับ เราต้องช่วยกันเรียกร้องตรงนี้อย่างมาเถียงเลยว่ากฎ ระเบียบมีระเบียบพัสดุมิแต่เขาไม่ทำวันนี้ วันนี้เราต้องไล่ล่าทำเป็นภาษาไทยด้วยแล้วพอเป็นภาษาอังกฤษพวกเราไม่เก่งภาษาอังกฤษกันเราอมรับใครก็คนอ่านรู้เรื่อง เมื่ออ่านแล้วเราก็ตัดความมั่นใจในตัวเองไม่แน่ใจว่าเราวิเคราะห์ถูกหรือเปล่านั้นก็จะเตลิดเปิดเปิงและแม้แต่คนระดับรากหญ้าอย่างน้อยถ้าเป็นภาษาไทยคุณวิเคราะห์ สมความคิด ช่วยดิฉันตรวจสอบได้ วันนี้มาหรือเปล่าไม่รู้ หรือพวกท่านในนี้ช่วยเราตรวจสอบได้ใช่ไหม แต่กลายเป็นว่าไม่ใช่เลยเป็นภาษาอังกฤษหมด อย่างจะวันนี้เราตกเป็นเมืองขึ้นของ

เขาอย่างนั้น มีรายละเอียดในนี้มากดิฉันไม่กล้าพูดมาก เอาพูดแค่นี้ก่อน
แล้วกัน

คุณนพดล ฯ : ขอขอบพระคุณท่านจากรัฐธรรมนูญ ฯ หญิงเก่งของเรา
ที่ได้อภิปรายให้แง่คิดมุมมองที่สำคัญหลายอย่าง ผมคิดว่าหลายอย่างที่ท่าน
ท่านได้กรุณาชี้แนะ ถ้าเราหยิบขึ้นมาแล้วก็มามองดูจากตัวเราเอง และ
พยายามวิเคราะห์ และหาทางที่จะปรับปรุงแก้ไขในบางส่วนผมคิดว่าจะเป็น
ประโยชน์ที่ดีต่อไปข้างหน้าต่อสังคม ลำดับถัดไปอยากจะให้ท่านวิทยากรคือ
ท่านพันตำรวจเอกสีหนาท ประยูรรัตน์ ซึ่งท่านรอมาค่อนข้างนานแล้ว ได้
ให้ข้อเท็จจริง ให้มุมมองต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะที่ท่านวิทยากร
ท่านอื่นท่านได้พูดถึงการทุจริตในระดับโครงการในระดับนโยบาย รวม
ตลอดถึงทั้งให้ขอบเขตต่าง ๆ ของการทุจริตและนำมาซึ่งเงินทองทรัพย์สิน
ในบทบาทของ ป.ป.ง. จะมีหนทางที่จะดูแลในเรื่องนี้อย่างไร ผมเองได้
รับคำบอกกล่าวจากบางท่านเหมือนกันว่า รูปแบบของการฟอกเงิน ไม่ว่าจะ
เป็นฝ่ายการเมือง หรือราชการก็ดีจะมีธุรกิจขึ้นมาช่วยด้วย ไม่ว่าจะ
เป็นการเปิดร้านอาหาร ทำสวนอะไรก็แล้วซึ่งบางที่ไม่ได้ก่อให้เกิดกำไรใดๆ
แต่ก็สามารถจะออกมาเป็นตัวกำไรได้ ทาง ป.ป.ง. เองมีส่วนในการดูแล
ติดตามในเรื่องนี้อย่างไรก็เรียนเชิญครับ

พ.ต.อ. สีหนาท ประยูรรัตน์ : ขอขอบคุณ ประการแรกก็คือ
ขอขอบคุณท่านผู้จัดการสัมมนาในครั้งนี้ ที่เราได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นและก็ได้้นำมุมมองใหม่ๆ หรือแนวคิดใหม่ๆ มานำเสนอและ
ก็มาแลกเปลี่ยนกัน สำหรับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น
เราก็จะได้มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ก็คือได้มีกฎหมาย ซึ่งกฎหมายฟอกเงินเราได้กำหนดให้ความผิดต่อ

ตำแหน่งหน้าที่ราชการนั้นเป็นความผิดมูลฐานเพราะเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมูลฐานนั้นก็จะถูกยึดหรืออายัดได้ตามกฎหมายฟอกเงิน ในส่วนที่ผ่านมานั้นจริงๆ แล้ว สำนักงาน ป.ป.ง. เราได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อย่างในคดีต่างๆ ที่เป็นคดีที่เป็นข่าวดังในอดีตอย่างเช่น คดีมอเตออร์เวย์ก็ดี หรือโครงการนมก็ดี ซึ่งเราก็ได้เข้าไปดำเนินการอย่างที่เป็นข่าวท่านทั้งหลายก็ทราบดี หรือแม้กระทั่งคดีปุ๋ยปลอม หรือคดีต่างๆ แต่เนื่องจากคดีที่เกี่ยวกับการทุจริตนั้นมีความสลับซับซ้อนที่เกิดขึ้นอาจจะมีลักษณะเช่นมีการตั้งองค์กรมีการตั้งบริษัทต่างๆ ขึ้นมารองรับหาที่มาของเงินรวมทั้งมีการโยกเงินอย่างสลับซับซ้อน มีหลายๆ อย่างที่แอบแฝงอยู่ในกระบวนการ Transaction ที่เกิดขึ้นวันนี้ สิ่งหนึ่งเราได้พบก็คือว่า กระแสเงินก็จะไหลไปถึงได้อย่างซื่อเท็จจริงท่านผู้ว่าฯ ได้ยกตัวอย่างนั้นก็คือสิ่งหนึ่ง แต่ส่วนหนึ่งก็คือกระแสเงินที่ไหลไปถึงนั้นก็สมารถที่จะทำให้เราเข้าไปดำเนินการตามกฎหมายฟอกเงินได้ สิ่งสำคัญที่จะทำให้เรื่องของการปราบปรามได้ผลก็คือ ถ้าเราสามารถที่จะดำเนินการไปพร้อม ๆ กันได้กับการที่จะเข้าไปจับกุมหรือดำเนินการต่าง ๆ อย่างหลายคดีในอดีตซึ่งอาจจะเป็นข่าว อย่างเช่นมีการทุจริตในหลายเรื่อง ๆ ทกสิบถึงเจ็ดสิบล้าน ร้อยล้าน หรือหลายสิบล้าน ก็ได้แล้วก็มาประสานงานกับเรา ในวันที่เข้าปฏิบัติเราจะยึดอายัดทรัพย์สินไว้ให้ก่อนเลยในวันนั้น

แต่ความยากในเรื่องของคดีทุจริตก็คือว่า ความชัดเจนในเรื่องของกระบวนการพิสูจน์ความผิดในทางอาญาของเรา ซึ่ง ณ จุดนั้นจะต้องมีเหตุที่ชัดเจนว่าบุคคลนั้นจะกระทำความผิดจริง แต่ตัวผู้กระทำความผิดนี้ไปอยู่ข้างหลังนั้นก็คือความยาก อย่างไรก็ตามถ้าเราได้ร่วมงานและทำงานร่วมกันไม่จำเป็นต้องเป็นหน่วยราชการทาง NGO หรือว่า ทางประชาชนมาช่วยกัน แล้วเราทำงานไปพร้อม ๆ กัน ท่านเอาข้อมูลมาเราทำงานเราสืบสวนหาข้อมูล

ไปให้ ณ วันที่เราเข้าไปดำเนินการทุกอย่างจะทั้งหมดทรัพย์สินทุกอย่างถูกอายัดหมด เพราะฉะนั้น ณ จุดนั้นเราจะทำอะไรไม่ได้ เงินจะไปติดต่อประสานงานว่าจ้างทนายทุกอย่างทั้งหมดเลย อันนี้จะเป็นมาตรการที่ได้ผลในคดีนั้นเราช่วยลดการสูญเสีย หน่วยงานแห่งนั้นได้ไปถึงทกลิปล้านบาท เพราะเราขีดเงินไว้หมดเรียบร้อยแล้ว พอไปถึงเจอก็ทำอะไรไม่ได้ไม่ว่าจะโยกไปไหนเราก็สกัดหมดทุกจุดในหลาย ๆ คดีที่ผ่านมารวมทั้งคดีที่เป็นข่าวด้วย

อีกส่วนหนึ่งที่ทาง ป.ป.ง. ได้เข้าดำเนินการก็คือในส่วนของ ป.ป.ง. ด้วย และตัวผมเองนั้นก็ได้เป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่สนับสนุน และติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี หรือเรียกกันง่าย ๆ ว่าคณะกรรมการ ปต. ซึ่งเดิมนั้นเราก็มีท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยคือท่านประชัย ซึ่งท่านเป็นรัฐมนตรี ต่อมาก็เป็นท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคนปัจจุบัน อันนี้ส่วนของนโยบายในเรื่องของการป้องกันนั้น ทางคณะกรรมการ ปต. ก็ได้ดำเนินการไปมาก ซึ่งอยากจะได้เรียนให้ทราบในส่วนหนึ่งก็คือ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการยกร่างระเบียบต่าง ๆ หรือการปรับปรุงระเบียบวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง หรืออย่างในเรื่องการขอรับความช่วยเหลือจากภาคเอกชนในการทำงานช่วงที่ผ่านมาเราพบว่ามีการบางหน่วยก็จะรับความช่วยเหลือเอกชนให้ทุนไปดูงานบ้าง ให้ทุนไปที่ไหนที่นี้ซึ่งตรงนี้ไม่มีอะไรรองรับเราก็เห็นช่องว่างเราก็เลยยกร่างระเบียบนี้ขึ้นมาคิดว่าคงเป็นระเบียบออกมาไม่นานเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพราะฉะนั้นต่อไปใครจะไปดูงานไปอะไรต่าง ๆ และภาคเอกชนสนับสนุนหรือมีองค์กรที่มีใช้ภาครัฐสนับสนุนก็มีระเบียบนี้เราก็สามารถที่จะติดตามควบคุมได้

อีกอันหนึ่งก็คือในเรื่องของการแสดงรายการทรัพย์สินหนี้สิน เราก็ได้ยกร่างระเบียบนี้ขึ้นมา อย่างไรก็ตาม ก็เป็นไปตามขั้นตอนของการออก

กฎหมายก็มีหลายอย่างที่ต้องแก้ไข

สิ่งหนึ่งที่ผมอยากจะเน้นก็คือในเรื่องของการส่งเสริมยกย่องคนดี คนดีซึ่งตรงนี้ในส่วนของ ปต. ก็ได้ดำเนินการเราได้มีโครงการต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของประเทศไทยใสสะอาดหรือจังหวัดใสสะอาดก็ดีที่เข้าไป เสริมในส่วนนี้ แต่เป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่า ในส่วนของกรรมการ ปต. เราได้รับเรื่องร้องเรียนการทุจริตมาเป็นจำนวนมากเหมือนกันก็ว่า ห้าร้อยเรื่อง และก็เป็นที่น่าสังเกตและเป็นที่น่าสนใจอีกด้วย ส่วนหนึ่งและ ส่วนใหญ่จะเป็นการทุจริตในเรื่องขององค์กรปกครองท้องถิ่น และใน ภูมิภาคและเท่าที่เราได้ดูเรื่องที่เขาเข้ามาพูดตรง ๆ โกงกันตรง ๆ แก้ไขลบ ตัวเลข ประมูลจัดซื้อผิดขั้นตอนซึ่ง ๆ หน้า ไม่ได้มีเทคนิคเหมือนอีก กลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้สูงอันนั้นก็จะมีเทคนิคหรือในการโยกเงิน สลับซับซ้อนแต่ในภูมิภาคก็ว่ากันตรง ๆ หลายหน่วยงานก็ถูกดำเนินการไป แล้วอันนี้ก็ป็นข้อมูลให้ทราบ

อีกอันหนึ่งที่ผมอยากจะเสนอ และก็แนะนำว่าแนวทางอันหนึ่งที่เรา จะแก้ได้ก็คือ จริง ๆ แล้ว ในหลาย ๆ เรื่องที่เราพูดกันถึง ป.ป.ง. เองก็ได้ ร่วมกับทางกรมการสิทธิมนุษยชนเราก็มาหาว่ากฎหมาย ป.ป.ช. นั้นมี ช่องว่างอะไรเราจะแก้ไขอย่างไร ตรงนั้นก็ได้มีการพูดกันและเราก็ได้มีการ ประชุมเชิงปฏิบัติการเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2544 ปีที่ผ่านมา เราได้มี แนวทางต่าง ๆ หลายอย่าง ซึ่งผมคิดว่าถ้าประชาชนก็ดี หรือหน่วยราชการ ได้นำเอาแนวทางนี้ไปใช้ก็จะเป็นสิ่งที่เราสามารถจะป้องกันยับยั้งการทุจริตได้ แล้วผลการประชุมนั้นก็มติดิคณะรัฐมนตรีรองรับไว้ด้วย เพราะฉะนั้นท่าน ก็สามารถนำไปปฏิบัติได้ เพราะฉะนั้นในภาพรวมอย่างที่ผมได้นำเรียน ท่านจะเห็นว่าลักษณะการทุจริตนั้น หลักก็คือคนที่จะทำก็จะอยู่ข้างหลัง และจะชี้หน้าหรือวางให้คนต่าง ๆ นั้นเดินตามที่ตัวเองต้องการแล้วก็มีโยก เงินสลับเงินต่าง ๆ ไปอยู่ในจุดที่คิดว่าเป็นจุดที่จะเก็บซ่อนเงินเอาไว้

อย่างไรก็ตามผมก็เชื่อว่าถ้าได้ทำงานร่วมกันกับประชาชน เราก็คงจะป้องกันสกัดยั้งการทุจริตได้

อีกอันหนึ่งผมอยากจะเล่าเราพูดกันในประเทศไทยและต่างประเทศเขาทำกันอย่างไร และประเทศอื่นเขาคิดกันอย่างไร มีใครที่จะมาสนับสนุนในแนวความคิดเราหรือสิ่งที่เราทำไหม ผมก็อยากจะเรียนเป็นข้อมูลให้ทราบปัญหาเรื่องการทุจริตเป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสำคัญได้มีการตั้งคณะทำงานยกร่างอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตขึ้นซึ่งผมก็ได้มีโอกาสไปประชุมที่กรุงเวียนนาในสองสามเดือนที่ผ่านมา ตอนนี้อยู่ในขั้นตอนของการแปรญัตติเพื่อที่จะปรับปรุงร่างอนุสัญญานั้นให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผมเรียนให้ท่านสบายใจอยู่จุดหนึ่งก็คือว่าประเทศไทยเราคิดว่าอยู่ในประเทศที่แนวหน้าที่มีมาตรการหลายๆ อย่างในเรื่องของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในบางประเทศผมเรียนเลยครับดีเบสในที่ประชุมไม่รู้จัก ป.ป.ช. ในบางประเทศไม่มีระเบียบในการจัดซื้อ จัดจ้าง ในบางประเทศไม่มีหลักเกณฑ์ไม่เคสคอนดัก ไม่มีอะไรเลย และเขาก็มาเถียงว่าไม่จำเป็นต้องมี ป.ป.ช. แต่จริง ๆ แล้วก็ไม่มีใครฟังเพราะประเทศส่วนใหญ่ก็เห็นความสำคัญของเรื่องนี้ และได้มีการร่างอนุสัญญาขึ้นมาหลักการใหม่ๆ อย่างเช่นที่เกิดขึ้นในอนาคตซึ่งเราอาจจะมองไม่ถึงแต่เขามองกันแล้วก็คือการทุจริตในภาคเอกชน ซึ่งต่อไปเรามามองว่าเรามาเน้นราชการ อีกหน่อยราชการจะค่อย ๆ ลดลงเพราะพวกเขาอยู่กันมาก แต่ภาคเอกชนก็ยังคงมีอยู่อันนี้ก็หลักการสำคัญที่อยู่ในอนุสัญญานี้ด้วยต่อไปก็จะมีมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน อย่างเช่น คนโกงเงินจากประเทศไทยโกงไปอยู่ประเทศโน่นประเทศนี้ประเทศนี้ยึดเงินให้เราจะช่วยเหลือกัน เพราะฉะนั้นตรงนี้จะไม่มีสวรรค์ของคนที่ทุจริตอีกต่อไป คุณจะไปสร้างร้านอาหารกิจการใหญ่โตประเทศไหนประเทศนั้นเดี่ยวเขาก็ยึดเป็นกิจการของรัฐเขาไปเลย อันนี้ก็ทำให้ยากขึ้นแล้วเราก็จะมีการตั้งหน่วย

สืบสวนทางการเมืองที่จะเข้าไปทำงานร่วมกัน

อีกอันหนึ่งที่เป็นประเด็นในปัจจุบันก็คือ ได้มีความพยายามของประเทศในภูมิภาคเอเชียต่าง ๆ ที่จะให้ เอ็นโดส หรือรับรองบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตอนท้ายผมอยากจะให้ข้อเสนอแนะหนึ่งสิ่งนี้เรามีแนวทางแก้ไขใหม่ ไม่ใช่สิ่งที่มืดแปดด้านหรือทำอะไรไม่ได้ไปเสียเลย อันแรกคืออย่างที่เราทำนี้ถูกต้องแล้ว เราให้ความสำคัญในการแก้ปัญหาทุจริตอย่างจริงจังช่วยกันจัดสัมมนาช่วยกันส่งเสริมด้านวิชาการ ช่วยกันส่งเสริมประชาชนที่เขามาแจ้งเบาะแสเปิดช่องทางให้มาก ๆ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานกับหน่วยราชการในเรื่องของการป้องกันปราบปรามการทุจริต เราลองเอาแนวทางที่ทางคณะกรรมการ ป.ต. ได้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการมาใช้ซึ่งมีหลาย ๆ เรื่องมีหลาย ๆ อย่างที่ดูแล้วเป็นประโยชน์มากและก็ควรจะมีการเร่งรัดแก้ไขกฎหมายระเบียบต่าง ๆ ที่ยังเป็นช่องว่างอยู่

อีกอันหนึ่ง คือ การสร้างวัฒนธรรมขององค์กร องค์กรต่าง ๆ เมื่อตั้งขึ้นมาที่มีหน่วยราชการ ถ้าในวัฒนธรรมขององค์กรไม่ทุจริต ไม่รับเงิน ไม่มีสินบน พูดกับใครก็ได้ คบกับใครก็ไม่เอ้อออด้วยก็คงลำบากที่จะเจาะเข้าหน่วยงานนั้น ผมคิดว่าถ้าเราสร้างกันตรงนี้แล้วสิ่งสำคัญก็คือ เบอร์หนึ่ง หัวหน้าหน่วยราชการถ้าแข็งไม่เสียคนเดียวคนอื่นก็ลำบาก เพราะฉะนั้นถ้าเราสร้างวัฒนธรรมองค์กรอย่างนี้ พอเบอร์หนึ่งไม่ ข้างล่างลงไปก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะฉะนั้นเป็นสิ่งที่ผมอยากจะรณรงค์ ในตอนท้ายก็คือว่าเราต้องแสวงหาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการต่าง ๆ องค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศเพราะว่าส่วนหนึ่งที่จะเป็นปัจจัยที่จะเสริมในการทำงานของเราก็คือภาพต่าง ๆ ของประเทศไทยที่ปรากฏไปในสายตาชาวโลก เพราะฉะนั้นถ้าเรามีองค์กรที่ดีและก็มีความร่วมมือกันที่ดีผมเชื่อว่าในอนาคตเราจะไปได้ดี และจะแก้ปัญหาเรื่องนี้ได้ ขอขอบคุณครับ

คุณนพดล ฯ : ขอบคุณท่านสี่หนาทที่ให้แง่คิดมุมมอง มีจุดหนึ่งที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจแต่ไม่ใช่บนเวทีนี้แต่เป็นเวทีอื่นก็คือการทุจริตในภาคเอกชน ผมเรียนแนะนำมีเอกสารวิจัยของ TDRI เขาวิจัยไว้อย่างละเอียดมากพฤติการณ์การทุจริตในภาคเอกชน ซึ่งไม่น้อยหน้าในระบบราชการที่ท่านอาจารย์ศุภชัยได้มีส่วนในการวิจัยมา และก็คงเป็นเวทีอื่นที่เราจะได้ว่ากันต่อไป ท่านอาจารย์คะคุณ ฯ ท่านรอดด้วยอาการกระวนกระวายขณะนี้เวลาก็ใกล้ไปทุกขณะแล้ว มันมีอยู่สามประเด็นจากท่านวิทยากร ท่านได้กรุณาพูดกล่าวสอดคล้องกันก็คือว่า การจัดความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำซึ่งจะมีส่วนโยงใยในเรื่องของการล้วงลูกการแต่งตั้งโยกย้ายต่าง ๆ อันเป็นมูลเหตุของการคอร์รัปชันส่วนนี้ด้วยนี้เป็นจุดแรก อีกจุดหนึ่งก็คือการเปิดโปงการทุจริตนั้นมันเกิดจากการแบ่งประโยชน์ที่ไม่ลงตัวกันในระหว่างกลุ่มจะทำกันอย่างไร แล้วอีกประการหนึ่งก็คือ กระบวนการทุจริตจะซับซ้อนและลึกซึ้งมากขึ้น เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปรับตัวเพื่อที่จะชนะกลไกการตรวจสอบต่างๆ จะมีแง่คิดและมุมมองในจุดนี้อย่างไรต้องขออภัยที่เป็นผู้พูดคนสุดท้ายก็จะเสียเปรียบหน่อย ขอขอบคุณ

คุณคะคุณ บัญสุวรรณ : สวัสดีครับ ท่านอาจารย์คุณหมอบริเวณ วะสี ท่านนายกสมาคมข้าราชการพลเรือน ท่านผู้ร่วมอภิปราย ท่านอาจารย์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านนักศึกษา และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพเวลาที่เหลืออยู่เพียงไม่กี่นาที ผมจะขออนุญาตในฐานะเป็นคนพูดคนสุดท้ายขออนุญาตที่จะพูดในภาพรวมของการป้องกันการทุจริตด้วยระยะเวลาเพียงสั้นๆ แค่นี้ ก็หวังว่าคงจะได้ประโยชน์ตามสมควร ในประการที่หนึ่งนั้น ผมอยากจะพูดถึงหลักการหรือมาตรการต่างๆ ที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดไว้ในการควบคุมคอร์รัปชัน ในประการที่สองนั้น ผมเห็นว่า

ทุกท่านก็คงจะเห็นพ้องต้องกันแล้ว ในขณะที่เรากำลังเผชิญกับการคอร์รัปชันรูปแบบใหม่ซึ่งน่ากลัวมากท่านอาจารย์หมอประเวศ วะสี ซึ่งก็คือการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย ก็อยากจะพูดตรงนี้เล็กน้อย รูปแบบและลักษณะที่สำคัญๆ ของการคอร์รัปชันเชิงนโยบายนั้นเป็นอย่างไร ประการที่สามนั้น ฝรั่งเศสมีอักษะปีศาจของการก่อการร้าย ของเราก็มีอักษะปีศาจของการคอร์รัปชันเพราะฉะนั้นเราจะต้องไม่ละเลยในสิ่งนี้ ประการที่สี่ เป็นประการสุดท้ายนั้นก็อาจจะมีข้อเสนอแนะในเรื่องของวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชัน ท่านก็คงจะเห็นด้วยว่า ทั้งสี่หัวข้อนี้ผมคงไม่สามารถที่จะพูดได้หมดภายในระยะเวลาอันสั้น แต่ก็พยายามจะสรุปให้กระชับให้เร็วที่สุดเท่าที่กระทำได้เพื่อผลประโยชน์ เพื่อประโยชน์ที่จะนำเอาไปค้นคว้าวิจัยในอนาคต

ในประการที่หนึ่งนั้น พูดถึงมาตรการ หลักการรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในการควบคุมคอร์รัปชัน มันมีที่มาจากการปฏิรูปทางการเมือง การปฏิรูปทางการเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์หลายอย่าง ยกมาเพียงสองอย่างเท่านั้น อย่างที่หนึ่งก็คือ เราต้องการให้มีเสถียรภาพทางการเมืองพอมีสถียรภาพทางการเมืองแล้วจะนำไปสู่เสถียรภาพของบ้านเมืองในที่สุดนั่นคือเป็นที่สุดของยอดปรารถนา ประการที่สองเราต้องการให้บ้านเมืองของเรามีความโปร่งใส นั่นก็คือจะต้องมีการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันกันอย่างจริงจัง จากเจตนารมณ์ในข้อที่สองนี้ ถือว่าเป็นหัวใจของกระบวนการปฏิรูปทางการเมืองในด้านสุดท้าย การปฏิรูปทางการเมืองนั้นเริ่มตั้งแต่ปฏิรูปกระบวนการเข้าสู่อำนาจมาปฏิรูปกระบวนการทำงาน และท้ายที่สุดก็เป็นการปฏิรูปการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันที่กำหนดเอาไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ถือว่าเป็นด้านสำคัญในมาตรการการปฏิรูปกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เรียนท่านทั้งหลายว่าขณะที่กำลังยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้น เราต่างก็ได้พบความ

จริงว่า ในอดีตนั้นการทุจริตคอร์รัปชันจำกัดวงอยู่ในเฉพาะข้าราชการประจำเท่านั้น แต่ในระยะหลังนั้นเปลี่ยนไปแล้วไม่ได้จำกัดเฉพาะในวงราชการเท่านั้น เมื่อก่อนพูดถึงการทุจริตคอร์รัปชันหุ้นส่วนใหญ่ หรือ lion's share ของการทุจริตคอร์รัปชันนั้นก็คือ ข้าราชการประจำ แต่ว่า ณ วันยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยาวนานมาถึงวันนี้ หุ้นส่วนใหญ่ในการทุจริตคอร์รัปชันนั้นไม่ใช่วงราชการอีกต่อไป ในขณะที่กำลังเกิดปัญหาใหญ่ ข้าราชการนั้นกำลังกลายเป็นแพะรับบาปของวงจรรูบาทวีในทางการทุจริตคอร์รัปชัน

ซึ่งตรงนี้ทำยที่สุดแล้ว ผมจะสารภาพกับท่านตรง ๆ ว่า แม้กระทั่งรัฐธรรมนูญว่าเขียนดีเลิศแล้วก็ตามก็ยังไม่สามารถที่จะจับได้ว่ากระบวนการการทุจริตคอร์รัปชันอันนี้ได้ เพราะว่าพัฒนาไปแล้วมาก ประการที่หนึ่งนั้นอยากจะชี้ให้ท่านทั้งหลายได้เห็น ว่า กลุ่มของคนที่จะต้องทำการถูกตรวจสอบถูกควบคุมเพื่อไม่ให้ทำการคอร์รัปชันนั้น อย่างที่ผมเรียนให้ทราบว่า ไม่ใช่ข้าราชการประจำรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เล็งเห็นความจริงในข้อนี้แล้ว จึงได้เปลี่ยนยุทธศาสตร์ เป้าหมายนั้นแบ่งเป็นหกสาขาด้วยกัน ผู้ที่จะต้องทำการตรวจสอบฝากท่านผู้ว่าการฯ ไว้ด้วย ไม่ใช่เฉพาะข้าราชการประจำ เริ่มมาตั้งแต่สาขาแรกสาขานิติบัญญัติ ประธานสภา ส.ส. ส.ว. มีส่วน

สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงซึ่งเมื่อก่อนเราไม่ค่อยพูดถึงกัน อัยการสูงสุดปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ ผู้ว่าราชการจังหวัด กลุ่มต่อไปก็คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาพร้อม ๆ กับรัฐธรรมนูญ ต้องการให้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น กระจายเงิน กระจายคน กระจายทุกสิ่งทุกอย่างไป ในที่สุดก็กระจายการคอร์รัปชันไปด้วยแล้วตอนนี้ เป็นสิ่งที่น่ากลัวที่สุด เพราะฉะนั้นอยู่ในข่ายที่จะต้องตรวจสอบควบคุมตามยุทธศาสตร์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ และสุดท้ายนี้ไม่พ้นทำหน้าที่ในการตรวจสอบควบคุมเขา ต้องถูกตรวจสอบด้วยบรรดากรรมกรตุลาการที่

เข้าไปเป็นกรรมการตุลาการในองค์การอิสระทั้งหลายที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบควบคุมคนอื่นเขาไม่ให้ประพฤติชั่ว ตัวเองต้องไม่ประพฤติชั่วด้วย แล้วจะต้องถูกตรวจสอบด้วย อันนี้คือหลักการเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่กำหนดวางไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ประการแรกผ่านไปแล้ว

ประการที่สองรูปแบบและลักษณะของการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย ผมคิดว่าเราได้เห็นกันแล้วว่า น่าสะพรึงกลัวที่สุดลักษณะสำคัญมีหลายประการแต่ว่าสิ่งที่พอหยิบยกขึ้นมาเป็นที่สังเกตได้อย่างน้อยมีสองประการในประการที่หนึ่ง เป็นคอร์รัปชันที่ไม่มีใบเสร็จ เพราะว่าคนที่มีอำนาจสั่งการที่อ้างว่าควบคุมทางด้านนโยบายจะสั่งการด้วยวาจาแม้กระทั่งข้าราชการหรือผู้บริหารรัฐวิสาหกิจเสนอขึ้นมาแล้วถึงท่านจะไม่พอใจ อย่างไรก็แล้วแต่การที่ท่านจะสั่งให้ไปทำใหม่ท่านจะไม่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรสั่งกลับไปด้วยวาจา ฉะนั้นเมื่อข้าราชการประจำเสนอมาจนเป็นที่พอใจแล้ว ง่ายๆ นิดเดียวอนุมัติตามเสนอแล้วก็เซ็นชื่อถ้าเรื่องไม่ปูดขึ้นมาก็ไม่เป็นไรก็เงียบหายไป แต่วันไหนเรื่องปูดขึ้นมากลายเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสนใจ ลือมวลชน เกาะติด เป็นเรื่องคนที่เป็นแพะรับบาป รับเคราะห์ไปก็คือ ข้าราชการประจำคนที่มีความเห็นเสนอมาตามลำดับขั้นตอนไม่เคยสาวถึงนักการเมืองสักคน อันนี้เป็นภาวะที่เลวร้ายที่สุดในสังคมไทยในขณะนี้การทุจริตคอร์รัปชันในระยะปีเศษๆ ที่ผ่านมาหลายต่อหลายโครงการเวลานี้ก็เป็นที่ถูกเถียงกันว่าเป็นเพราะว่าคอร์รัปชันเพิ่มมากขึ้น หรือเป็นเพราะว่ากลไกของรัฐธรรมนูญออกฤทธิ์หรือเป็นทั้งสองอย่าง แต่ผลก็คือว่าไม่ว่าจะเรื่องอะไรขึ้นมาอื้อฉาว ผลเคราะห์ บาปเคราะห์จะต้องไปเกิดกับข้าราชการประจำเสมอ อันนี้เป็นสิ่งที่เลวร้ายที่สุด ผมว่าในยุคนี้เขาเป็นยุคที่เรียกกันว่า ข้าราชการประจำถูกสอยล่องเป็นใบไม้ร่วง เมื่อสองสามวันโดนไปแล้วข้าราชการระดับรองผู้ว่าราชการจังหวัดกรณีทุจริตนม แล้วก็มีอีกหลายเรื่องสิ่งเหล่านี้ ผมไม่ได้พูดว่าข้าราชการประจำไม่ได้ทุจริตแต่ถ้า

การทุจริตเกิดขึ้นนั้นเป็นกระบวนการ ซึ่งถ้าหัวไม่สายหางก็ไม่กระดิกอย่างที่ท่านเลขาฯ พูดเมื่อครู่นี้ เพราะฉะนั้นเป็นกระบวนการ การทุจริตนมถั่วทุจริตตามตัวเลขจริง ๆ เป็นร้อยล้านหรือหลายร้อยล้านในที่สุดแล้วก็มาหมวดตรงที่ว่าข้าราชการที่รับผิดชอบในงานนั้นต้องรับผิดชอบไป เพียงเพราะว่ามีเงินที่ค้นพบในบ้านหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท เงินที่คอร์รัปชันเป็นร้อย ๆ ล้าน แต่คนที่ต้องรับผิดชอบมีแค่คนเดียวกลุ่มเดียว ขออย่าอีกครึ่งผมไม่ได้พูดว่าผมออกมาปกป้องข้าราชการประจำ ข้าราชการประจำไม่ทุจริต ไม่คอร์รัปชันไม่ใช่ แต่เวลานี้การคอร์รัปชันพัฒนาไปถึงอีกระดับหนึ่งแล้ว ผมเรียนท่านทั้งหลายแล้วแม้กระทั่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ตามไม่ทัน เพราะว่าอักษะปีศาจของการคอร์รัปชันนั้นได้พัฒนาก้าวไกลไปแล้ว

หัวข้อที่สาม อักษะปีศาจของการคอร์รัปชันในเมืองไทย อักษะที่หนึ่ง ปีศาจตัวที่หนึ่ง ก็คือพ่อค้า เดี่ยวจะโยงไปที่ท่านเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญพูด ท่านนายกสมาคมพูดเมื่อครู่นี้ว่าเป็นการคอร์รัปชันภาคเอกชน และการคอร์รัปชันภาคเอกชน เป็นแม่แบบของการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย อันนี้เป็นสิ่งที่กำลังเผชิญกับสังคมไทยอยู่ในปัจจุบันนี้ ตัวที่สอง ก็คือ ข้าราชการประจำ ตัวที่สาม ก็คือ นักการเมือง เวลานี้พัฒนาการเปลี่ยนไปแล้ว ข้าราชการประจำไม่ใช่หุ่นส่วนใหญ่ของการคอร์รัปชันอีกต่อไป กลายเป็นเรื่องที่พ่อค้ากับนักการเมืองจับมือกันอันนี้คือลักษณะข้อที่สองของการคอร์รัปชัน เมื่อก่อนนี้ทั้งพ่อค้า ทั้งนักการเมืองวิ่งเข้าหาต้องวิ่งเข้าหาข้าราชการประจำ เพื่อขอความช่วยเหลือ หรือเพื่อต่อสายในการคอร์รัปชัน แต่ปัจจุบันนี้ไม่ใช่แล้ว พ่อค้าเป็นคนที่ขงเรื่อง กำหนดสเปคคิดโปรเจกขึ้นมา เสร็จแล้วไปยัดใส่มีือนักการเมือง นักการเมือง ก็สั่งการให้ข้าราชการประจำไปดำเนินการ เดี่ยวนี้ออกมาในรูปแบบนี้เพราะฉะนั้นปัญหาในตรงนี้ก็คือน่าจะทำอย่างไรเราจะป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในเชิงนโยบายนั้นกลายเป็นสิ่งที่ทำลายชาติบ้านเมืองของเรา อย่างน้อยที่สุด

ผมก็มีข้อเสนอในระยะเวลาสั้นๆ เราควรต้องทำอะไรบ้าง

ในประการที่หนึ่ง ผมเห็นว่า เราควรจะต้องดำเนินการกับสิ่งที่เรามองข้ามมาตลอดนั่นก็คือ การคอร์รัปชันภาคเอกชน ถึงตรงนี้แล้วที่มีใครมาพูดบอกว่าไม่ต้องไปห่วงคนเขารวยแล้วไม่โกง ถ้าบอกว่ารวยแล้วไม่โกง ต้องฟังหูไว้หู ผมไม่ได้พูดว่าไม่จริงเพราะในสังคมไทยนั้นถ้าไม่โกงก็ไม่รวย โกงอันแรก คือ โกงภาษี ถ้าไม่โกงภาษีก็คงจะไม่รวย โกงอันที่สอง ก็คือ โกงฮั้วประมูล โกงที่สาม คือ โกงสัมปทานผูกขาด โกงอันที่สี่ คือ โกงเบียดบังเปล่าพรานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งตัวหลักทำให้ร่ำรวยกันมาเพราะฉะนั้น ผมจึงได้ย้ำว่าที่ใครมาบอกว่ารวยแล้วไม่โกงอย่าเพิ่งวางใจ ถ้าเราวางใจตรงนี้นบ้านเมืองหายหน้าแน่นอน เพราะฉะนั้นขอเรียกร้องให้สังคมนั้นหันกลับมามองว่าอาชญากรใส่สูทนั้นน่ากลัวมาก เพราะว่าสังคมการเมืองของไทยเราเวลานี้พัฒนามาจากรูปแบบเดิมๆ ที่นักการเมืองอาชีพกับนักธุรกิจการเมืองนั้นยังมีบทบาทค่อนข้างมาก ปัจจุบันพัฒนามาถึงระดับที่ปรากฏว่า พ่อค้า นักธุรกิจ นักการเมืองเป็นบุคคลคนเดียวกันหรือไม่ก็นอนบ้านเดียวกันหรือไม่ก็เป็นเครือญาติคนเดียวกัน เพราะฉะนั้นเป็นไปไม่ได้ที่จะไม่ให้คนที่ดำรงตำแหน่งมีอำนาจมากทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจของตัวเองหรือธุรกิจที่ตัวเองเคยบริหารอยู่ อันนี้คือสิ่งที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดห้ามไว้ ห้ามดำรงตำแหน่งที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ขัดกัน แต่ว่าข้อความข้อนี้เป็นหมันหมด ผมเรียนท่านทั้งหลายได้ เราเขียนในรัฐธรรมนูญชัดเจนแต่ไม่มีใครเชื่อฟัง ในต่างประเทศที่เขาเจริญแล้วไม่มี คนที่ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระมีหน้าที่ในการตรวจสอบเขา คนที่ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีบริหารบ้านเมือง คนที่ดำรงตำแหน่งในการตรวจสอบควบคุม อย่างในธนาคารชาติออกมาแล้วไปรับงานเป็นผู้บริหารของบริษัทเอกชนทันที ไม่มีที่ใดในโลกเขากันเหมือนอย่างเมืองไทย เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้เป็นประการแรกอยากเสนอให้สังคมนั้นต้องจับตา

มองแล้วเราละเลยมานาน

ในประการที่สอง ต้องช่วยกันรณรงค์ช่วยกันส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรอิสระทั้งหลายที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ป.ป.ช. ป.ป.ง. ศาลรัฐธรรมนูญ สนับสนุนให้องค์กรต่าง ๆ เหล่านั้นทำงานด้วยความเป็นอิสระประชาชนต้องสนับสนุน ถ้าเมื่อใดที่ประชาชนเบาเสียงลงไปเสียงของผู้มีอำนาจจะดังกว่าแล้วจะไปบดบังความเป็นอิสระขององค์กรอิสระอย่างที่ปรากฏหลายครั้งหลายหน ที่ผ่านมาบางครั้งบางคราวจัดการกับนักการเมืองได้ จัดการกับผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ได้ แต่ว่าถ้าเป็นตัวใหญ่จริง ๆ มีอำนาจมากจริง ๆ มีอันเป็นไปทุกรายอันนี้คือปัญหาของชาติ

ประการที่สาม ช่วยกันรณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนได้ตระหนักถึงอันตรายของชาติ อักษะปีศาจสามตัวนี้ที่เรามักจะพูดกันอยู่เสมอว่าเราจะต้องประกาศสงครามกับการคอร์รัปชัน ยาเสพติด อีกสิ่งหนึ่งคือความยากจนแท้ที่จริงความยากจนไม่ใช่ตัวอาชญากรรม ความยากจนเป็นผลพวงที่เกิดมาจากการคอร์รัปชันและการบริหารบ้านเมืองแบบผิดเพี้ยน เพราะฉะนั้นกรุณาอย่าไปอ้างว่าความยากจนคือศัตรูของท่านเพราะเห็นว่าท่านทำลายความยากจนเมื่อใด จำนวนคนจนลดลงไปคือตายไปทุกวันแต่ความยากจนเพิ่มมากขึ้น เพราะฉะนั้นตัวที่สาม พยายามจะละเลยกันและพยายามเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา ปีศาจตัวต่อไป คือการซื้อเสียงเลือกตั้ง อักษะปีศาจเป็นความจริงถึงแม้ผมจะมาพูดแล้วท่านจะมาบอกว่าแผ่นเสียงตรกร่องพูดได้พูดดีแต่จริง ๆ การคอร์รัปชัน ยาเสพติด และการซื้อเสียง อักษะปีศาจสามตัวนี้โยงกัน ทำไมเราปราบปรามยาเสพติดไม่ได้อย่างเด็ดขาด ติดที่การคอร์รัปชันใช่หรือไม่ ทำไมเราไม่สามารถที่จะปราบปรามการคอร์รัปชันและยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด คือติดเชื่อมาจากการซื้อเสียงเลือกตั้งใช่หรือไม่ เพราะฉะนั้นทั้งสามสิ่งนี้ต้องรณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนรู้ถึงพิษภัยแล้วช่วยกันต่อต้าน

ในประการสุดท้ายคือ ทรนรงค์ส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน เมื่อไหร่การเมืองภาคประชาชนอ่อนแอ เมื่อนั้นเสร็จเขาอย่างเวลานี้กำลังมีความพยายามที่จะทำลายความชอบธรรมของการเมืองภาคประชาชนโดยอ้างว่าเป็นการเคลื่อนไหวของ NGO รับเงินจากต่างชาติ แท้ที่จริงไม่ใช่ ผมเรียนท่านทั้งหลายผมไม่ใช่ NGO แต่ผมได้ศึกษางานมาตลอดว่าการทำงานของ NGO ส่วนใหญ่เป็นการทำงานที่เป็นการอุดช่องว่างระหว่างรัฐกับชาวบ้านที่ร้อยละวันพันปีไม่เคยไปดูแลเขาถึงที่ กลุ่ม NGO เป็นเสมือนหมอนรองกระดูกที่ป้องกันมิให้มีการกระทบกระทั่งกันแรงระหว่างผู้มีอำนาจรัฐกับชาวบ้าน ฉะนั้นแทนที่จะไปทำลายความชอบธรรมของการเมืองภาคประชาชนอย่างนี้ต้องช่วยกันส่งเสริมแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรอิสระทั้งหลายไม่ว่าจะเป็น กกต. ศาลรัฐธรรมนูญ แม้กระทั่ง คตง. หรือ ป.ป.ง. ก็ตามควรที่จะสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรัฐธรรมนูญก็เขียนไว้ การทำงานของศาลรัฐธรรมนูญ การทำงานของ ป.ป.ช. การทำงานของ กกต. นั้น ให้อำนาจท่านตั้งประชาชนหรือคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการของท่านด้วยสิ่งเหล่านี้ไม่ควรจะถูกกละเลยเพราะว่านับวันแม้กระทั่งบุคคลที่เข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระทั้งหลาย ก็ยังอาจจะเข้าไม่ถึงลึกซึ้งถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่าต้องการอะไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นเรื่องของการปฏิรูปทางการเมืองซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักสองอย่าง ประการที่หนึ่ง คือ ทำให้การเมืองมีเสถียรภาพ การเมืองมีเสถียรภาพนั้นไม่ใช่ว่าต้องให้รัฐบาลมีเสถียรภาพอยู่จนครบสี่ปีไปเรื่อยๆ เสถียรภาพทางการเมืองนั้นคือการมีเสถียรภาพทางการเมืองแบบยั่งยืน ประการที่สอง คือ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน และเราหวังอย่างยิ่งว่า องค์กรอิสระทั้งหลายที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบนั้น จะได้ร่วมมือร่วมใจกับประชาชนและองค์กรการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัย และการเมืองภาคประชาชน ช่วยกันทรนรงค์ให้ปลอดจากอาชญากรรม

ทำลายชาติที่เรียกว่า การคอร์รัปชัน ขอขอบคุณครับ

คุณนพดล ฯ : ผมขอรบกวนเวลาอีกเล็กน้อยเพื่อเปิดโอกาสให้ท่านวิทยากรได้มีบางสิ่งบางอย่างที่อยากจะฝากที่ประชุมสัมมนานี้ไว้คนละไม่เกิน 2 นาที เรียงเชิญท่านอาจารย์ศุภชัย ฯ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ฯ : ผมในฐานะที่มาจากภาคมหาวิทยาลัยอยากจะให้ข้อสังเกตสองข้อ แล้วจะฝากเป็นอะไรที่ทางสมาคมอาจจะรับไปพิจารณาต่อไป ข้อสังเกตแรก คือจนถึงปัจจุบันความรู้เกี่ยวกับคอร์รัปชันในสังคมไทยมีเพิ่มมากขึ้นแต่ยังกระจัดกระจายกันอยู่ตามที่ต่างๆ สองปีที่ผ่านมาอาจจะมิงานวิจัย งานศึกษา งานค้นคว้า เกี่ยวกับคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น ถ้าทางสมาคมที่ได้กรุณาริเริ่มให้มีวันนี้ ซึ่งเป็นวันที่ทำให้สมาคมมีความหมายมากขึ้น ทั้งในสายตาของข้าราชการ และในสายตาของนักวิชาการ จะกรุณาเป็นเจ้าภาพจัดงานเหล่านั้นที่กระจัดกระจายอยู่ทั้งที่เป็นงานของนักศึกษางานของอาจารย์มาเผยแพร่ให้เป็นที่รับรู้รับทราบทั่วกัน ก็จะเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่จะทำให้สังคมจะช่วยกันตรวจสอบคอร์รัปชันได้ดีขึ้น ข้อสังเกตประการที่สอง คือ แม้ว่าความรู้เรื่องคอร์รัปชันจะเพิ่มมากขึ้นอย่างที่ได้อกล่าวไปตอนต้นแต่เพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่ช้ากว่าพฤติกรรมคอร์รัปชันเมื่อสองปีที่แล้วเรายังไม่มีคำว่า คอร์รัปชันเชิงนโยบาย ปีนี้เรามีคำว่า คอร์รัปชันแบบบูรณาการ ไม่ทราบว่าปีหน้าถ้าทางสมาคม จัดเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง อาจจะมีคำว่า คอร์รัปชันเชิงบูรณาการแบบมียุทธศาสตร์และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือก็ได้ เพราะฉะนั้นความรู้ของเราก้าวหน้าช้ากว่าพฤติกรรมที่ทำในเรื่องนี้จึงอยากขอให้สมาคมช่วยผลักดันหมอบระเวศฯ ที่พูดไว้ในตอนนี่ว่าถ้าจะทำให้เราช่วยกันดูแลเรื่องคอร์รัปชันได้ เราต้องทำให้สังคมนี้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และต้องสนับสนุนให้มิงานวิจัยใน

เรื่องนี้มากขึ้นและดึงให้ภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคม ดึงสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มาช่วยกันมากขึ้น ในขณะที่ยังไม่มียกงบประมาณ ผมคิดว่าก็ทำได้ทางสมาคมอาจจะเป็นเจ้าภาพแจ้งไปตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ว่าสมาคมสนับสนุนให้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ แต่ขณะเดียวกันก็อยากให้สมาคมช่วยเป็นเจ้าภาพในการติดต่อบรรดาผู้บริหารทั้งหลายให้ช่วยให้ข้อมูลด้วย เพราะบางครั้งผู้บริหารทั้งหลายพอถึงจุดหนึ่งแล้ว ก็ไม่ยอมให้ข้อมูลถ้านักศึกษามาสัมภาษณ์ท่านกรุณาให้ข้อมูล กรุณาพูด กรุณาคุย แล้วบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับพฤติการณ์คอร์รัปชันต่าง ๆ อย่าให้หายไปจากตัวท่านเลย ข้าราชการที่ท่านคะนินพูดว่า สองปีมีข้าราชการระดับสูงถูกสอยเป็นไปไม่รุ่ง ความจริงถ้าสมาคมข้าราชการพลเรือนจะขอความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาหรือว่าพวกนิสิตนักศึกษาทั้งหลายให้ไปสัมภาษณ์ ไปบันทึกข้อมูลไว้ว่าทำไมท่านถึงต้องยอมหนีจากอาชีพราชการไปเพราะเหตุใด ผมว่าจะเป็นบันทึกที่มีคุณค่าทั้งในแวดวงวิชาการและสังคมไทย ขอขอบคุณครับ

คุณนพดล : เชิญครับ

จริง ๆ ที่ผมจะสรุปนั้นท่านอาจารย์คะนิน ฯ ได้กรุณาพูดไปเกือบหมดแล้ว ผมขอเสริมว่าปัจจุบันของสังคมเราได้มีกติกาสังคมที่เป็นที่ยอมรับของทุกคนอยู่แล้วคือรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ นอกจากนั้นสังคมไทยเป็นสังคมที่ยอมรับนับถือศาสนาไม่ว่าศาสนาพุทธศาสนาอะไรต่าง ๆ สิ่งหนึ่งที่ผมคิดว่าการทุจริตคอร์รัปชันไม่ได้เกิดจากระบบเกิดจากตัวบุคคล เราจะทำอย่างไรให้ตัวบุคคลยึดมั่นในคำสั่งสอนของศาสนาที่นับถืออยู่ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต ผมว่าทุกอย่างจะแก้ไขอันนี้โดยยึดว่าทุกอย่างจะแก้ไขอันนี้ได้ โดยยึดว่าทุกอย่างจะต้องทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และสังคมทุกคน ประชาชน สังคมชนชาวไทยทุกคนจะต้อง

เลิกให้ความนับถือคนที่ทุจริตคอร์รัปชัน ร่ำรวยมาโดยทุจริตคอร์รัปชัน เมื่อเข้ามฟังท่านอาจารย์ประเวศฯ กล่าวเรื่องการทำบุญ ทุกวันนี้สังคมไทย ไปนับถือคนร่ำรวยจะเกิดจากอะไรร่ำรวยมาจากอะไรไม่ได้คำนึงถึง ผมไปทำบุญหนึ่งร้อยบาท พระมองเห็นเฉยๆ อนุโมทนาด้วยแต่บางคนคนที่ร่ำรวยมาเป็นเงินร้อยล้านพันล้าน บริจาคหนึ่งแสนบาท ท่านเกณท์นิมนต์พระมาขออนุญาตกล่าว ไม่ใช่ตำหนิพระอันนี้เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป ท่านก็นิมนต์พระมาทั้งวัดหรือเจ็ดองค์ เก้าองค์ มาอนุโมทนาสวดยาวนาน อันนี้คือสังคมไทยเราจะต้องเปลี่ยนทัศนคติพวกเหล่านี้ให้ได้ การบริจาคเงินให้กับงานบุญหรืออะไรต่างๆ ถ้าบริจคน้อยคนรับบริจาคก็จะเฉย ๆ อย่างดีขอบคุณครับ แต่ถ้าบริจาคมาก ๆ จะแผ่กระจายไปว่าคนนี้เป็นคนดีช่วยสังคมเราต้องเลิกทัศนคติ เลิกค่านิยมเหล่านี้ผมว่าสังคมไทยจะน่าอยู่ขึ้น

คุณนพดล ฯ : เชิญท่านจรรุวรรณ ฯ

คุณจรรุวรรณ ฯ : ข้อหนึ่งอย่าอยู่ในสังคมจ่ายอม พวกเราชอบจ่าย ๆ แล้วเราก็ปล่อยเขาผ่านไปแล้วพอ สดง. ลงไปซักถามท่านก็ไม่อยากยุ่งก็เลยบอกไม่เอามือไปเปื้อนซี ท่านก็ไม่เล่นกับเราด้วย ต่อไปนี้เราช่วยกันมาเล่นกันอย่าอยู่ในสังคมจ่ายอมช่วยกัน ที่ดิฉันท่านยังสั่งให้ดิฉันไปออกแนวหน้าแล้วตัวเองอย่าอยู่ในสังคมจ่ายอม ข้อที่สองช่วยกันทำให้กฎหมายศักดิ์สิทธิ์ที่เมื่อครู่ท่านอดีต สสร. บอกว่า จริงแล้วเราตรวจเจอเมื่อเราตรวจเจอเราส่งไปให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ทำต่อ ท่านก็ไม่ทำ เก็บเรื่องไว้เฉยๆ แล้ววันดีคืนดีท่านก็ต่ออายุโดยการถามเราว่าเรื่องนั้นว่าอย่างไรช่วยกันทำให้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ ข้อที่สาม ช่วยกันสร้างค่านิยมใหม่อย่าเป็นทาสวัตถุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องลูกของเรา น้องของเรา ลูกศิษย์ของเรา สอนเขาให้รู้เลย

คุณนพดล ๑ : เชิญท่านทองสุด

คุณทองสุด ๑ : ผมอยากจะเน้นใน 2 เรื่อง เรื่องแรกคือเรื่องของการป้องกันซึ่งเป็นเรื่องของการสร้างวัฒนธรรมองค์กรซึ่งผมได้พูดไปแล้ว อีกเรื่องหนึ่งคือในเรื่องของการปราบปราม อันหนึ่งที่เราก็คือเป็นหน่วยหนึ่งที่เราเข้าไปทำการปราบปรามดำเนินการในเรื่องนี้ต่าง ๆ อย่างจริงจัง จุดหนึ่งที่ผมอยากจะฝากไว้ก็คือว่าเราอยากจะได้ความร่วมมือจากประชาชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนท่านลองนึกภาพว่า สมมติว่าเราเข้าไปดำเนินการกับคดีคอร์รัปชันรายใด ทำอะไรมากมายหมดแล้ว ยึดเงินได้บาทเดียวแล้วเกิดประโยชน์อะไร ไม่มีใครกลัว แต่ถ้ามาทำงานกับเราให้ข้อมูลเราแล้วไปพร้อม ๆ กันอย่างเช่น หน่วยราชการมาคุยกับเราไปพร้อม ๆ กัน วันนี้เราพิสเงินทั้งหมดทุกอย่างของตัวเองผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วคุณมาพิสูจน์ที่มาตรงนี้ สังคมจะบอกเองว่าไม่คุ้มกันแล้วคุณไปโกงไม่เท่าไรแล้วคุณถูกยึดหมดแล้วคุณต้องมานั่งพิสูจน์ที่มาที่ไปถูกต้องทั้งหมดแล้วสิ่งเหล่านี้จะทำให้ประชาชนก็ดี หรือข้าราชการที่คิดจะทำก็ดี เริ่มรู้สึกว่าจะไม่คุ้มกันเลยในสิ่งที่ทำอย่างนั้นทุกคนก็จะเกิดความเกรงกลัวแล้วสิ่งเหล่านี้ก็จะค่อย ๆ หายไป

คุณนพดล ๑ : เชิญท่านคณิน ๑

คุณคณิน ๑ : เมื่อครู่ผมพูดถึงลักษณะของการคอร์รัปชันเชิงนโยบายผมบอกมีสองข้อพูดได้เพียงข้อเดียวก็คือ เป็นการคอร์รัปชันโดยไม่มีใบเสร็จแล้วผลกรรมจะไปตกกับแพะรับบาป คือ ข้าราชการประจำเสมอ ประการที่สองลักษณะของการคอร์รัปชันเชิงนโยบายนั้นเป็นสิ่งที่ผมคิดว่าควรค่าแก่การนำไปค้นคว้าวิจัยเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการคอร์รัปชันอนาคต โกงไปล่วงหน้าเป็นเวลาสิบปี ยี่สิบปี เป็นตลาดซื้อขายล่วงหน้าเป็นตลาด

ซื้อขายคนอนาคตของชาติ เขาหากินกันวันนี้นางบประมาณแผ่นดิน ซึ่งสมควรจะต้องนำไปใช้จ่ายสำหรับเยาวชนในวันนี้ในอนาคต สิบบียี่สิบปีข้างหน้ามาทำถูกันในวันนี้หมดที่เหลือไว้ก็คือภาระหนี้สินหนี้สาธารณะที่คนไทยต้องรับภาระตรงนี้ตั้งแต่ยังไม่เกิด แล้วอีกสิบบียี่สิบปีข้างหน้านั้นเขาจะต้องรับภาระตรงนี้แล้วเพราะฉะนั้นถึงได้สรุปว่าการคอร์รัปชันเชิงนโยบายในเวลานี้น่ากลัวมากแล้วขออีกครั้งว่าองค์การอิสระเพื่อการตรวจสอบทั้งหลายทั้งตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญทั้งนอกรัฐธรรมนูญ จะเป็น คตง. ป.ป.ช. กกต. ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ต้องร่วมมือกันทำงาน ถ้าไม่ร่วมมือกันทำงานต่างคนต่างทำไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันได้และที่สำคัญก็คือต้องดำรงความเป็นกลางและความเป็นอิสระไว้ในระดับสูงสุด ข้อที่สาม คือต้องกล้าหาญ คนที่ขลาดมาทำงานนี้ไม่ได้ ขอขอบคุณครับ

คุณนพดล ฯ : ท่านผู้มีเกียรติครับ ผมเคยได้รับคำเล่านิทานที่อยากจะมาพูดให้พวกเราฟังสั้น ๆ ว่ามีฮ่องเต้องค์หนึ่งมีสนมสวยมาก มีพี่ชายเป็นอธิบดี คอร์รัปชันทุกรูปแบบจะปลดก็เกรงใจสนมก็ไปตั้งกรมใหม่เรียกว่า กรมดูดาว แล้วก็ย้ายให้ไปว่าการกรมดูดาวเพื่อจะได้ไม่มีโอกาสคอร์รัปชันแต่ปรากฏว่าพอไปอยู่กรมดูดาวได้ระยะเดียวก็คิดหาช่องทางว่าการดูดาวต้องอาศัยความมืดเพราะฉะนั้นถ้าใครจะจูดได้ จุดเทียนต้องขออนุญาต ก็เป็นช่องทางที่จะหากินคอร์รัปชันหาผลประโยชน์ได้ เพราะฉะนั้นตรงนั้นเองอย่างที่คุณทองสุด ฯ พูดเมื่อครู่ที่ว่าปัญหาคอร์รัปชันเกี่ยวกับคนเป็นพื้นฐาน ผมอยากจะเรียนฝากทิ้งท้ายไว้ก็คือ คนถ้าเป้าหมายของชีวิตมีความเข้าใจในความสำเร็จของชีวิตที่ถูกต้องผมคิดว่าคงจะช่วยให้มากถ้าตราบใดที่เรามองความสำเร็จของชีวิตก็คือตำแหน่งหน้าที่ ความร่ำรวย การจะให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวคงต้องทำทุกวิถีทาง ปัญหาเรื่องคนนั้นเป็นปัญหาเรื่องจิตวิญญาณโดยแท้คนเรายังขาดสติ ยังขาด

หิริโอตะปะ ยังมีความโลภเข้าครอบงำ เป็นธรรมชาติของคนที่ยังมีความโลภอยู่แต่ถ้าเราพยายามยับยั้งหรือพยายามกำกับให้น้อยที่สุดจะเป็นประโยชน์มาก คนที่ดีมากๆ ในสังคมเรามี ขณะที่เรียกว่าแม้กระทั่งเงินประจำตำแหน่งตัวเองยังไม่ยอมรับ แม้กระทั่งจะรับผลไม้ของใครซักคนหนึ่งในวันคล้ายวันเกิดก็ไม่รับ อันนี้ก็หนักเกินไป รถประจำตำแหน่งไม่ยอมให้ลูกให้เมียนั่งไล่ให้ไปนั่งแท็กซี่ก็มีในอดีตที่ผ่านมาอาจจะมากเกินไป แต่ทั้งหมดเรามีหิริโอตะปะแล้วปฏิบัติให้เหมาะสมในเส้นทางสายกลางผมคิดว่าสังคมคงจะไปได้ดี เป็นธรรมเนียมของการสัมมนาว่าคงจะเปิดโอกาสซักสองสามนาที เราก็ได้ล่วงเลยเวลาของท่านมามากพอสมควรไม่ทราบจะมีท่านใดจะให้ข้อคิดเห็นหรือไม่ ผมขอซักท่านเดียวเชิญครับ

คุณวรัญชัย โชคชนะ : ผมอยากจะกราบเรียนท่านวิทยากร ท่านผู้มีเกียรติว่า คนมีอำนาจมักจะแสวงหาเงิน และคนมีเงินมักจะแสวงหาอำนาจ เพราะฉะนั้นจึงอยากจะเรียนถามทางฝ่ายการเมืองท่านอาจารย์คุณทิน ฯ เราจะขอหลบป้ายชื่อพวกอดีตนักการเมืองที่นำเงินของหลวงแล้วไปเขียนชื่อตัวเองใส่ที่ต่าง ๆ ตามสาธารณะตามป้ายรถเมล์ที่พักผู้โดยสาร อาคารนี้สร้างโดย ส.ส. นี้ เดี่ยวนี้ สก. สข. ในกรุงเทพฯ ฯ ก็ยังมีอยู่ตรงนี้ท่านจะแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร คำถามท่านนพดล ฯ ต่อไปนี้จะประมวลงานจัดซื้อจัดจ้างต้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ง. ของท่านพันตำรวจเอก สีหนาทฯ กับท่านจรรูวรรณ ฯ ไปมีส่วนในการพิจารณาได้ด้วยหรือไม่ เพราะทุกวันนี้กินเปอร์เซ็นต์กัน 5% 10% 20% รับเงินสดด้วย แล้วสุดท้ายท่าน ป.ป.ช. ท่านเคยมีโทษเคยมีแกลงหรือไม่ ผมไม่เคยเห็นท่านมีโทษเลย ป.ป.ช. ว่าแต่ละรอบสามเดือน มีการรับเรื่องคดีโกงมาเท่าใด พิจารณาไปกี่เรื่อง กระทรวงใดบ้างโกงเรื่องอะไร ลงโทษเป็นอย่างไร และสุดท้ายฝ่ายวิชาการ อาจารย์ศุภชัย ฯ จะมีการตั้งสอนตำราหรือไม่ ตำราโกงของแต่ละกระทรวง

1. ทารก 2. คนวิกลจริต และ 3. บุรุษ-สตรีผู้ทรงศีลซึ่งไม่ใช่พระ ผมจึง
อยากจะฝากทิ้งท้ายว่าเมืองไทยนี้ ท่านคึกฤทธิ์ ปราโมช บอกว่าถ้าไม่โกง
ถนนนั้นสามารถสร้างด้วยทองคำ สวรรค์ครับ

คุณนพดล ฯ : ต้องขอบคุณที่ได้ให้ข้อคิดความเห็น ผมคิดว่า
การสัมมนาเราได้ล่วงเลยเวลามาพอสมควรแล้ว กระผมในนามของ
สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
โดยสำนักเสริมศึกษาและบริการสังคมต้องขอกราบขอบพระคุณท่านผู้เข้า
ร่วมสัมมนาทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความสนใจมาร่วมในการสัมมนาโดยต่อ
เนื่องด้วยความตั้งใจ ผมคิดว่าการสัมมนาครั้งนี้คงไม่ยุติอยู่เพียงเท่านี้
ทางสมาคมจะได้ประมวลข้อคิดความเห็นต่าง ๆ เพื่อนำไปขยายผลใน
รูปแบบที่เหมาะสมโดยร่วมกับองค์กรอิสระ องค์กรภาคประชาชนต่าง ๆ
รวมตลอดทั้งสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องไป ผมต้องกราบ
ขอบพระคุณท่านวิทยากรทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาร่วมใน
การสัมมนาครั้งนี้ และได้ให้ข้อคิดความเห็นที่เป็นประโยชน์มีคุณค่าต่อการ
ที่เราจะช่วยกันแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองเราซึ่งเป็นวิกฤติของชาติในขณะนี้
ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ผมขอขอบคุณอีกครั้งหนึ่งขอปิดการ
สัมมนา ณ บัดนี้

เราจะป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในยุคปฏิรูปกันอย่างไร

สมาคมข้าราชการพลเรือนแห่งประเทศไทย